Poštnina plačana v gotovini | LETO LIX | V Ljubljani, v četrtek 25. junija 1931 | ŠTEV. 140 | Cena 1 Din

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050, — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENEC

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate; Sarajevo štv. 7563, Zagreb štv. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Nova Bolgarija

Ljapčev je odstopil — Sestava nove vlade je poverjena voditelju narodnega bloka Malinovu — Novi vidiki balkanske bodočnosti — Razburjenje v Italiji

Nauk bolgarskih volitev

Od našega dopisnika

Belgrad, 23. junija.

Izid volitev v Bolgariji je bil katastrofalen za vlado. Poraz je prišel tolikanj bolj nepričakovano, ker tudi sedanje volitve na noben način niso imele značaja svobodnih ter so se vršile med najhujšimi nasilji od strani vladnih oblasti kakor tudi tajnih fašističnih organizacij, ki so se zadnje mesece mirno razvile po vsej deželi v senci režima, ki jih je podpiral. Časopisje je poročalo, da je vlada pustila zapreti veliko kandidatov opozicije, da je zaplenila mnogo opozicionalnega tiska in da so se za časa volivne propagande dogajala ubojstva, katerih značaj nikakor ni bil dvoumen. Kljub temu pa je opozicija po dosedanjih še nepopolnih poročilih dobila 150 mandatov od 273, s katerimi razpolaga bolgarsko sobranje.

Zadnje svobodne volitve v Bolgariji so se vršile nekako pred tridesetimi leti. Takrat je Karavelov odnesel proti zaščitniku carja Ferdinanda generalu Petrovu tako uničujočo zmago, da se je odslej zviti Koburžan dosledno izogibal, dati narodu prilike, da se »svobodno izrazi« ob volitvah v državni zbor. Ako letos, po 30 letih, vse nasilstvo in vsa politična strategija sedanje napol diktatorične vlade ni zmogla ustaviti plazu ogorčenja in nezadovoljnosti naroda, je to neovrgljivo znamenje, da je 8 letna samovlada »Demokratičeskega Zgovora« (Demokratska zveza) ustvarila med ljudstvom razpoloženje, ki podira pred seboj vsako zapreko. Iz volilnih skrinjic, tako piše socialistični »Narod«, se sliši pritajeno gromenje bližajoče revolucije.

Kratek pregled nazaj v zgodovino zadnjih osem let bo pojasnil novonastali položaj, iz katerega se lahko rodijo usodepolne posledice za bodočnost bolgarske države. Stambolijski je padel 1923 zadet od morilčeve krogle. Vlado je prevzel vseučiliški profesor Cankov ter s surovo silo razdejal kmetsko organizacijo, ki je po smrti vodje ostala brezglava čreda. 1926, »ko je država bila očiščena,« je predal krmilo sedanjemu predsedniku vlade Ljapčevu, ki je z nasilnimi volitvami 1927 hotel uzakoniti režim nasilja in mu dati ustavno trajnost. Volitve so njegovemu »Demokratičeskemu zboru« dale 166 od 273 razpoložljivih poslanskih sedežev v sobranju. S to večino je neomajno vladal do danes, skušal dati bolgarskemu narodu novih orientacij v notranji politiki ter mu najti novih prijateljev v zunanji. Opozicija je bila slaba že številčno, a kar je bilo hujše, bila je med seboj needina. Celo poučenemu Bolgaru bo težko našteti vse struje, ki so se zbirale pod okriljem opozicije, kajti mnogo malih strančic je sedaj držalo z opozicijo, drugič zopet potegnilo z vlado. V glavnem pa je diktatura Demokratičeskega zbora morala računati s sledečimi nasprotniki: 1. Levičarske agrarce je vodil Gičev, isti, ki se je tako uspešno branil boljševiškega vpliva na razvoj svoje malokmetske radikalne struje. 2. Malinov je bil priznani vodja srednjih strank, kakor radikalne, levodemokratske in narodno liberalne. Radoslavov, ki nosi odgovornost za vstop Bolgarije v svetovno vojno, pa je poveljeval takozvanim liberalcem, ki imajo priznano najintimnejše stike z macedonskimi revolucionarci. Radoslavov je vedno bil negotova postojanka v opoziciji in to baš radi tega, ker je tudi Ljapčev iskal svoje pristaše v vrstah macedonskih revolucionarcev skupine Vanče Mihajlova, torej tam, kjer je razvijal svoje delovanje Radoslavov.

Opozicija, katero so razjedale na eni strani komunistične, na drugi pa makedonstvujuče struje, je ostala razdrapana do volitev, ko se je pod pritiskom razmer vendarle znašla v »Narodnem bloku«. Pod to firmo je šla tudi na volišče in izvojevala zmago. Ljapčev je torej z lahkoto razvijal svoj program, ker tu od nikoder ni pretila nevarnost. »Polnih osem let je trpel bolgarski narod upravo« — tako piše »Narod« — »ki se je začela s prelivanjem krvi, ki se je vzdrževala z nasilsvti nad kmetskim ljudstvom in nad izobraženci, ki so ž njim simpatizirali.« Toda polagoma je Ljapčevu začel narod uhajati. Simptomi so se pokazali tekom lanskega leta. Občinske volitve so razpoloženje naroda odkrile. Bolgar je trdoglav, a nikjer tako, kakor v opoziciji. Cimbolj je naraščala nezadovoljnost ljudstva, tembolj so se razvijale po vsej deželi tudi razne fašistične organizacije, katerih namen je bil ohraniti obstoječi režim, če bi ljudsko mišljenje postalo nevarno. Patriotična društva pod najrazličnejšimi imeni, vojni klubi, nacionalne organizacije so vstajale zaporedoma, kakor na povelje ter sejale teror po deželi.

Tudi v zunanji politiki je Ljapčev sledil vabilom, ki so se izkazala usodepolna. V Rim je poslal za poslanika vodjo fašističnih organizacij generala Vikova, ki je imel očividno nalogo, proučavati italijanski fašizem in prenesti njegov ustroj na bolgarska tla. S fašizmom pa seveda tudi simpatije italijanske vlade. Tri dolga leta je bolgarska vlada z veliko vztrajnostjo klicala Italijo na Balkan in ji v vsej širini odprla vrata v Bolgarijo samo. Narod je v resnici pričakoval gotovih rezultatov od te italijanske politike, toda teh ni bilo. »Poleg kraljice in brezštevilnih Fiat-avtomobilov nam ta politika ni prinesla nič koristnega,« izjavlja organ opozicije »Podne«. — Svoje dni smo se vozili z Mercedes avtomobili, katere nam je poslal cesar Viljem II. in smo si razbili glave; vse govori za to, da bomo sedaj na Fiat vozovih treščili v prepad same sebe in svojo bogato deželo.«

In v resnici je bilo tako. Bolgarija se je na Balkanu izolirala. Z Jugoslavijo ima samo eno prometno zvezo preko Caribroda, vsa ostala meja je zaprta. Z Romunijo je ne veže niti en sam donavski most, z Grčijo se vlečejo pogajanja že dolga leta, da bi se sklopili obe dograjeni progi. Kako, da bi narod, zdrav in bister kot je bolgarski, tega ne začel uvidevati. Milčev razmišlja o tem v reviji »Naše vreme«, ko piše: »Kaj nam pomaga neplodno prijateljstvo z Italijo, če pa so pretrgane vse zveze s sosedi! Vse tri naše sosede se med seboj sijajno razumejo. Gotovo imajo kakšen skupen razlog, da niti ena izmed njih nima zaupanja v našo vlado.« Ljapčev se je te revolucije v ljudskem mišljenju tako dobro zavedel, da je v svojem glasilu »Demokratičeski zgovor« dne 14. aprila zagrozil, »da se po deželi pojavljajo struje, ki so nevarne za režim.«

Vlada je imela prav. Da, to so bile ravnoiste struje, ki so govorile bolgarskemu narodu od srca in ki so naposled utrgale plaz, ki je zasul Ljapčeva in njegovo protikmetsko in italofilsko politiko. Nocoj se širijo novice, da bo Ljapčev odstopil. Drugega izhoda nima. Kralj, katerega bolgarski narod ljubi in spoštuje, bo znal uveljaviti svoj vpliv in bo stopil na stran svojega ljudstva, ki je izrazilo svoje mišljenje na volišču. Ako bo Bolgarija razumela ta glas in ako ga bo Malinov znal tolmačiti v dejanjih, potem lahko imenujemo zadnje bolgarske volitve zgodovinske tudi iz stališča odnošajev med Bolgarijo in našo državo. —w.

Težavno reševanje krize

Sofija, 24. jun. AA. Zaradi velikega poraza, ki ga je doživela vlada na volitvah v sobranje, je ministrstvo Ljapčev odstopilo. Kralj je poveril sestavo nove vlade Malinovu, ki bo skušal sestaviti vladno koalicijo zemljoradnikov, narodnih liberalcev in radikalov, ki so zmagali pri zadnjih volitvah. Omenjene stranke razpolagajo v sobranju s 150 mandati. Bivši vladni blok je padel od 174 mandatov na 79.

Sofija, 24. junija. ž. Narodni blok ima že dva dni svoje sestanke, na katerih rešava prevzem oblasti iz rok Demokratičnega Zgovora. Prav tako je tudi vodstvo opozicijskih strank na stalnem zasedanju. *Ministrski svet je stalno zbran in čuje se, da se je Ljapčev odločil, da poda ostavko v petek. Demokrat Malinov želi na vsak način sodelovati v novi vladi z zemljoradniško stranko, kot največji parlamentarni skupini. V to svrho so demokrati na sestanku predstavnikov, ki so tvorili narodni blok, prišli s konkretnim predlogom v pogledu ustvaritve nove vlade in oni ponujajo zemljoradnikom tri resorje: poljedelskega, gradbenega in prometnega. Demokratje hočejo za sebe najvažnejše resore zunanjega, notranjega in finančnega ministrstva.* Radikalci bi dobili dva ministra, a nacionalni liberalci enega.

Demokratski pogoji so precej nezadovoljivi in vprašanje je, če bodo zemljoradniki, kot dvakrat močnejša skupina, pristali na to ponudbo demokratov. To bo rešil vrhovni svet zemljoradniške zveze, ki se bo v najkrajšem času sestal zaradi rešitve krize. Za sedaj v zemljoradniški stranki še ne obstoja nobena konkretna obveza. *Mnogi zemljoradniki izražajo željo, da zemljoradniška zveza nadaljuje svoje opozicijsko stališče, čeprav se je isto že nekoliko poleglo, v kolikor se gre za vprašanje vlade Malinova. V kolikor bi se vodstvo stranke izrazilo za vstop v tako vlado, bi zahtevalo okrepitev svojih resorjev in povečanje v mnogih pravcih zemljoradniškega programa, ki bi ostal v enem delu tudi program nove koalicijske vlade Malinova.* Zemljoradniška stranka misli, da bi v slučaju vstopa v vlado ne mogla izvršiti svojega programa, ki naj bi predstavljal zboljšanje poljedelstva in žalostnih socialnih prilik, posebno zaradi tega ne, ker demokratje kot trenutno favorizirana skupina žele, da novemu režimu dajo v mnogih pravcih svoje strankarsko obeležje. V kolikor bodo zemljoradniki pristali, da gredo v vlado s tremi ali štirimi resorji, bi to bila začasna solucija, katero bo zemljoradniška stranka pod pritiskom svojih volivnih mas revidirala ter izsilila radikalne socialne reforme. Ta zahteva ne ugaja demokratski stranki in iz tega se sklepa, da bi vlada Malinova na vsak način bila kratkega življenja.

Sofija, 24. junija. ž. V vladnih krogih še vedno vlada veliko vznemirjenje in žalost zaradi nepričakovanega poraza pri volitvah. Tisk Demokratičeskega Zgovora, tako zvani »rumeni tisk«, je začel odkrito obtoževati diktatorski sistem voditeljev v Zgovoru.

Sofija, 24. junija. ž. V razgovorih s časnikarji je izjavil minister Stanov: *Naša opozicija v takem trenutku ne more biti brezobzirna. Narodni blok mora čuvati interese vsega naroda in mora zaradi tega voditi brezobzirno opozicijo. Mi smo se trudili, da damo dostojen primer držanja v opoziciji, ker je šlo za pomoč državi. To pomoč smo dali in to naj narod ve.*

Italija vznemirjena

Rim, 24. junija. ž. *V italijanskih političnih krogih se opaža velika pobitost zaradi nepričakovanega izida bolgarskih volitev, ki so upropastile zvestega italijanskega prijatelja Ljapčeva in njegovo stranko. Nekateri listi zahtevajo od vlade, da izvaja pritisk na rešitev bolgarske krize, ker obstoja nevarnost, da bi novi možje, ki prihajajo iz kmetskih vrst, ovirali nadaljnji razvoj italijansko-bolgarskega sodelovanja na Balkanu, ki je do sedaj princesel že toliko koristnega za dobrobit obeh narodov.*

Kdo bo nosil žrtve?

Ameriški predlog je človekoljuben, toda račun bodo morali plačati Francija in vzhodne države

Odgovor francoske vlade

Pariz, 24. jun. tg. O vsebini francoskega odgovora Ameriki, katerega vsebina se bo objavila v petek neposredno pred začetkom debate v poslanski zbornici, se doznavajo sedaj podrobnosti. Francoski dokument priznava v uvodu Hooverjevo velikopotezno gesto in odlično mišljenje, ki je nagnilo ameriškega predsednika k temu koraku. Ameriški predlog je napravil v Franciji prav dober vits. Francija je sama že dala dokaze svoje dobre volje, sodelovati aktivno pri odpravljanju težkoč v srednjeevropskih težavah, na drugi strani pa je že iz pravnih razlogov nemogoče, ne ozirati se na dogovore, ki so bili po Youngovem načrtu slovesno podpisani in ki jih je francoska poslanska zbornica sprejela kot obvezen zakon. Brez izrecnega naloga parlamenta se Francija ne more odreči bistvenemu razlikovanju med zavarovanim in nezavarovanim delom reparacij. Navzlic temu želi Francija, udeležiti se vseh korakov, ki bi mogli olajšati gospodarsko ozdravljenje Evrope in vsega sveta.

Da bi Francija mogla iti Nemčiji na roko tudi glede nezavarovanega dela reparacij v višini 612 milijonov mark, stavlja Francija naslednji predlog: Nezavarovana plačila naj Nemčija plačuje še nadalje mednarodni reparac. banki v Baslu. Banka naj te zneske prepiše najprej na račune upniških držav, potem pa naj jih v svrho podpore nemških deviz ne zamenja s tujimi valutami, temveč naj jih v obliki kreditov zopet vrne v Nemčijo. Francija zahteva torej, da Nemčija svoja nezavarovana plačila iz juridičnih vzrokov plačuje dalje, da pa naj ji ti zneski praktično zopet pridejo v dobro. Da podpira to svojo tezo, opozarja Francija na koncu svoje note na to, da je predsednik Hoover v svojem predlogu zahteval samo prekinitev »p l a č i l«, ne pa tudi »o b v e z n o s t i«.

Italija sprejme brez pridržkov

Rim, 24. jun. tg. Mussolini je davi poslal nastopno brzojavko italijanskemu poslaniku v Washingtonu: »Prosim Vašo ekscelenco, da obvestite vlado Združenih držav o tem, da sem proučil predlog predsednika Hooverja za totalno prekinjenje plačevanja vladnih dolgov tekom enega leta. Ta predlog vsebuje za Italijo občutne žrtve. Po skrbnem proučevanju pa sem se odločil, odkritosrčno pristati na predlog v načelu. Pridržujem si, da pošljem ameriški vladi naknadno nekoliko predlogov, da zajamčim pravično in praktično uresničenje srečne iniciative, kakor je gotovo bil namen ameriškega predsednika. Izrekam svoje upanje, da bo predsednikova iniciativa, katere visoki moralični pomen je italijanski narod razumel popolnoma, otvoril periodo učinkovitega sodelovanja med narodi, katera je v tem trenutku splošnih težkoč in na predvečer razorožitvene konference posebno potrebna.«

Iz tega odgovora izhaja, da sprejema Italija zaenkrat Hooverjev predlog brez napovedanih pridržkov.

Hooverjev predlog v številkah

Praga, 24. jun. d. Tuk. »Prager Presse« je priobčila zanimive podatke svojega berlinskega poročevalca o posledicah za posamezne državeupnice za slučaj, da bi ostalo pri ameriškem predlogu, naj se plačevanje reparacij in vojnih dolgov za dobo enega leta prekine. »Prager Presse« objavlja sledeče številke:

»Za dobo od 1. julija 1931 do 1. julija 1932 — za katero predlaga Hoover prekinitev — bi Nemčija profitirala 1 milijardo 519 milijonov mark (okrog 20 milijard Din). Od tega denarja bi normalno dobila **Francija: 838.4 milij. mark, Anglija 362 milij., Italija 190.5 milij., Belgija 102.6 milij., Romunija 12 milij., Jugoslavija 79.3 milijone mark (nad eno milijardo Din), Grčija 6.7 milij., Portugalska 13.12 milij., Japonska 13.12 milij. in Poljska 9.5 milij. mark.**«

Po dosedanjih pogodbah pa morajo plačati na vojnih dolgovih: **Francija** 255.3 milij. mark Angliji in 228 milij. Ameriki, torej skupno 483 milij. mark. Iz tega sledi, da Francija sprejema letno 838 miilj., odda pa samo 483 milij., da ji torej ostane za lastno vporabo še 400 milij. mark. **Anglija** sprejema od Nemčije 362 milij., Ameriki pa mora plačevati letno 309 milij., tako da ji ostane čistega 53 milij. mark. **Belgija** dobiva 102 milij., a plačuje upnikom samo 32 mil., tako da ji preostane čistega 70 milijonov mark. **Italija** sprejema od Nemčije 190 milij., a mora plačati Ameriki 61.2 milij. in Angliji 86.8 milij., tako da bi izgubila tekom »enoletnih počitnic« celih 43 milij. mark. Iz tega bi sledilo, da sta sorazmerno najbolj prizadeti Francija in Belgija, medtem ko razlika za druge države ni velika. **Zato je pa tudi razumljivo, da se bo Hooverjev predlog najbolj globoko preštudiral ravno v Parizu in v Bruslju in da je neumno trditi, da je Francija trdosrčna, ker kaže največ odpora proti ameriškim načrtom. Tiste 3 milijarde frankov, katere bi izgubila, bo morala nadomestiti z drugimi dohodki in sicer s pomočjo davkov. Davki pa tudi v Franciji niso popularni, saj je znano, da za Anglijo Francoz plačuje najvišje davke v Evropi. Prizadeta je tudi Amerika in sicer v višini 954 milijonov mark (13 milijard Din), katere bo pa krila z dohodki, ki se ji obetajo iz zunanje trgovine, če bi se posrečilo ozdraviti kupno moč evropskega trga; poleg tega bi pa rešila še 400 milijard Din privatnega kapitala, ki je investiran v Nemčiji.**

Hoover razočaran

Newyork, 24. jun. tg. Potem, ko so Nemčija, Avstrija in Bolgarija že sprejele Hooverjev načrt, so se zglasili v ameriškem zunanjem uradu poslaniki Češkoslovaške, Jugoslavije in Romunije. Romunski poslanik je izjavil, da prejema Romunija reparacijsko anuiteto 3.5 milijonov dolarjev, od katere mora odplačevati svoje dolgove v višini 2.1 milijona dolarjev. Presežku 1.4 milijone dolarjev se ne more odreči in bi morala eventualno dobiti inozemsko posojilo. **Stimson je odgovoril, da se take podrobnosti v sedanjem trenutku, ko gre za sprejem načrta, še ne morejo obravnavati. Hoover, ki je pričakoval, da bo vseh 17 udeleženih držav takoj pristalo na njegov predlog, je razočaran radi francoske taktike zavlačevanja, računa pa s tem, da bo končno pristala na predlog tudi Francija.** Vzrok, da se Stimsonov govor ni objavil v radiu, je iskati najbrže v soglasju s Hendersonom z ozirom na delikaten položaj nasproti Franciji in Italiji, da posebno francosko javno mnenje ne bo še bolj vznevoljeno. Hoover upa, da bo mogel Francijo prepričati, da so spremembe njegovega predloga nemogoče, ker bi ga še dalje zapletle v evropsko politiko, kakor bi mogel zagovarjati pred kongresom in ameriško javnostjo.

Pariz, 24. jun. tg. Ameriški poslanik se je včeraj zglasil pri ministrskem predsedniku Lavalu, da pomiri francosko vlado s tem, da pojasni predzgodovino Hooverjeve iniciative, **da ne gre za komplot proti Franciji. Zagotovil je, da prej ni bilo prav nobenih razgovorov s prav nobeno drugo državo. Hoover je nastopil tako spontano in naenkrat, ker se je bilo koncem preteklega tedna radi nemške finančne krize bati poloma.** Francija je bila prva država, ki je bila obveščena o Hooverjevem predlogu. Ministrski predsednik Laval je pri tej priliki sporočil poslaniku v glavnih obrisih odgovor francoske vlade. Nemški poslanik se je včeraj zglasil pri Briandu.

———

Nemško-romunska trg. pogodba

Berlin, 24. jun. AA. Nemško-romunska trgovinska pogajanja so rodila v vseh točkah popoln sporazum. Načrt pogodbe je že parafiran. Kakor znano, se bo pogodba strogo držala smernic, ki so jih svoječasno postavili na mednarodni konferenci v Ženevi. **Med drugim dobi Romunija od Nemčije na ječmen 50%, na turščico pa 60% nižjo carino, kakor velja drugače.**

CSR se pogaja z Madjari

Budimpešta, 24. jun. ž. Listi prinašajo izjavo Friedmanna, šefa češkoslovaške delegacije, o odnošajih z Madjarsko. Dr. Friedmann je rekel, da je češkoslovaška vlada predložila madjarski sklep preferenčne pogodbe v takem okviru, kot to predpisuje ženevska resolucija za člane Društva narodov. Madjarska vlada je ta predlog sprejela kot bazo za pogajanja, ki se bodo pričela pričela jutri v Ženevi. Obe delegaciji sta danes odpotovali v Ženevo.

Ljubljana v dneh meksikajnarjev

Že večkrat smo v zadnjem času imenovali mehikanskega stotnika Franca Kastelica, čegar zapiske imamo v rokah. Ta zanimivi mož se je rodil leta 1824. v Žubini, župnija Št. Vid pri Zatičini. Spodnjo gimnazijo je dovršil v Novem mestu, zgornjo v Ljubljani. Potem je poizkušal tod in tam, študiral na Dunaju, slednjič pa vstopil v avstrijsko armado. Da tudi tu ni bil povsem zadovoljen, priča dejstvo, da je kot avstrijski nadporočnik vstopil v prostovoljski zbor, ki so ga l. 1864. nabirali za novoizvoljenega mehikanskega cesarja Maksa — avstrijskega nadvojvodo in brata tedanjega cesarja Franca Jožefa. Kako se mu je godilo na potu v Mehiko in v Mehiki sami, smo že zadnjič objavili. Danes pa podajamo čitateljem njegov opis tedanjih razmer in dogodkov v Ljubljani. Stotnik Kastelic piše:

Franjo Kastelic, c. in kr. stotnik v meksikajnarski uniformi.

»Lepega dne sem prejel naslednje pismo: »Velecenjeni gospod nadporočnik! Pooblaščen po gosp. generalnem majorju pl. Ujeyskem se počaščujem obvestiti Vas, da ni nobene ovire več za Vaš vstop — v sedanjem Vašem činu — v prostovoljno vojsko, namenjeno v Mehiko. Čutim se pa tudi dolžnega, opozoriti Vas, da mora dobro prevdariti svoje telesne moči vsak, ki se hoče pridružiti temu podjetju, če bo mogel prenašati vse težave in podnebne neugodnosti, katere čakajo imenovani zbor. Obenem naj omenim, da ne sme nihče računati na denar za obleko in orožje, ker bodo sredstva komaj zadoščala za najnujnejše potrebščine.

Slednjič Va smoram opozoriti na zadnji odstavek čl. 24. pogojev za prostovoljni ces. mehikanski kor. Kdor ga izpregleda, se more zaplesti v največje neprijetnosti.

Na Dunaju, dne 3. julija 1864.

Vam vdani Thun, polkovnik.«

Oh, kako sem se vendar srečnega čutil, kolikokrat sem prebral to pismo, saj mi je bila dana prilika, da vidim in občudujem daljno ameriško zemljo z njenim bogastvom. Kako težko sem čakal uradnega dovoljenja za izstop iz avstrijske vojske, ki mi je došlo v roke že deset dni na to, to je dne 17. avgusta. Nemudoma sem odrinil iz Novega Sada v Ljubljano, zbirališče prostovoljcev za Mehiko, kamor sem dospel že 28. dan tistega meseca.

V Ljubljani je bilo že prav živahno; našel sem tu grofa Frana Thuna, našega poveljnika, do 50 častnikov in poldrugi tisoč nabranih vojakov. To je bila po obleki zelo pisana družba. Zastopani so bili razni avstrijski pešpolki, topničarji, lovci, pionirji, ženisti, huzarji, ulanci — med konjiki je bilo mnogo plemičev — vojaški zdravniki; nekateri so bili že v novi korni uniformi: lovci so imeli sivkaste klobuke s peresi, modro bluzo, široke rdeče hlače in visoke, drobno nabrane škornje (»meksikajnarje«). Ker še niso bile vse uniforme dovršene, so vojaki v Ljubljani nosili obleko iz dvonitnika (»evilha«), namesto plaščev pa koce, ki so imeli v sredi luknjo, da se je glava skozi vtikala.

Med prostovoljci so bili zastopani vsi avstrijski narodi; posebno veliko je bilo Kranjcev, najbrže zato, ker so bili nabori v Ljubljani. Zaradi pomanjkanja stanovanj so premestili večje oddelke v Kamnik, na Vrhniko ter v Zatičino. Jaz — med častniki sem bil edini Kranjec — sem bil s svojim oddelkom od 24. sept. do 1. nov. nameščen v Kamniku, kjer sem se posebno dobro imel. Ko smo se vračali v Ljubljano, nas je spremljalo več Kamničanov do Mengša.

Povsod, kamor so se prikazali mehiški prostovoljci, je bilo veselo in glasno. Pa saj ni čudo, naši vojaki so bili večinoma lahkomiselni, inteligentni, iz dobrih rodovin, pa žalibog z izgubljeno eksistenco, ki so jo hoteli v Mehiki nanovo pridobiti; zakaj vsakemu prostovoljcu je bilo obljubljeno, da dobi po dosluženih šestih letih rodovitno zemljišče najmanj 12 oralov, ki je bilo še enkrat toliko vredno kakor v Avstriji.

Vsak dan so imeli vojaki šolo ali vaje v takoimenovani sladkorni tovarni na Poljanah. Napredovali so hitro, ker je bilo najmanj dve tretjini bivših vojakov in mnogo nekdanjih avstrijskih častnikov. Dohajali so nabrani vojaki od blizu in daleč, od vseh strani, kar je povzročilo v Ljubljani veliko živahnost in mnogo prometa. Več malih gostilničarjev in obrtnikov si je močno opomoglo, posebno čevljarji so obogateli, saj so se nekateri častniki preskrbeli z obutvijo za šest let, to je bila pogojena doba za službovanje v Mehiki. Kerna blagajna je v približno devetih mesecih izplačala okroglo poldrug milijon goldinarjev. Koliko se je pa potrošilo privatnega denarja; nekateri častniki so bili bogati, tudi med vojaki, posebno inozemci, je bilo najti imovitih. Vse je tako hitro živelo, kakor da ima kmalu priti sodnji dan. Ta sicer ni prišel, pač pa zaželjeni čas, da odrinemo v daljno novo domovino.

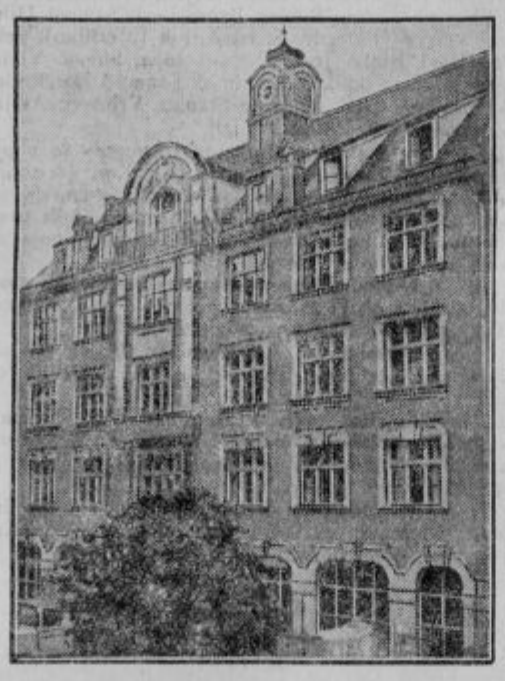

Šola za državne voditelje, ki jo je v Münchenu ustanovila narodnosocialna stranka.

Iz Trsta se je od 19. novembra 1864 do 29. marca 1865 odpeljalo na sedmih ladjah 6883 podčastnikov in vojakov in 215 častnikov. V teku organizacije je 1 častnik prestopil nazaj v avstrijsko vojsko, 5 jih je moralo šarže kvitirati, 1 častnik in 30 vojakov je umrlo; zaradi bolehnosti in telesnih slabosti j ebilo odpuščenih 198, zaradi rodbinskih razmer 44, zaradi nepoboljšljivosti so jih izključili iz kora 81 in neujetih begunov je bilo 51.

Jaz sem odrinil iz Ljubljane dne 11. dec. 1864 ponoči; bilo nas je skupaj 996. Korakali smo od Pongratzeve vojašnice na Spodnjih Poljanah po mestu do južnega kolodvora; spremljala nas je vojaška godba in neštete množice, da se je vse trlo. Svetili so nam z baloni; bila je nepopisna, iz srca prihajajoča svečanost, ki je dosegla vrhunec na kolodvoru ob odhodu o polnoči. Na tisoče ljudi nam je mahalo roke k slovesu in ravno toliko »živio« nam je donelo na ušesa. Vse je bilo ginjeno. Mene so spremili součenec profesor Legar, tovariša Tone in Jože Karinger, kavarnar Gnezda in najboljši prijatelj in součenec Primož Remec, župnik v Škofji Loki. Sedaj so vsi že na drugem svetu. Slava njihovemu spominu!

Dne 12. decembra ob 8 zjutraj smo dospeli v Trst in s kolodvora odkorakali naravnost na parnik »Veracruz« francoske družbe Transatlantique.

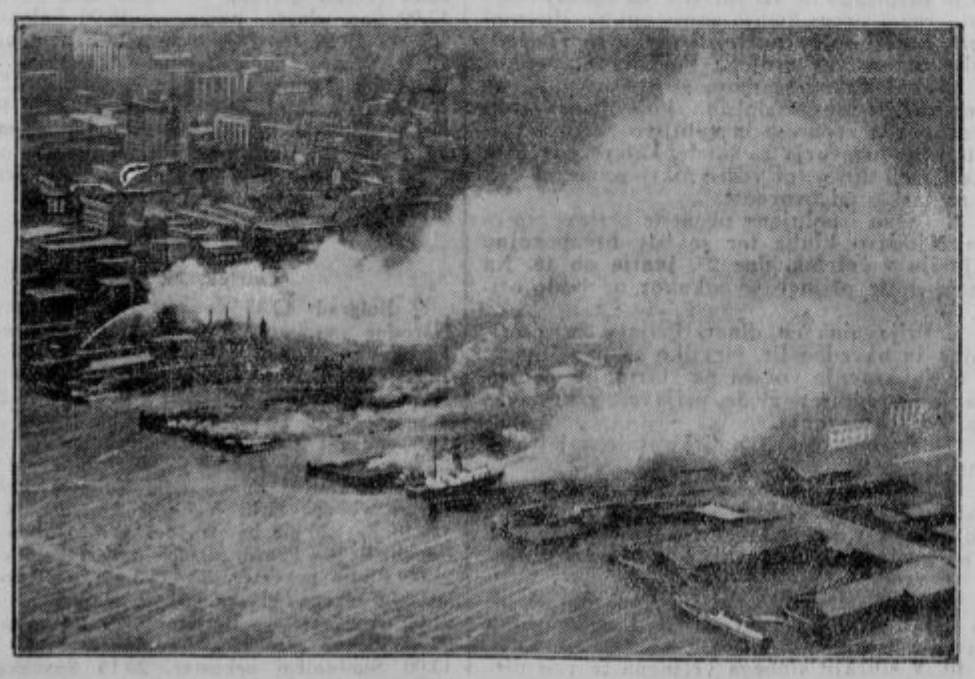

Požar na petrolejskih tankih v norfolški luki. Slika je napravljena z letala.

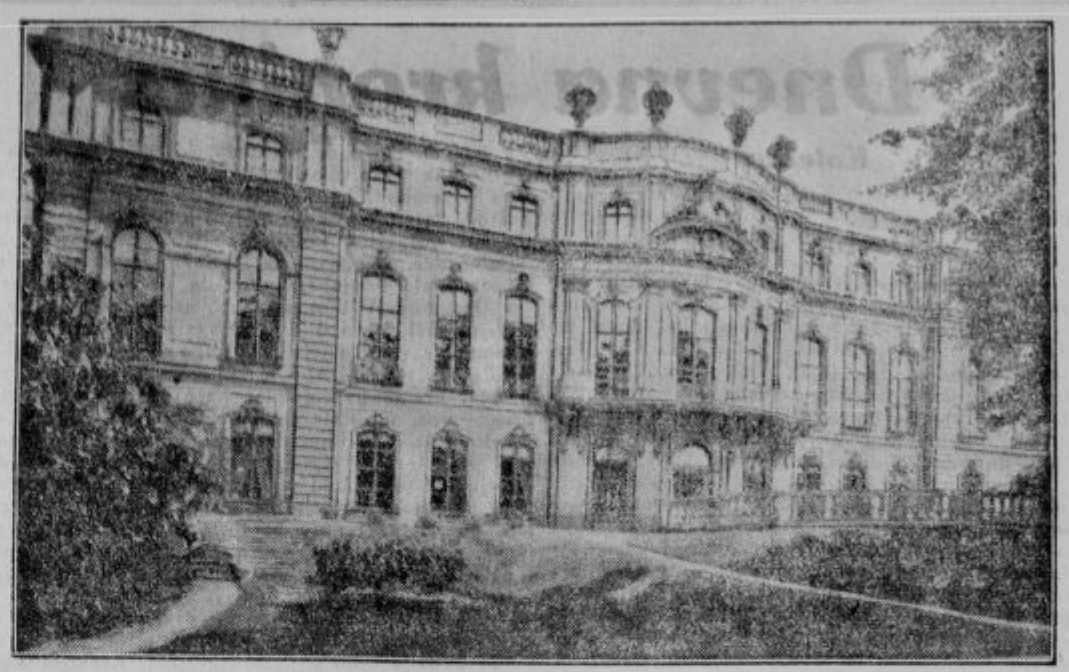

Palača princa Albrehta v Berlinu, kjer bodo stanovali angleški ministri, ko vrnejo obisk za Chequers.

Stribrny, bivši češkoslov. železniški minister, proti kateremu vodi poseben odsek praškega parlamenta preiskavo zaradi obsežne korupcije. Stribrny-ju očitajo, da je na škodo države brezobzirno grabil zase in svoje prijatelje.

Severni tečaj ne dobi obiska?

Podmornik »Nautilus« je dospel na Irsko, kjer bo dal Wilkins izvršiti potrebne poprave. Mnogi strokovnjaki so mnenja, da »Nautilus ni sposoben za potovanje na severni tečaj; vendar hoče Wilkins nadaljevati pot proti severu. — Dr. Eckener pa je po zadnjih vesteh že odločil, da »Zeppelin« ne odpotuje na severni tečaj, ker je bil njegov namen itak samo ta, da se tam sreča z »Nautilom«.

Senator de Monzie, ki bo po vsej priliki imenovan za bodočega francoskega poslanika v Moskvi.

Žična železnica na najvišji vrh Tatre

Med najkrasnejše gore v Evropi spadajo Visoke Tatre. Zelo so divje in nepristopne. Zato nameravajo sedaj zgraditi na najvišji vrh — Lomniški ščit (2600 m) — žično železnico in tako pospešiti tujski promet. Železnica se bo dvigala iz kopališča Tatranska Lomnica; dolga bo 10 km in se bo vzpenjala na najvišji vrh Lomniški ščit. Imela bo dva voza, v katerih vsakem bo prostora za 40 oseb; brzina bo znašala 3 metre na sekundo. Vzpon bo razdeljen na tri etape, da ne bo prestrm. Pri gradnji bodo pazili, da ne pokvarijo prirodne lepote gora. Stroški so proračunjeni na 14 milijonov Kč in jih bodo pokrila čehoslovaška ministrstva za železnice, trgovino, narodno brambo in pa centralna uprava državnih kopališč. Če se bo ta železnica obnesla, bodo zgradili podobne železnice tudi na ostale tatranske vrhove.

Iznajdljivo uredništvo

Kje in kako dobiti dober roman za dnevnik, to je zelo pereče vprašanje vsakega uredništva. Pisatelju je treba plačati honorar, toda kdo bi vedel v naprej, če bo spis čitateljem ugajal. Če je roman umetnostno na višku, potem je gotovo, da se bo zdel trem četrtinam čitateljev dolgočasen; če je pa senzacionelna pisarija, ki bralce vleče, je treba šteti težke denarce, a kritika psuje nad slabim okusom uredništva.

Iz teh in takih stisk si je nedavno izmislilo neko francosko uredništvo imeniten izhod, ki bi si ga smelo dati patentirati. Ta dnevnik prinaša že leto in dan stara mojstrska dela drugo za drugim. Izvirnike in že objavljene prevode. Tako mu ni treba šteti niti pare honorarja. Uredništvo si je dejalo: Kdor je ta dela že bral ali jih ima v svoji knjižnici, bo imel poseben užitek, ko jih bo ponovno bral v obliki majhnih deležev; kdor je pa tako neizobražen, da jih še niti slišal ni, bo imel priložnost, da vrzel v svoji izobrazbi izpolni in se z navdušeno hvalo izkaže kot mož, ki ima okus. Tako je list v teku enega leta objavil Apulijevega »Zlatega osla«, Cervantesovega »Don Quichottea«, Goethejevega »Wertherja« itd.

Nekdo pripominja: Za bodočnost se odpirajo vabljive možnosti. Dobrih knjig je vsaj za pol stoletja in potem bo človeštvo morda slednjič zrelo, da zopet enkrat čita sveto pismo, topot v obliki časniškega podlistka. Seveda bi moral dnevnik, ki bi to storil — nedvomno bi bil to izvrsten list s pomembnimi sotrudniki — izpremeniti svoje ime in se imenovati: »Nova Doba«.

Nizozemska kraljica Viljemina, ki je o priliki svojega obiska v Parizu posetila kolonialno razstavo. Po razstavi jo je vodil maršal Lyautey (desno), bivši generalni rezident v Maroku.

Angleška eleganca na kralj. dirkah v Ascotu.

Tehnična srednja šola - naš ponos

Spominska portretna medalja ustanovitelja in prvega direktorja Ivana Šubica.

Ob priliki 20-letne proslave obstoja Tehn. srednje šole v Ljubljani se bo danes ob 10 slavnostno odkrila portretna medalja ustanovitelja in prveg direktorja Tehn. srednje šole v Ljubljani g. Ivana Šubica. Medalja je vzidana na levi strani v vestibilu zavoda. Umetniško delo je umotvor našega medaljerja prof. A. Severja.

Ob zaključku letošnjega šolskega leta slavi Tehniška srednja šola več jubilejev, od katerih je vsak zase posebne važnosti za Slovence. Tehniška srednja šola slavi tridesetletnico ustanovitve umetno-obrtne strokovne šole, dvajsetletnico ustanovitve in obstoja delovodske šole, dvajsetletnico, odkar se zavod nahaja v sedanjem poslopju in desetletnico, odkar so izšli prvi maturantje Tehniške srednje šole.

Velevažen zavod za Slovence in za vso državo je naša Tehniška srednja šola. S trudom in z muko pribojevana, z velikimi žrtvami vzdrževana si je ta šola pridobila sloves, ki gre daleč čez meje naše ožje, pa tudi širše domovine. Na stotine in stotine marljivih obrtnikov, stotine in stotine podjetnikov in stotine in stotine tehniških strokovnjakov širi s svojim delom njen sloves. Naša slovenska obrt ne slovi samo zaradi svoje poštenosti in solidnosti, slovi tudi po kakovosti svojih izdelkov in za to ima glavne zasluge predvsem ta zavod.

Živimo v času, ko splošna izobrazba, naj bo še tako popolna, nikakor še ne jamči človeku za življenjski obstoj. Sodobnemu človeku je potrebna specializacija izobrazbe in specializacija spretnosti. Desetletja sem že usposablja najvišje naše obrtno učilišče slovensko mladino v strokovnem znanju, pri tem pa vrši veliko etično misijo med Slovenci, zakaj s svojo vzgojo oznanja med našo mladino blagovestje dela. V narodnih bojih izbojevana, je vršila ta šola in še vrši tudi veliko narodno delo, zakaj usposablja domačega človeka, da more živeti na domačih tleh in da mu ni treba klicati tujcev na pomoč. Kruh, ki ga je prej pri nas jedlo toliko tujcev, je ostal po zaslugi Tehniške srednje šole sedaj prihranjen domačim otrokom. Še dosti nalog čaka Tehniško srednjo šolo, vedno bolj se ji odpirajo novi delokrogi in Tehniška srednja šola je zanje pripravljena. Ona je zdravo telo, zdrava organizacija in bo še mnogo nudila našemu ljudstvu. Zato smo sedaj, ob njenih jubilejih, vsi Slovenci ponosni na ta zavod!

Ravnatelj Reisner o zavodu in gojencih

Naprosili smo ravnatelja Srednje tehnične šole g. Josipa Reisnerja, naj nam da ob priliki, ko zavod slavi toliko jubilejev, hkrati primerno izjavo o zavodu, gojencih in o pomenu zavoda. Ravnatelj Reisner se je prijazno odzval prošnji in nam je izjavil:

»Ob našem jubileju moram povdariti, da **se mora naš zavod vedno prilagoditi dejanskim potrebam** in se je tudi prilagajal. Čim nastane splošna potreba preustroja, se zavod tudi preustroji. Ko smo leta 1888 dobili prve strokovne šole, so bile to nižje strokovne šole. Javnost je od njih pričakovala, da se bodo fantje učili v teh šolah obrti. Izkazalo pa se je, da ni bilo od teh šol tistega dobička, kakor smo pričakovali. V nižjih šolah je bilo premalo strokovnega pouka in so imele te šole bolj študentovski značaj. Ko so fantje dovršili te strokovne šole, so se čutili študente in so potem raje odšli v druge poklice, kakor k pošti, železnici, samo v tisto obrt ne, kjer je bil izučen. Tako smo prišli do spoznanja, **da nižjih strokovnih šol ni treba za tiste obrti, kjer je dovolj dobrih mojstrov.** Te izučujejo bolje v obrti, kakor pa šole. Obstale pa so nižje strokovne šole za one obrti, kjer mojster ne more nuditi popolne strokovne izobrazbe. Tako imamo kiparsko in rezbarsko šolo, prav tako je tudi keramika upravičena do nižje strokovne šole in deloma tudi graverska in zlatarska obrt. Ni pa potrebna nižja strokovna šola recimo za mizarstvo, ključavničarstvo in podobne obrti. Do tega smo prišli že zdavnaj in da je za take obrti potrebna d e l o v o d s k a š o l a. V takih šolah se potem strokovno **izobrazujejo pomočniki, ki so že več let v praksi in v poklicu. Taka delovodska šola doseže res uspehe.** Naša delovodska šola praznuje sedaj dvajsetletnico.

Kar se tiče naših učencev, moram reči, da opažamo tukaj kako nam **mojstri pošiljajo zadnja leta na delovodsko šolo manj izvežban materijal.** Še pred nekaj leti so pošiljali k nam učence, ki so imeli že daljšo prakso. Sedaj pa silijo v šolo tudi taki, ki so komaj dokončali vajeniško dobo in ki imajo za naše šolske namene premalo strokovne izobrazbe.

Letos smo mnogo bolj **zadovoljni z učenci tehniške srednje šole** kakor pa z učenci delovodskih šol. Kar se tiče učencev srednje tehniške šole, sedaj ti močno prevladujejo tudi že številčno. Dijaki teh štirih oddelkov tvorijo že več kot polovico vsega našega dijaštva. Sorazmerno dosegamo prav dobre uspehe, ker dijake temeljito prerešetamo, predno jih sprejmemo. Dijak mora že s prav dobrim, vsaj z dobrim uspehom dovršiti meščansko šolo, predno ga sprejmemo. Seveda je mnogo fantov, zlasti na arhitektonsko-gradbenem oddelku, ki so brez pravega poklica za stroko, ki jo študirajo. Mnogo fantov je, ki s 16, 17 leti šele dovršijo meščansko šolo. **Tu vidimo usodno napako mnogih starišev, ki fante po sili študirajo, mesto da bi ga dali s 14 leti učit kakšne obrti** in s 17 leti bi bil že pomočnik. Pozneje pa, če bi bil za kaj, bi prišel pa k nam v delovodsko šolo. **Pri nas vse premalo spoštujejo obrt in preveč šolanje.** Kam pa naj gre fant s štirimi meščanskimi šolami? Tako nismo mogli letos odpreti elektrotehniške delovodske šole, ker so se prijavili le trije učenci, medtem ko se je na elektrotehniški odsek tehniške srednje šole prijavilo vsaj dvakrat toliko dijakov, kolikor smo jih mogli sprejeti.

O razmerah v šoli bi vam povedal še tole: **Fantje so po večini revni.** V šoli so ves dan in mnogo se jih ne more prav pripraviti za študij. Mnogi ostajajo opoldne v šoli, mnogi se vozijo daleč z vlakom. **Tukaj bi bilo potrebno, da javnost nakloni dijakom več štipendij in več podpor.** Potrebno bi bilo tudi, da se pred in medvojne štipendije drugače valorizirajo. Mestna občina je n. pr. valorizirala medvojno štipendijo 500 kron v 1000 dinarjev. Pa je bilo le drugače, če je fant med vojno prejel 500 kron, kakor pa če sedaj prejme 1000 dinarjev.

Bodočnost bo pokazala, ali nismo kakšne stroke sedaj že preveč zatrpali z naraščajem. Od leta 1921 smo poslali v **svet že več stotin gradbenikov, strojnikov** in drugih, ki so zasedli prosta mesta. **Potrebna bo statistika, kje so še mesta prosta,** in kje morejo mladi tehniki nadomestiti tujce v industrijah. Potrebno je tudi vedeti, kje ni še niti tujcev niti domačih tehnikov. Če bi kazalo, da je v kateri stroki prenatrpanost, bi morali kakšen odsek zatvoriti, ali ga pa na novo specijalizirati. Naša šola je pripravljena, da mladim ljudem res omogoči poklic, ki se ga izuče, pa je tudi pripravljena, da zadosti potrebam, ki jih razmere zahtevajo. Vsekakor je čas, da malo pogledamo, ali ne gremo predaleč in da poizvemo, ali imajo absolventi posameznih naših oddelkov še možnost do zaslužka v vsej državi.

Od naših fantov pričakujemo, da res izpolnijo namen naše šole. Naši absolventje nimajo pristopa na tehniške fakultete v naši državi. To ima dvoje strani. K nam pridejo pretežno dijaki iz meščanske šole, vendar pa mnogi pokaže v zadnjem letniku veselje, da študira še naprej. **Nismo pripravljalna šola za tehniško fakulteto in to ni naš namen. Naši absolventje naj se posvetijo svojemu poklicu.** Sem pa na vsak način za to, da se **bolj zmožnim absolventom,** ki imajo veselje za to, **omogoči prestop na fakulteto,** če ne drugače, vsaj na ta način da bi delali še diferencijalno maturo.

Končno še nekaj o profesorskem zboru. Moram reči, **da redkokdaj najdemo v tako veliki in tako najraznovrstnejši družbi, kakor je naš profesorski zbor, toliko harmonije, kakor je je pri nas.** Velika krivica pa se godi našim profesorjem, da so šteti v isto vrsto, kakor srednješolski profesorji. Pri nas so profesorji po večini inženjerji in želeli bi take inženjerje, ki imajo že precej prakse. Inženjerjev s prakso je pa težko dobiti, ker so težave s priznanjem let v praksi. Tako moramo nastavljati v zadnjem času mlajše moči.

Velika krivica se godi tudi našim strokovnim učiteljem, ki so klasificirani le po šolski izobrazbi, kar je morda drugje prav, pri nas pa ne. Strokovni učitelji imajo veliko strokovno izobrazbo in so sami taki, ki pokažejo v življenju **nenavadno spretnost in si s trudom priborijo svoje strokovno znanje.** V skrbi sem za naraščaj našega strokovnega učiteljstva, danes imamo sicer izvrstne moči, ampak le starejše. Ko bodo ti odhajali, bo veliko vprašanje, **kje najti njim vredne naslednike?«**

Josip Reisner, ravnatelj Srednje tehnične šole.

Iz zgodovine Srednje tehn. šole

Poročali smo že v posebnem člančiču nekatere podrobnosti iz bojev za našo Tehniško srednjo šolo. Od leta 1876., ko so bile prvič sprejete v državni proračun sedanje obrtne šole, pa do leta 1888., ko sta bili v Ljubljani ustanovljeni prvi dve strokovni šoli, gre začetek zgodovine našega zavoda. L. 1901. je bila osnovana Umetno-obrtna strokovna šola, ki je obstojala do l. 1911. Tedaj je bila ustanovljena delovodska šola, l. 1917. pa je bila osnovana Tehniška srednja šola. To so le glavni datumi, med njimi pa je zgodovina Tehniške srednje šole polna odločne borbe slovenskih zastopnikov in voditeljev za ta zavod. Ivan Hribar, Ivan Murnik, tedaj tajnik zbornice za TOI in Ivan Šubic, prvi ravnatelj zavoda, so najodličnejša imena iz te borbe. Na Dunaju pa se je z njemu jekleno vztrajnostjo boril za pravice te šole dr. Janez Ev. Krek. Mnogo dela in truda tedanje slovenske poslanske delegacije, deželnega zbora kranjskega, mestne občine ljubljanske, Trgovske-obrtne zbornice in še drugih činiteljev je v zgodovini zavoda, ki slavi sedaj svoj jubilej.

Zavod sedaj

Pouk na strokovnih šolah Tehniške srednje šole se zelo razlikuje od pouka na splošnih prosvetnih šolah. Ne teoretična in ne delavniška strokovna učna snov ne smeta ostajati na starejšem učnem načrtu, temveč se morata prilagojevati izpreminjajočim se potrebam praktičnega življenja in modernim pridobitvam srednje-tehničnih panog.

Zavod obsega najprej **Tehniško srednjo šolo,** ki šteje 4 odseke. **Arhitektonsko gradbeni odsek** ima 4 letnike in razrede, prav tako tudi **strojni odsek** in **elektrotehniški odsek. Geometerski odsek** ima 1 razred. **Gradbena rokodelska šola** ima 3 razrede in sicer drugi in tretji letnik ter mojstrski oddelek. **Strojna delovodska šola** ima prvi in drugi letnik, prav tako tudi **elektrotehniška delovodska šola, mizarska** in **strugarska delovodska šola** ima drugi letnik, **kiparska** in **rezbarska šola** ima tri letnike, prav tako tudi **keramična šola.** Dalje ima zavod učno delavnico za košarstvo.

Ženska obrtna šola ima prvi letnik za šivanje, drugi letnik za perilo, dva druga letnika in tretji letnik za izdelovanje oblek in prvi in drugi letnik za vezenje. Skupno je torej na vsem zavodu 35 razredov, ki štejejo 526 učencev in 236 učenk, skupno torej 762 učencev.

Zavodu na čelu je ravnatelj **Jožef Reisner.** Starešina arhitektonsko-gradbenega odseka je prof. ing. arh. **Pavel Kryl,** starešina strojnega oddelka je ing. **Stane Premelč,** starešina elektrotehničnega odseka je ing. **Viktor Turnšek** in starešina geometerskega odseka je ing. **Leon Novak.** Upraviteljica ženske obrtne šole je ga. **Alojzija Novak-Kristl.** Na zavodu je 63 profesorjev, strokovnih učiteljev in učiteljic. Dalje pa je še na zavodu 11 honorarnih učiteljev. Te številke nazorno govore o obsegu zavoda.

Tehnična srednja šola v Ljubljani je bila ob ustanovitvi tehnično moderno opremljen zavod z vsemi učnimi sredstvi. Danes so vse delavnice, laboratoriji, zbirke itd. že potrebne obnovitve in modernizacije. Učenci se vežbajo tako v teoriji predmetov kakor tudi v praksi v delavnicah. Ob počitnicah pa gredo dijaki tehnične srednje šole na ferijalno prakso v industrijo. Dijak arhitektonsko-gradbenega odseka se n. pr. prav nič ne sramuje delati med počitnicami kot navaden zidar na stavbi, tako da se hkrati priuči tudi praktičnemu delu in da že v začetku spozna svoj bodoči poklic. Do sedaj so absolventi srednje tehnične šole redno mogli dobiti službe in upati je, da bo to še trajalo ter da nadprodukcije absolventov ne bo. Kako ugodne položaje zavzemajo mnogi absolventi te šole dokazujejo imena v letošnjem izvestju, kjer so absolventi navedeni z imenom in sedanjim poklicem. Mnogo jih je tudi na jugu države. Zdi se, da bo jug v bodoče glavni odjemalec naših absolventov.

Državna obrtna šola, v svojem svojstvu delovodska šola, je v 20 letih izvežbala ogromno število mladih, teoretično in praktično izvežbanih ljudi. Kako visoko jih je usposobila, kažejo odgovorna mesta, ki jih absolventi obrtne šole zavzemajo v obrti in industriji. Naša industrija z malo izjemami dosledno odklanja praktikante in zahteva razne specialiste. Gojenci obrtne šole pridobe v dveh letih na šoli dovoljno teoretično in praktično podlago za bodoči poklic. Nekateri absolventi morejo tudi z lahktoo zmagovati nadaljnji studij na strojnem odseku tehnične srednje šole. Seznam absolventov z navedbo sedanjega poklica dokazuje, da dobivajo absolventi obrtne šole res ugodna mesta.

Dijaško življenje na zavodu

Dijaki imajo na zavodu več organizacij, tako podmladek Jadranske straže, podružnico Ferijalnega saveza, podmladek Rdečega križa itd. Profesorji večkrat prirede dijakom kulturna predavanja. Dijaki in dijaška društva rada prirejajo razne prireditve in znane so javne akademije četrtih letnikov. Sestavni del šolskega pouka pa so obvezne ekskurzije. Dijaki med letom obiščejo pod vodstvom svojih profesorjev vsa važnejša industrijska podjetja in obrate. Za razne ekskurzije zbirajo dijaki ekskurzijski fond, h kateremu prispevajo tudi razna podjetja. Il koncu bodi omenjeno, da se vrše na zavodu za dijake in za druge razni poučni strokovni tečaji.

Poslopje Srednje tehnične šole.

Pridobivajte novih naročnikov!

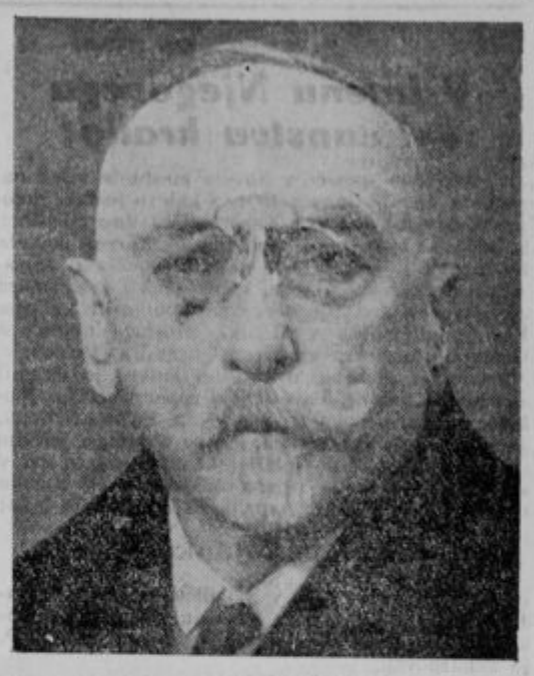

Ivan Hribar, minister v p., ki ima kot svoječasni ljubljanski župan velike zasluge za zgradbo Srednje tehnične šole.

Prof. dr. Rožič Val.:

Tehnična srednja šola in učenje na njej

Letos obhaja Tehn. sred. šola — preje Drž. obrtna šola — 20-letnico, odkar se nahaja v lastnem poslopju. Obenem obhajamo 10-letnico Tehniške srednje šole, to je, da dijaki polagajo že 10 let zrelostne odnosno diplomske izpite na tem zavodu. Ob tem važnem jubileju prve dekade naše srednje tehnike je zavod priredil razstavo dela in uspeha vseh oddelkov na šoli. Ker sem uverjen, da si bo zanimivo razstavo ogledalo mnogoštevilno občinstvo iz Ljubljane in dežele, ne bo odveč, da ob tej priliki načelno pregovorim nekaj besedi — in misli o študiju na Tehn. sr. šoli, kajti šolska vrata na vseh šolah so se zaprla za dva meseca — in starši absolventov nižjih srednjih šol se s skrbjo povprašujejo in ugibajo: Kam z deco, da bo preje pri kruhu? Pa tudi marsikateri dijak si izprašuje vest, kam naj se obrne po dovršenem četrtem razredu realne gimnazije ali meščanske šole, bodisi iz razloga, da bi preje dosegel svoj cilj — bodisi, da mu učenje na dosedanjem zavodu ne ugaja. — Torej k stvari.

Tehniške srednje šole v naši državi so najvišja obrtna strokovna učilišča z zaključnim študijem, to je, dijak, ki dovrši študij na zavodu, stopi lahko takoj v službo bodisi privatno ali državno. Namen Tehn. sr. šol torej ni, da bi pripravljale kandidate za visoko tehniko, temveč njihov cilj je, vzgojiti strokovno naobražene mlade moči za naša obrtna, industrijska in druga podjetja (n. pr. železnice, rudnike itd.) po celi državi. —

Ljubljanska Tehn. sred. šola ima sedaj štiri oddelke (odseke): arhitektonsko-gradbeni, strojni, elektrotehniški in geodetski odsek. V enega izmed teh odsekov (razun geodetskega, ki zahteva 6 šol) lahko vstopi dijak, ki je dovršil nižjo srednjo šolo: human. gimnazijo, realno gimnazijo odnosno meščansko šolo najmanj z dobrim uspehom. Ker pa je prosilcev za vzprejem preveč, zato vrši ravnateljstvo izbiro med boljšimi in najboljšimi, kar je za nadaljnji študij čisto pravilno.

Študij na vsakem odseku traja 4 leta in se završi z diplomskim izpitom in absolventi dobe pri odhodu z zavoda »Diplomo« s pravico do naslova: »tehnik«.

Za dijake, starše in profesorje pa je pri tem najvažnejše vprašanje: kakšnim dijakom bi svetovali, da vstopijo na Tehn. sred. šolo in se resno posvečajo študiju eni izmed navedenih strok, kajti učenje na imenovanih oddelkih ni tako lahko, kakor si to morda nekateri dijaki in tudi starši domnevajo. Tudi tu velja stari rek: Per aspera ad astra, — po strminah do zvezd — do uspeha!

Prvi pogoj za uspešni študij na Tehniški srednji šoli brez razlike na razne strokovne odseke je: Le tisti dijak, ki ima in čuti v sebi sposobnost, nadarjenost ter nagnenje in veselje za tehniške strokovne predmete, naj prestopi prag Tehn. sred. šole. —

Pa ne samo sposobnost in nadarjenost, temveč dijak mora imeti tudi smisel in razum, veselje in ljubezen ter dobro voljo do tehnično praktičnega, realnega ter resnega študija in dela v velikem »modernem« vrtincu šolskega življenja in vrvenja. Imeti mora »odprto« glavo in pridne, delavne roke. Na nobeni šoli se tako pestro ne menjata že za časa študiranja: teorija in praksa kakor na srednji tehniki. Zato je treba poleg duševnih vrlin in zmožnosti t. j. visoke prirodne inteligence tudi še telesne sposobnosti, predvsem trdnega, močnega zdravja. K zdravi telesni kunstrukciji spada dober vid in sluh; zdrave gibčne roke in noge, tako da dijak — pozneje strokovnjak — veščak vsak čas in v vsakem položaju lahko prime za vsako delo, se lahko brez bojazni in nervoznosti povzpne na nevarne višine visokih stavb, kakor tudi pogrezne v globoke jame rudokopov ter se lahko ponosno in okretno giblje po nevarnih električnih centralah, ne pa samo po lepo tapeciranih in mebliranih pisarnah. Dijak, ki resno in zavedno stremi za tem, da bo kdaj v življenju kaj pomenil in ustvarjal, mora imeti torej duševne in telesne darove — inteligenco, znanje in ročnost za udejstvovanje v praktičnem življenju. Telesni slabiči in negodniki torej ne spadajo na srednjo tehniko. Zakaj ne?

Dijaki Tehn. sr. šole imajo poprečno 44—48 ur pouka na teden t. j. vsak dan 8—9 ur brez neobveznih predmetov. Za tako »vztrajno sedenje« v šoli pa je neobhodna potreba krepkega zdravja, trdnih, močnih živcev in neomajane volje ter železne vztrajnosti. — Predvsem pa je treba dijaku zares pravega, resničnega veselja in zanimanja do realnih predmetov: do risanja, matematike, fizike, kemije, mehanike in delavniških vaj. Matematika, risanje, mehanika so takorekoč bistvene zahteve za slehernega dijaka, ki hoče z uspehom posečati in dovršiti svojo stroko. — Treba se je torej mnogo učiti in risati v šoli in doma. Tehn. sr. šola torej ni nobeno pribežališče (refugium) za take dijake — brodolomce, ki mislijo, da bodo tukaj pod krinko svoje stroke lenuharili ali »tahinirali«, kajti študij na Tehn. sr. šoli je obsežen in težek. Zavod ni nikaka tovarna za fabriciranje nekvalificiranega duševnega proletarijata, temveč je jako resna in dostojna duševna in telesna vzgojevalnica — delavnica, v kateri se vzgojuje naš mlad, strokovno kvalificiran naraščaj, kakršnega naše skupno narodno gospodarstvo in naša mlada država nujno potrebuje za tehniški, kulturni in gospodarski napredek ter za svojo narodno in državno obrambo in oporo. —

Zakon o drž. prometnem osobju

Belgrad, 24. jun. AA. Nj. Vel. kralj je na predlog prometnega ministra in po zaslišanju predsednika ministrskega sveta predpisal in proglasil zakon o državnem prometnem osobju. Zakon je v glavnem izdelan na temelju uradniškega zakona z dne 31. marca t. l. Med drugim ima te-le odredbe:

Nameščenci državnega prometa se dele v uradnike, uradnike pripravnike, zvaničnike in služitelje. Ženske se lahko vzamejo v službo prometnih ustanov kakršne so telefon, brzojav na centrali, kot blagajnice v biljetarnicah in kot strojepiske. Služba po strokah, za katero se zahteva nepopolna srednja šola, se razporedi od 10. do 7. položajne skupine. Služba s popolno srednješolsko izobrazbo od 9. do 5. položajne skupine, služba v strokah, ki zahtevajo fakultetno izobrazbo, od 8. skupine navzgor. Za zvaničnike I. razreda se zahtevata najmanj 2 absolvirana razreda srednje ali njej enake šole, ali pa izučena obrt z mojstrskim spričevalom. Za zvaničnike 2. razreda se zahteva absolvirana osnovna šola in vsaj dve leti dnevničarske šole z dobrim uspehom ocenjene prakse. Za služitelje se zahteva najpotrebnejša pismenost in odslužen vojni rok v stalnem kadru. Za postavitev na službeno mesto je treba prebiti v pripravljalni skupini vsaj 3 leta s položajnim strokovnim državnim izpitom. V skupinah 9. do 7. je treba služiti po 4 leta, v skupinah od 6. navzgor pa po tri leta. Na izpraznjeno mesto višje skupine ne more biti zvaničnik ali služitelj premaknjen dotlej, dokler ne odsluži v prejšnji skupini, in sicer zvaničnik I. razreda 5 let, II. razreda 8 let, služitelj pa 12 let. Perijodični poviški se dobe po 2 in pol leta aktivne službe v dotični službi.

Plače nameščencev se ravnajo po tehle razpredelnicah:

Položaj. skup.	Stop.	Plača	Plača s perijodič. poviški I.	II.	III.	IV.
I	—	4000				
II	1	3750				
	2	3500				
III	1	3250				
	2	3000				
IV	1	2350	2550	2750	3000	—
	2	1750	1950	2150	2350	—
V	—	1450	1550	1650	1750	—
VI	—	1150	1250	1350	1450	—
VII	—	910	970	1030	1090	1150
VIII	—	730	790	850	910	—
IX	—	757	625	675	730	—
X	—	475	525	575	—	—

Položajna skup.	Stopnja	Položajni dodatki	Osebni dodatki I.	II.	III.
I	—	3500	1500	—	—
II	1	3110	1500	1350	—
	2	2700	1500	1350	—
III	1	2120	1350	1200	1110
	2	1720	1350	1200	1100
IV	1	1330	1300	1150	1050
	2	920	1300	1150	1050
V	—	800	1250	1100	1000
VI	—	650	1200	1150	950
VII	—	500	1150	1000	900
VIII	—	400	1100	950	850
IX	—	300	1050	900	800
X	—	200	1000	850	750

Uradniki-pripravniki imajo mesečno plačo po draginjskem razredu.

I. V strokah, v katerih je služba razporejena od 8. skupine:
v prvem draginjskem razredu 1800 Din,
v drugem draginjskem razredu 1650 Din,
v tretjem draginjskem razredu 1550 Din.

II. V strokah, v katerih je služba razporejena od 9. skupine:
v prvem draginjskem razredu 1550 Din,
v drugem draginjskem razredu 1400 Din,
v tretjem draginjskem razredu 1300 Din.

III. V strokah, v katerih je služba razporejena od 10. skupine:
v prvem draginjskem razredu 1400 Din,
v drugem draginjskem razredu 1250 Din,
v tretjem draginjskem razredu 1200 Din.

Plače zvaničnikov I. kategorije.

Položajna skupina	Plača	Plača s periodičnimi poviški I.	II.	III.
I	720	815	910	1000
II	625	670	720	—
III	530	575	625	—
IV	335	430	430	—

Osebne draginjske doklade.

Položajna skupina	Položajni dodatki	Osebni draginjski dodatki I.	II.	III.
I	145	925	800	750
II	115	905	780	730
III	95	890	765	715
IV	75	875	750	700

Plače zvaničnikov II. kategorije.

Položajna skupina	Plača	Plača s periodičnimi poviški I.	II.	III.
I	600	670	745	815
II	455	630	600	—
III	310	385	445	—

Osebne draginjske doklade.

Položajna skupina	Položajni dodatki	Osebni draginjski dodatki I.	II.	III.
I	105	900	800	750
II	90	850	750	700
III	75	800	700	650

Plače služiteljev.

Položajna skupina	Plača	Plača s periodičnimi poviški I.	II.	III.
I	510	580	655	725
II	299	365	440	510

Osebne draginjske doklade.

Položajna skupina	Položajni dodatki	Osebni draginjski dodatki I.	II.	III.
I	90	700	650	625
II	70	675	625	600

Gornje plače, navedene v razpredelnicah, predstavljajo mesečne plače nameščencev. Razen tega uživajo uradniki, nameščenci in zvaničniki periodične dodatke za ženo in otroke po 150 Din. Nameščencem državnih prometnih ustanov, ki imajo stanovanje in natura, se bo odbila vrednost stanovanja pri osebnih draginjskih dodatkih.

V prvi draginjski razred spadajo mesta: Belgrad z Zemunom, Zagreb, Ljubljana, Novi Sad, Sarajevo, Split, Sušak, Skoplje, Niš, Cetinje in Banjaluka.

V drugi razred spadajo vsi kraji, v katerih je sedež okrajnega načelstva.

V tretji razred spadajo vsi ostali kraji.

Čin nameščencev se določi po tem redu: po izobrazbi in po trajanju službovanja v isti skupini nasproti prejšnjemu položaju, s katerega je uradnik prišel, po trajanju službovanja v isti stroki in trajanju službovanja vobče. V isti skupini je tisti starejši, ki je prej dobil višji čin.

Čin službe se določi po zadnji skupini, do katere je služba razporejena. Sklep o uradnem odnošaju nameščenca izda od 5. položajne skupine navzgor Nj. Vel. kralj z ukazom, ostale nameščence pa prometni minister s svojim sklepom.

Pokojnine

Nameščenec, ki je odslužil 30 let v eksekutivni službi, 25 efektivnih let v aktivni službi ali 35 let, ki se računajo v pokojnino, lahko, če je izpolnil 60 leto življenja prosi za upokojitev. Prošnja za upokojitev se mora rešiti v roku enega meseca od tistega dne, ko je bila predana na pristojnem mestu.

Za eksekutivno službo se smatrajo službe strojevodja, kurjača, sprevodnika, vlakovodje, manipulanta, čuvaja na svetilniku, na osamljenih krajih na morju, progovnega nadzornika.

Uradniki, zvaničniki in služitelji izpolnijo pogoje za pridobitev pravice do osebne pokojnine, kadar imajo za seboj 10 let faktičnega službovanja v aktivni službi pri državnih prometnih ustanovah in drugih prometnih oblastvih, zavodih in ustanovah. V to dobo se ne računa čas, ki ga nameščenec odsluži v kontraktualni službi. Pripravna služba se računa kot aktivna služba. Vsi nameščenci, oženjeni in neoženjeni, in vse nameščenke, omožene ali neomožene, so dolžni plačevati v pokojninski fond. Prispevki v pokojninski fond se določijo po osnovni plači. Mesečni doprinos znaša 5%. Hčerke nameščencev imajo, če postanejo vdove, pravico do očetove pokojnine, če nimajo pokojnine že po možu in nimajo druge vzdrževalnine.

Prehodne določbe

Odredbe tega zakona veljajo za vse nameščence državnih prometnih ustanov, ki se na dan uveljavitve tega zakona nahajajo v aktivni službi ali pa so bili prej v službi. Dosedanje položajne skupine se skladajo s temile skupinami:

Dosedanja prva skupina I. kategorije je zdaj 1. skupina, dosedanja 2.a skupina I. kategorije je II. skupina 1. stopnje, dosedanja 2. skupina I. kategorije je II. skupina 2. stopnja, dosedanja 3.a skupina I. kategorije je III. skupina 1. stopnja, dosedanja 3. skupina I. kategorije je III. skupina 2. stopnja, dosedanja 4.a skupina I. kategorije je IV. skupina 1. stopnja, dosedanja 4. skupina I. kategorije je IV. skupina 2. stopnja, dosedanja 5. skupina I. kategorije in 1.a skupina II. kategorije je V. skupina, dosedanja 6. skupina I. kategorije in 1. skupina II. kategorije je VI. skupina, dosedanja 7. skupina I. kategorije in 2. skupina II. kategorije je VII. skupina, dosedanja 8. skupina I. kategorije in 3. skupina II. kategorije in 1. skupina III. kategorije je VIII. skupina, dosedanja 4. skupina II. kategorije in 2. skupina III. kategorije je IX. skupina, dosedanja 3. skupina III. kategorije je X. skupina.

Dosedanji uradniki 9. skupine I. kategorije in 5. skupine II. kategorije in 4. skupine III. kategorije dobijo plačo uradniških pripravnikov.

Nameščenci državnih prometnih ustanov, ki se na dan uveljavitve tega zakona nahajajo v aktivni službi, ostanejo v tisti službi, v kateri se nahajajo tisti dan. Izpremembe tega stanja se ne bodo vršile.

Strojevodje, revizorji vlakov, progovni nadzorniki, nadzorniki brzojava, signalov in zavoda za impregniranje železniških pragov, ladijski strojevodje, voditelji ladij, tehnični poslovodje, motorovodje, poslovodje in nadzorniki električnih naprav brez šole in s strokovnimi izpiti v dotični stroki, ki so odslužili 5 let nepretrgane službe in imajo potrebno strokovno izobrazbo, se razporede kakor nižje strokovno osobje z 10. skupino. Od dne uveljavitve tega zakona 10 let se lahko postavijo za načelnike oddelkov pri oblastnih železniških direkcijah in generalni direkciji državnih železnic nameščenci brez fakultetne izobrazbe, ki pa morajo imeti najmanj 20 let strokovne službe in izpolniti vse ostale pogoje tega zakona. Isto velja za načelnike ladijskega oddelka direkcije za pomorski promet, če je dotični nameščenec absolviral navtično šolo in ima diplomo kapitana dolge plovbe ter 20 let strokovne službe in je izpolnil vse pogoje tega zakona. Po uveljavitvi tega zakona ostane nameščenec, kadar je povišan ali imenovan v višjo skupino, leto dni v tisti službi, ki je določena za skupino, kateri je tisti dan pripadal. To velja tudi za periodične poviške. Rodbine, ki so uživale pokojnino pred uveljavitvijo tega zakona, jo dobe tudi nadalje po odredbah prejšnjega zakona.

Nameščenci, ki se nahajajo na dan uveljavitve tega zakona v aktivni službi, dobe tele nazive:

I. višji svetnik: vsi nameščenci, ki jih zakon zateče v 4. in v 4.a skupini I. kategorije,

II. višji tajnik: vsi nameščenci, ki jih zakon zateče v 5. skupini I. kategorije v prometnem ministrstvu, pri generalni direkciji državnih železnic in v upravi pomorskega in rečnega prometa,

III. svetnik: vsi nameščenci, ki jih zakon zateče v 5. skupini I. kategorije v oblastnih direkcijah železnic in direkcijah pomorskega in rečnega prometa,

IV. inspektor: vsi nameščenci, ki jih zakon zateče v 1.a skupini II. kategorije,

V. poverjenik: vsi nameščenci, ki jih zakon zateče v 6. skupini I. kategorije,

VI. višji pristav: vsi nameščenci, ki jih zakon zateče v 7. skupini I. kategorije,

VII. kontrolor: vsi nameščenci, ki jih zakon zateče v 2. skupini II. kategorije,

VIII. pristav, vsi nameščenci, ki jih zakon zateče v 8. skupini I. kategorije.

Obstoječa društva nameščencev državnih prometnih ustanov, ki obstoje na dan uveljavitve tega zakona, bodo morala, če žele nadaljevati svoje delo, predložiti prometnemu ministrstvu svoja pravila v roku treh mesecev in prositi za odobrenje.

Razpored službovanja uradnikov, zvaničnikov in služiteljev državnih prometnih ustanov bo izdal prometni minister z uredbo.

Uradniška zvanja

I. skupina nima zvanja.

II. skupina 1. stopnja: pomočnik prometnega ministra in generalni ravnatelj državnih železnic.

II. skupina 2. stopnja: pomočnik prometnega ministra in generalni ravnatelj državnih železnic.

III. skupina I. stopnja: generalni inšpektor prometnega ministrstva, upravnik pomorskega in rečnega prometa, pomočnik generalne direkcije državnih železnic, direktor oblastne železniške direkcije, direktor pomorskega prometa, pomočnik direktorja železnic, načelnik prometnega ministrstva, načelnik generalne direkcije državnih železnic.

III. skupina 2. stopnja: V to skupino pridejo razen naslovov iz III. skupine 1. stopnje še tale zvanja: višji svetnik prometnega ministrstva generalne direkcije državnih železnic, upravnik pomorskega in rečnega prometa in upravnik državne delavnice državnih železnic.

IV. skupina 1. stopnja: Višji svetnik prometnega ministrstva generalne direkcije državnih železnic, upravnik pomorskega in rečnega prometa, oddelkov železniških direkcij, direkcije pomorskega prometa, svetnik prometnega ministrstva, upravnik pomorskega in rečnega prometa in upravnik glavne delavnice državnih železnic.

V. skupina: višji tajnik prometnega ministrstva: upravnik pomorskega in rečnega prometa, svetnik oblastne direkcije državnih železnic, inspektor in pristaniški poglavar.

VI. skupina: poverjenik: višji kontrolor, pristaniški kapitan I. razreda.

VII. višji pristav: kontrolor, pristaniški kapitan II. razreda, kapitan pristanišča, glavni arhivar prometnega ministrstva, upravnik pomorskega in rečnega prometa, oblastne direkcije, prevajalec (daktilograf), višji prometnik, višji revizor osobja, glavni blagajnik, višji nadzornik nad stroji, višji strojevodja, višji poslovodja, višji nadzornik električnih naprav, višji nadzornik zavoda za impregniranje železn. pragov, višji pristaniški prometnik, višji ribarski nadzornik, nadzornik svetilnikov, višji ladijski strojnik, višji voditelj ladij, tehnični nadzornik, nadzornik nad gradnjami.

VIII. Pristav: tehnični uradniki, administrativni uradniki, pristaniški pristavi, daktilografi, revizorji osobja, blagajniki, glavni telegrafisti, nadzorniki manevrov, strojevodje, nadzorniki električnih naprav, poslovodje, risarji, nadzorniki nad gradnjami, nadzorniki nad brzojavom, pristaniški prometniki, ribarski nadzorniki, nadzorniki svetilnikov, ladijski strojniki, voditelji ladij, tehnični poslovodje, ladijski manipulanti in pristaniški nadzorniki.

IX. skupina: prometni uradniki, tehnični uradniki, administrativni uradniki, pristavi, oficijali, daktilografi, vlakovodje, telegrafisti, nadzorniki nad gradnjami in tuneli, nadzorniki skladišč in telefona, voditelji ladij, tehnični poslovodje, ladijski manipulanti, pristaniški nadzorniki in nadzorniki cest in proge.

X. skupina: Pomožni oficijali, pomožni nadzorniki skladišč, pomožni telegrafisti, pomožni nadzorniki predorov, pomožni vlakovodje, pomožni nadzorniki brzojava, pomožni voditelji ladij, pomožni pristaniški nadzorniki, pomožni pristaniški nadzorniki, pomožni pristaniški prometniki.

Vsa zvanja, ki niso tu omenjena in ki niso v tem zakonu razporejena, bo odredil prometni minister sporazumno z ministroma za pravosodje in finance in v soglasju s predsednikom ministrskega sveta.

Ta zakon stopi v veljavo, ko ga kralj podpiše, obvezno moč pa dobi z razglasitvijo v »Sl. novinah«.

Odgovor ital. vlade Vatikanu

Ital. vlada želi, da bi Vatikan desavuiral okrožnico jugoslov. škofov

Rim, 24. jun. tg. **Danes je izročil italijanski poslanik pri Vatikanu noto italijanske vlade kot odgovor na zadnjo Vatikonovo noto.** Iz vsebina odgovora ital. vlade Vatikanu se doznava, da Italija zaenkrat ne misli na to, da bi uveljavila svoje odredbe proti posameznim mladinskim zvezam Katoliške akcije. Italijanska vlada smatra, da je s svojim nastopom preprečila večje incidente in s tem celo napravila uslugo sv. Stolici in Cerkvi! **Italijanska vlada ponavlja svoj protest proti vmešavanju sv. stolice v notranje zadeve Italije. Zato pa se italijanska vlada strinja s sv. stolico v tem, da se mora čl. 43 konkordata, ki se tiče Katoliške akcije, interpretirati v smislu čl. 44 konkordata. Italijanska vlada je mnenja, da koraki, ki so bili odrejeni proti Katoliški akciji, ne prejudicirajo uvedbe takih odnošajev, ker se tičejo samo onih oddelkov Katoliške akcije, ki so se sami postavili s svojim političnim nastopom izven varstva čl. 43.**

Italijanska vlada je pripravljena v smislu predloga sv. stolice začeti pogajanja, ki naj imajo nalogo, hitro in na prijateljski način rešiti obstoječa nesporazumljenja. S tem je italijanska vlada ugodila formalni zahtevi Vatikana, ki se ni hotel zadovoljiti s tem, da bi bil konflikt rešen samo pod roko. **Glede zahteve Vatikana, da bi Italija oficielno obžalovala izgrede, naglaša odgovor, da že uvedba stroge preiskave proti osebam, ki so zagrešile žalitev sv. očeta ali poškodovale vatikanska poslopja, in primerno kaznovanje krivcev predpostavlja, da italijanska vlada dogodkov niti ne odobrava niti ne prikriva. Nasprotno pa italijanski odgovor tudi ugotavlja, da Vatikan n. pr. ni desavuiral protiitalijanskih izjav jugoslovanskega nadškofa dr. Bauerja. Italijanska vlada razen tega ugotavlja, da je najnatančneje informirana o tem, da so bili v gotovih vatikanskih eksteritorijalnih poslopjih tajni shodi, na katerih se je agitiralo proti Italiji in fašističnemu režimu.** Vlada smatra, da taka zloraba varstva eksteritorijalnosti ni združljiva z duhom, ki je dovedel do ustanovitve te eksteritorijalnosti.

Albanija pod varuštvom Italije

Rim, 24. junija. Albanska vlada se je v svrho sanacije svojega finančnega položaja in razmaha albanskega gospodarstva obrnila na italijansko vlado, da izposluje od nje za dobo 10 let letno finančno podporo v maksimalnem znesku 10 milijonov zlatih frankov, ki naj se vnašajo v državni proračun za dobo desetih let. Fašistična vlada je v smislu svoje politike sodelovanja in prijateljstva z albanskim kraljestvom odgovorila, da to finančno operacijo v načelu odobruje in sprejema. *Da pa še bolj poderta posebno skrb, ki jo imà za potrebe Albanije, je fašistični režim sklenil, da to finančno pomoč Albaniji zagotovi pod obliko vsakoletnih brezobrestnih posojil, katera bo Albanija vrnila, kadar ji bodo njene proračunske razmere dovolile.*

Dne 23. junija se je vršila izredna seja albanskega parlamenta, na kateri je finančni minister predložil zakon, ki pooblašča vlado, *da sklene z Italijo za dobo desetih let brezobrestno posojilo v maksimalnem znesku 10 milijonov zlatih frankov, ki se bo vračalo, kadar bodo to gospodarske razmere dežele dovolile*, v vsakem slučaju pa, kadar bodo letni dohodki albanskega proračuna dosegli vsoto 50 milijonov zlatih frankov.

Parlament je posojilo soglasno sprejel. Ob tej priliki so razni poslanci v svojih govorih povzdigovali albansko-italijansko prijateljstvo in veliko ter nesebično skrb, ki jo ima Italija za procvit in napredek albanskega naroda in države.

V Španiji je zaenkrat mirno

Barcelona, 24. junija. Politični položaj v Kataloniji, ki ima važen pomen za vso Španijo, se je precej pomiril. To je predvsem pripisati srečnemu izidu mezdnega spora med tramvajskimi uslužbenci in mestno upravo. Volivna psihoza se je zaradi te poravnave zelo ublažila. Zato javnost precej bolj mirno pričakuje volivnega dne, ki se čedalje bolj bliža.

Agitacija sindikalističnih elementov zaradi tega seveda ni ponehala in se z nezmanjšano silo nadaljuje. Izve se, da so znani republikanski voditelji, letalec Franco, provizorični predsednik katalonske vlade Macia, minister Marcelino Domingo in bivši barcelonski guverner Companys izrabili sindikalistično gibanje in se mu postavili na čelo. Ustanovili so blok celokupne katalonske levice, ki ima najradikalnejši socialni program in obenem zahteva neodvisnost Katalonije v okviru federacije španskih republik.

Tudi v drugih krajih Španije vlada zaenkrat relativen mir, kar režim smatra kot ugoden znak za izid volitev.

Osebne vesti

Belgrad, 24. jun. l. Za uradniškega pripravnika pri Dravski finančni direkciji, odsek za carine je imenovan Ivan Božič. V III. terensko telefonsko telegrafsko sekcijo v Ljubljani je postavljen Lavoslav Prus, administrativni uradnik 6. skupine, dravskega poštnega ravnateljstva. V 14. terensko telefonsko telegrafsko sekcijo v Velikem Bečkereku je postavljen Karel Bano iz Ljubljane.

Vprašanje trgovinske pogodbe med Avstrijo in Jugoslavijo

Dunaj, 24. jun. tg. Zvečer se je sestal ministrski odbor za trgovinsko-politične stvari: dr. Schober, Dollfuss, Heinl in Winkler. Razpravljali so posebno o jugoslovanski trgovinski pogodbi, ki poteče 1. jul. **Agrarni zastopniki v vladi nočejo pristati na podaljšanje sedanjega stanja za 14 dni.** Kakor poroča organ Landbunda »Neues Wiener Extrablatt«, misli kmetijski minister Dollfuss na to, **da bi izdal celo vrsto uvoznih prepovedi**, da bi s tem okrepil stališče avstrijskega kmetijstva. Konference tega odbora se bodo prihodnje dni nadaljevale.

Odhod dr. Maniua

Bukarešt, 24. jun. ž. Maniu je izjavil časnikarjem, da bo odpotoval v Badačonj v Transilvanijo na svoje družinsko posestvo, kjer živi njegove sestre. Časnikarjem je izjavil, da ne želi več sodelovati v političnem življenju, čeprav je bil 40 let aktivni član politike.

Tudi štednja

Bukarešt, 24. jun. ž. **Vlada je izdala odlok, s katerim se zapre 200 srednjih šol.**

Dunajska vremenska napoved. Morda bodo že ponoči v severnih Alpah nevihte, ki se bodo nadaljevale proti jugu. Potem bo začasno spremenljivo in nekoliko hladnejše vreme.

Polet okrog sveta

Newyork, 24. jun. tg. Brez ozira na vremenska poročila, ki so obetala samo za prvo tretjino poti čez Atlantski ocean vedro vreme, potem pa meglo in nevihte, sta svetovna letalca Post in Gatty včeraj ob 4.45 angleškega časa nastopila svoj polet okoli sveta v dolžini 16.500 milj na progi Newyork — Harburg Grace — Berlin — Moskva — Irkutsk — Habarov — Nomi — Aljaska — Edmundson — Cleveland. Startala sta na letališču Roseveltfield. Oba letalca spadata med najboljše ameriške letalce. Post je star 35 let, je bil prej petrolejski vrtalec v Oklahomi, kjer je zgubil eno oko in postal gluh. Gatty pa je star 30 let, rojen v Avstraliji in poklicni letalec v Los Angelesu. Oba sta oženjena in imata otroke. Na tem poletu, s katerim hočeta pobiti »Zeppelinov« rekord, bo Post vodil letalo, Gatty pa bo nadzoroval navigacijo.

Hannover, 24. jun. AA. Ameriška letalca Gatty in Post, ki sta startala v Newyorku v torek zjutraj za polet okoli sveta in prispela v torek zvečer v Harbourgrace na Novi Fundlandiji, **sta preletela Atlantski ocean in pristala nocoj ob 6.45 v Hannovru. Uro nato sta nadaljevala polet proti Berlinu. Preletela sta Atlantski ocean v manj ko 15 urah in tako potolkla Lindbergov rekord.** Zalogo goriva sta obnovila v sredo zjutraj blizu Chestra v Angliji. Ob 2.45 popoldne sta nadaljevala polet v Berlin, kjer bosta dobila potne liste in dovoljenje za nadaljevanje poleta v Moskvo, Irkutsk in na Aljasko.

Izgredi proti židom

Atene, 24. jun. tg. V Solunu so bili preteklo noč izgredi proti židom, kakršnih še ni bilo v Grčiji. Tamkajšnja nacionalistična liga je začela kampanjo proti solunski židovski občini, ki šteje 80.000 ljudi, češ da so se v Sofiji zavzemali za avtonomijo Macedoncev. Pri razdeljevanju proklamacij, katere so hoteli preprečiti židovski studenti, je prišlo do spopadov. Vlada je morala poslati na pomoč orožništvo in konjenico

Vladimir Škrbec - mrtev

Odprta noč in dan so groba vrata,
al' dneva ne pove nobena prat'ka...

Življenje je tako polno majhnih in velikih, veselih in žalostnih presenečenj, da ni noben naš korak, nobena minuta našega življenja varna pred njimi. Danes še ves mladosten in smel, poln življenjske energije in volje — jutri že strt in bled na zemlji, s sklenjenimi rokami in v večnost strmečimi očmi...

Zahotelo se je smrti, iz kraja v kraj romajoči, življenja v najvišjem vzponu mladih sil kipečega, zahotelo se ji je tega življenja, naperila je koso in — Vladimirja Škrbca ni več. Skrušen in bled leži zdaj nekje na dnu Savskih valov, leži in tiste njegove roke, ki bi gore prestavljale v svoji silni samozavesti in zvezde trgale z neba v svoji veliki volji — grabijo zdaj brezmočno predse in se ne ganejo...

Vladimir Škrbec!

Kdo ga ni poznal — tega podjetnega, marljivega, vsepovsod priljubljenega, za vse dobro vnetega mladeniča?! Še dolgo bo Vrhnika, prelepi biser zemlje slovenske, vsa pod dojmom njegove tragične smrti. Saj kar verjeti ne morejo, da so ugasnile tiste njegove svetle, tako odločno in zamozavestno v svet zroče oči... Ugasnile so — in z njimi je ugasnila radost v materinem srcu in upanje v očetovem srcu, ki je vse svoje nade stavljal vanj...

Takole se je glasila žalostna vest, ki je kakor strela z jasnega padla med njegove drage:

Vladimir Škrbec, trgovec na Vrhniki, 25 let star, tačas na 18mesečnem vojaškem službovanju v Zagrebu, je v soboto 20. t. m. pri kopanju v Savi utonil. Čisto nepričakovano in nenadno se je zgodila ta nesreča. Vladimir Škrbec je onega dne vodil skupino vojakov-novincev k Savi, kjer naj bi okopali več vojaških konj. Vročina je bila huda, Savski valovi pa so tako prijetno vabili v svoj hladni objem... Vladimir Škrbec se je odstranil od vojakov za par korakov in se vrgel v Savo, da bi ohladil razgreto telo. In se je zgodilo z njim, kakor se je zgodilo že s stoterimi pred njim, ki preveč zaupajo svoji mladostni čilosti: nenadoma se je začel potapljati... Obpni klici na pomoč so jeknili v tišino pomladnega dne. Presenečeni so se vojaki ozrli v smer, odkoder so prihajali obupni klici, in s strahom videli: Vladimir Škrbec, njihov kaplar-vodja, je še parkrat krčevito zakrilil z rokami iz vode, potem pa so se sunki njegovih rok umirili kakor peroti do smrti ranjenega ptiča — in omahnili... Nikogar ni bilo, ki bi mu bil mogel pomagati. Med vojaki ni bilo niti enega izurjenega plavalca. Njegovo truplo je odnesla voda in ga še do danes ni splavila na breg.

Tragična smrt vzornega mladeniča, ki je že nekaj let sem s svojima sestrama Tonico in Dragico samostojno vodil največjo in najsolidnejšo ter daleč naokoli znano trgovino na Vrhniki, je zapustila neizbrisno vrzel v njegovi družini. Žalostna vest je njegovo mater tako potrla, da je resno zbolela in se je bati tudi za njeno življenje. Vladimir Škrbec je bil mladenič, kakršnih je malo med nami. Agilen, poln svetlih načrtov za bodočnost, vreden sin svojega 56 let starega očeta, posestnika in dolgoletnega župana, zlata duša, podporen član raznih dobrodelnih društev, skratka — mladenič na mestu. Njegova smrt je tem tragičnejša, ker žaluje njegova družina že za dvema sinoma ozir. bratoma, ki sta bila prav tako kakor on žrtev vojske. Z nesrečno družino iskreno sočuvstvujejo vsi, ki so blagega Vladimirja poznali. Naj mu bo lahko zemljica, kadar bo najdeno njegovo truplo in prepeljano v domovino!

Tragična smrt delavca

Koroška Bela, 23. junija.

Včeraj ob 2 popoldne je šel na svoj redni »šiht« delavec Franc Klinar, star 50 let, stanujoč v Trebežu-Javornik. Namesto, da bi se vrnil ponoči ob 10 kot običajno — se je vrnil šele zjutraj ob 5, ker je moral prevzeti »nadure«. Ves izmučen se je podal k počitku po 15 urnem težkem delu v železni industriji K. I. D. — oddelek za pločevino na Javorniku. A ni imel miru.

Komaj je legel k počitku, že je prišlo sporočilo, naj se zopet takoj odpravi na delo k nevarnemu plinskemu generatorju, ker je v tem oddelku določeni delavec Noč I. zbolel. Žena je branila izmučenemu možu, naj ostane doma, kar je tudi storil. A zopet se poverjeni delavec vrne po naročilu iz tovarne, da se mora odpraviti na delo.

Mož se je seveda čutil nekako primoranega, da je slušal in šel — po smrt.

Ko je opoldne prinesel 8 letni sinko Tonček kosilo svojemu očetu na vzvišeni prostor, kjer je plinski generator — je obstrmel, ker ni videl svojega očeta. Plinska masa, ki bruha iz kotla, je bila razlita po vsem prostoru — tako da ni bilo mogoče več koga videti. Sinko je zajokal — sluteč najhujše. Ko opazi delavec Svetina Anton jokajočega dečka na vrhu stopnic, takoj prihiti na kraj nesreče, kjer najde tovariša delavca Klinarja Franca vznak ležečega na tleh — v nezavesti. Ključavničar Golob Viktor ga je prenesel na prosto.

Takoj so poizkusili drugi delavci z umetnim dihanjem — pa je bilo zaman. Zdravnik dr. Schwab je mogel konstatirati le smrt.

Jok otrok in žene-vdove je izsilil marsikatero solzo tudi pri grugih.

Tako je v težkem boju za telesni kruh našel prerani grob družinski oče osmih otrok, od katerih so trije še čisto nepreskrbljeni.

Materi - vdovi in družini naše sožalje, pokojnemu možu - delavcu pa naj bo Bog milostljiv!

Pomagajte po toči oškodovanim!

Dne 15. junija t. l. je napravila toča v celjskem okraju ogromno škodo. Posebno težko sta prizadeti občini Dramlje in Šmartno v Rožni dolini v celoti ter na nje meječi deli občin Sv. Jurij ob južni železnici in Velika Pirešica. V tem predelu je preko četrt ure padala suha toča v velikosti oreha do kurjega jajca in popolnoma uničila vse poljske pridelke. Škoda je bila uradno ugotovljena na osem miljonov Din. Prebivalstvo je tem težje prizadeto, ker je prišla nezgoda tik pred žetvijo. Nad dva tisoč ljudem grozi ne samo skrajna beda, temveč celo lakota, ker nimajo sredstev, s katerimi bi se preživeli do prihodnje žetve, niti nimajo semenskih žit za jesenske posevke. Ker ni mogoče nesreče zadostno omiliti iz javnih sredstev, je treba pomoči od zasebne strani. Radi tega se je ustanovil v Celju odbor za pomoč, ki tem potom prosi vse, ki so blagega srca, naj po svojih močeh prispevajo k omiljenju velike nesreče. Naj ne bo kraja, kjer se ne bi zbiralo za bedne kmetovalce, naj se na nje ne pozabi pri nobeni veselici in prireditvi! Vsak dinar bo hvaležno sprejet. Zbrani prispevki naj se pošljejo na račun odbora Celjski posojilnici v Celju.

Preds. kraj. odbora Rdečega križa:
polkovnik *Kostić Vojislav*,
komandant 39. pešpolka v Celju.

Dnevna kronika

Koledar

Četrtek, 25. junija. Viljem, opat; Henrik, škof.

Novi grobovi

† **Veržej.** V soboto 20. t. m. je umrl sal. gojenec Štefan Krč. Skupno z drugimi gojenci zavoda se je kopal v Muri in pri tem ga je nenadoma zadela srčna kap. Tovariši so ga takoj dvignili iz vode in ga skušali skupno s predstojniki zavoda z umetnim dihanjem in dražili spraviti k zavesti, pa se jim ni posrečilo. Kmalu je prispel zdravnik in ugotovil srčno kap. Bil je namreč živčno slab in se že dalj časa ni počutil dobro. Doma je bil pokojni iz Grada pri Cerkljah ter nečak dr. Kimovca, stoln. kan. v Ljubljani. Obiskoval je tretji razred sal. zas. šole. Bil je vzoren dijak. Naj počiva v miru!

Osebne vesti

= **Lavantinske duhovniške vesti.** Župnijo Zagorje pri Pilštajnu je dobil dosedanji tamošnji provizor Jurij Pribožič; župnijo Fram pa tamošnji provizor Franc Rakun. Do 29. julija t. l. je razpisana župnija Razbor nad Loko pri Zidanem mostu.

= **Promocije.** Dne 27. t. m. ob 11 bodo promovirani na univerzi kralja Aleksandra I. v Ljubljani za doktorje prava absolvirani pravniki: Jakica Gangl iz Ljubljane, Rodman Ernest iz Vipave, Šmajd Albin iz Kranja in Terseglav Alfonz iz Ljubljane.

= **Diplomirala** sta na filozofski fakulteti iz botanike in zoologije gdč. Hudales Beta iz Ljubljan eter g. Petkovšek Viktor iz Zidanega mosta. Čestitamo!

= **Na zagrebški univerzi** je diplomiral dne 23. VI. t. l. za gozdarskega inženerja g. Nazarij Purger, rodom iz Istre.

= **Slovenski slikar Jaro Hilbert.** ki je maja meseca priredil uspešno razstavo svojih del v Kairu, nam sporoča, da se preko Sirije, Cipra in Grčije vrača v Ljubljano, kamor dospe koncem tega meseca.

= **Poroka.** Včeraj se je poročil v šentjakobski cerkvi v Ljubljani Miroslav Rus, sin lesnega industrijalca Franja Rusa, z gospodično Elizabeto Klem iz Grčaric. Poročil jih, je g. duh. svetnik Ažman. Kot priči sta bila Ivan Rus, lesni industrijalec iz Loškega potoka in nadupravitelj inženjer Franc Štiglic iz Kočevja. Iskreno častitamo.

= **Izpit so napravili.** Za čin aktivnega in rezervnega inženjerja-kapetana 2. razr. inženjer-poročniki Vekoslav Trputec, Ljudevit Plaščar, Josip Šretner, Ivan Benkovič, Ivan Rojnik in Vilko Eržen; za čin aktivnega strojnega kapetana 2. razr. strojni poročnik Ivan Hrabovski in za čin rezervnega konjeniškega podporočnika konjeniški podnarednikidijaki: Danilo Gregorič, Elko Rant, Željko Krizman, Jon Stajnhart, Franjo Tišina, Miloš Tripalo, Fridrih-Mirko Maček, Rudolf Štiglajtner, Hinko Funk, Evgen Govedič in Martin Posavec.

Vse do prave meje

Begunje, koncem junija 1931.

V Selšeku ob novi cesti, malo nad Begunjami, stoji bolj sredi vasi hiša posestnika Hacéta, p. d. Šemaka, kjer biva gospodar s svojo ženo. Oba sta že stara, zato sta dobila k hiši zeta, nekje iz loške doline. Baš leto mineva odkar sta se vzela, pa sta že toliko doživela, da je prav, če tudi po svetu malo zveste, kakšni ljudje se dobe pri nas. Mladi zet se je komaj ogledal po hiši, pa ga je že začel stari loviti takole ob tihih večerih okrog hiše, včasih celo z nožem, svojo surovost je zalival vedno in vedno s kletvami in zmerjanjem. Kar je hotel mladi narediti, vse mu je stari zgrizel in mu delal zapreke. Ker se stari kljub skrajni potrpežljivosti mlajših ni hotel pomiriti in v svoji surovosti popustiti, sta se mlada v jeseni izselila iz te hiše, da bi bila vsaj življenja varna in sta si poiskala stanovanje v vasi. Ženin je zahteval denar, ki ga je kot doto prinesel k hiši, od starega nazaj. Pred notarjem so določili rok, do katerega bi moral izplačati stari svoi dolg. Skušal je prodati nekaj zemlje, pa je zneslo premalo in denarja ni bilo. Ko je potekel rok gre mladi k staremu v spremstvu dveh mož po denar Stari je zagrabil nož in se zagnal proti zetu, ki bi bil skoro nesrečen, če ga ne bi spremljevalca branila. Stari se je tudi začel delati neumnega in simulirati blaznost. Stari je bil klican k notarju pa se ni odzval, nakar je mladi vložil tožbo. Stvar bo uredilo sodišče.

Ljudje se zgražajo nad tako surovostjo in pomilujejo zeta, ki mora toliko prestati. — To smo povedali, sodite pa vi.

Ostale vesti

— **Slavnost odkritja Davorin Jenkove in Ignac Borštnikove spominske plošče.** Vsa društva naj se bodisi korporativno ali po deputacijah udeleže svečanega odkritja spominskih plošč v nedeljo, dne 28. t. m. Opozarjamo, da morajo biti v Cerkljah točno ob 2 popoldne. Društva naj se zbero na Vavknovem - Lapajnatovem vrtu, kjer se bo formiral sprevod, ki odkoraka potem z godbo na čelu ob četrt na 3 na slavnostni prostor in sicer najprvo pred Jenkovo hišo, nato pa pred Borštnikovo. Pri odkritju Jenkove plošče bosta govorila minister Ivan Hribar in predsednik Glasbene Matice dr. Vladimir Ravnihar. Zbor Glasbene Matice zapoje pod vodstvom ravnatelja Poliča Jenkovo molitev: Ti, ki si nas ustvaril in državno himno Bože pravde kakor tudi našo himno Naprej zastava slave. Pred Borštnikovo hišo pa govori predsednik društva Združenja gledaliških igralcev profesor Osip Šest. Pričakujemo, da se bodo društva, posebno pa še domačini, v častnem številu odzvali in počastili spomin odličnih cerkljanskih rojakov.

— **Litijsko učiteljsko društvo** sklicuje za dne 29. t. m. ob pol 3 popoldne v Učiteljski tiskarni v Ljubljani izredni občni zbor v svrho reorganizacije društva, glasom odredb notranjega ministra. Ako ta občni zbor ne bo sklepčen, se vrši pol ure nato drugi izredni občni zbor, ki bo sklepal ob vsaki udeležbi. — Predsednik.

— **Vsa šolska vodstva** vljudno prosimo, naj pošljejo eventualna izgotovljena ročna dela šolske mladine na Baragovo ozir. misijonsko razstavo, kot smo posebej prosili in obrazložili v dopisu, **do 4. julija,** in sicer na naslov: Misijonska pisarna v Ljubljani, Semeniška ul. 2. — Nadalje pa prosimo vse cenj. učiteljice, ki so se odzvale prijaznemu vabilu in prevzele razna ročna dela po slovenskih narodnih vzorcih, naj svoje izdelke pošljejo na naslov: Marija Sadar, šolska uprava, Ljubljana VII. — misijonska pisarna v Ljubljani.

— **Smrt pri delu.** Iz Zgor. Kašlja nam poročajo: V teku enega meseca imamo pri nas že tretji slučaj nagle smrti. V torek popoldne je postalo pri delu nenadoma slabo g. Matiji Vojski, na kar je padel na tla. Takoj poklicani zdravnik dr. Vidmar je mogel ugotoviti le smrt. Zadela ga je srčna kap. Pokojni, star šele 42 let, je bil preddelavec pri mizarskem mojstru Francu Tomšiču v Zg. Kašlju. Prepeljali so ga v mrtvašnico pri Dev. Mar. v Polju, kjer ga bodo danes popoldne pokopali. Rajni je bil priden in vesten delavec ter pri svojih tovariših priljubljen. Za njim žaluje žena in šest nepreskrbljenih otrok. Naj počiva v miru.

— **Na državnem osrednjem zavodu za ženski domači obrt v Ljubljani, Novi trg št. 4-I.** se vrši vpisovanje gojenk in hospitantk dne 30. junija 1931 od 8. do 12. ure dopoldne. — Na zavodu se poučujejo sledeče tehnike: klekljanje čipke, šivane čipke, belo in pisano vezenje, toledo, file, biserna dela, konfekcijoniranje, gobelin in tkanje. — Redne gojenke se sprejemajo po dopolnjenem 14. letu. Podrobne informacije na zavodu.

— V prilogi »Službenih novin« št. 139 od 23. junija t. l. je objavljen »Zakon o izmenjavah in dopolnitvah v zakonu o ureditvi državne hipotekarne banke kraljevine Jugoslavije« in »Pravilnik o zaposlitvi oseb, ki so zaščitene z invalidskim zakonom.«

Prepovedan inozemski tisk. Z odlokom ministrstva za notranje posle je prepovedano uvažati v našo državo in razširjati v njej Max Rouge-jevo knjigo »Kriegs- und Industrie Spionage« v Amathea založbi, Zürich-Leipzig-Wien in dnevni razglas (bulletin) Des Bundes »Freier Balkan«, ki izhaja v Berlinu.

— **12 v zakramentu vse sladkosti** za mešani zbor z orglami, zložil Stanko Premrl, založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. — Ti napevi so bili kmalu po vojski izdani kot »tantum ergo« z latinskim besedilom in so bili že nekaj let razprodani. Ker se bodo nekateri obredi kmalu vršili v domačem jeziku, oziroma se že vršijo, tako tudi blagoslov po rimskem obredu, zato je Jugoslovanska knjigarna izdala teh 12 napevov s slovenskim tekstom. Napevi so popolnoma neizpremenjeni. Vsi se odlikujejo po izredni izvirni koncepciji, kakor da so izklesani iz žlahtnega kamna in vliti iz drage rude, da ne veš, kateri številki bi dal prednost. Še posebno veličastne in mogočne so številke 7, 9 (izredno mogočna, lepa in slovesna), 10 in 12. Večina napevov je prirejena tako, da se glasovi menjajo: sedaj poje sopran, potem alt in sopran, bas, mogočen unisono zbor, pa zadoni v lepi 4 glasni harmoniji cel zbor itd., kar skladbo posebno povzdigne in učinkujoče poveliča. To zbirko toplo priporočamo vsem zborom, večjim in manjšim, boljšim in šibkejšim, ker je izbira precej bogata.

— **»Jugrad«,** jugoslovanska gradbena in kreditna zadruga r. z. z o. z., priredi predavanje o brezobrestnem posojilu v vrtnem paviljonu restavracije »Novi Svet«, Gosposvetska cesta, v soboto dne 27. t. m. ob 20, in ne 28. t. m., kakor je bilo prvotno določeno.

— **Pijačo treba poznati.** Gospodinja pozna kakovost hrane, dame vrednost svile, gospodje lastnosti tobaka in tako pač vsak zadovolji svojim potrebam po svojem gmotnem stanju. Vsakdo bi rad najboljše, pa nima časa, da bi najboljše poiskal in izbral. Dober svet je velikega pomena, ker nam pri vseh večjih in malih skrbeh olajša pot do cilja. Higijena in nega telesa je dandanes za vsakega človeka prva potreba, glavno sredstvo za to pa je toaletno milo. Popolno v vsakem oziru je milo Palmira, ki po svoji dobri sestavi ugaja tudi najbolj občutljivi koži ter s svojim zelo prijetnim vonjem za dalj časa vsakega osveži.

Pri številnih težkočah ženskega spola povzroči naravna »Franz-Josef«-grenčica najboljšo olajšavo. Spričevala klinik za ženske bolezni dokazujejo, da se vporablja zelo milo odvajajoča »Franz-Josef«-voda posebno pri porodnicah z izbornim uspehom. »Franz-Josef«-grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Tržič

Otroška nedelja se vrši v naši župniji že od lanskega leta. Po enkrat na mesec namreč vsi otroci cele župnije posebno popoldansko pobožnost, pri kateri pojejo samo otroci in tudi govor se vrši za otroke. Udeležba je vedno lepa in ta pobožnost ugaja tudi odrastlim. Posebno lepa je bila zadnja Alojzijeva nedelja. Pri osmi sv. maši je prejelo 71 malčkov prvo sv. obhajilo. Občudovali smo lep red, urejeno spremstvo beloobločenih deklic, otroško petje in sploh vse, kar je bilo s to slovesnostjo združeno. K popoldanski mladinski pobožnosti so se prvoobhajancem pridružili kar vsi otroci iz župnije, pa še številni mali prijatelji iz Križev in Loma. To je odmevalo v cerkvi otroško petje, da je bilo kaj! Za zaključek lepega dneva so bili vsi otroci peljani iz cerkve v dvorano »Našega doma«, kjer so prvoobhajancem voščile »Zvezdice« s svojim rajanjem, petjem in deklamiranjem, mnogo lepega jim je pa podala krasna mladinska opereta, ki jo je svojim sovrstnikom in sovrstnicam priredil Marijin vrtec.

Požarna sirena je v petek v poznem večeru naznanjala ogenj v tovarni »Peko«. Hudega ni bilo.

Na Kofcah bo v nedeljo pred deseto sv. mašo blagoslovljen zvonček za tamošnjo kapelo. Junijski župnijski list za tržiško župnijo vabi vse, ki bodo v nedeljo na žegnanju na Kofcah, da so zvončku za botra. Tudi 29. junija bo na Kofcah ob desetih sv. maša, na kar naj bodo turisti opozorjeni.

Tudi znamenje gospodarske krize je to, da prodajajo okoliški kmetje letos česlo — dražje. Ker v gozdih namreč sekira poje svojo pesem bolj počasi, ko so cene lesu tako padle, mora usnjarska industrija česlo plačevati dražje, ko ga je manj.

Domžale

Mladinska prireditev, katero sta priredila v nedeljo Pomladek Rdečega križa in mladina naše osnovne šole, je izpadla v moralnem in gmotnem oziru nad vse dobro. Izvajanje pesmic je bilo gladko in ubrano, mali igralci in igralke so podali svoje vloge odlično. Občinstvo je napolnilo prostrano dvorano Društvenega doma in sledilo s pravim umevanjem petju kakor igri, saj je izvajanje napravilo kar najboljši vtis, in ni štedilo s ploskanjem. Prireditev so počastili s svojim obiskom župnik in duhovni svetnik g. Franc Bernik, okrajni šolski referent g. Gustav Lukežič, okrožni zdravnik g. dr. M. Hočevar s svojo g. soprogo, tovarnar g. Alfonz Oberwalder s svojo gospo soprogo. Učiteljstvu domžalske šole častitamo k uspehu.

Nagle smrti je umrl v nedeljo Janko Korbar, uslužbenec pri g. Skoku. Pokojni je v soboto baje segret pil vodo iz neke mlake. Napadli so ga močni krči, katerim je podlegel. Bil je mirnega značaja. Zapušča štiri nepreskrbljene otroke. Žalujoča žena se nahaja v blagoslovljenem stanju. Pokoj njegovi duši.

Kolinska

Okusna in zdrava je
KOLINSKA KAVA

Jesenice

Jeseničani! Dne 26. in 29. jun. 1931 pridejo naši rojaki iz Amerike na obisk domovine. Na Jesenice se pripeljejo zjutraj ob 6.50. Ker bodo nekateri prišli v domovino po dolgoletni odsotnosti, je naša dolžnost, da jih kar najslovesnejše sprejmemo. Vabimo vsa društva, organizacije in občinstvo, da se obeh sprejemov udeleži v kar največjem številu. Hišni posestniki so vabljeni, da izobesijo zastave. — Sprejemni odbor.

Vrhnika

Preteklo nedeljo se je vršila seja občin. odbora na Vrhniki. Na dnevnem redu seje je bila predvsem volitev novega odbora v občinski hranilnici na Vrhniki. V odbor so bili izvoljeni sledeči: Brenčič Jože, Vrhnika, Bradeško Franc, Velika Ligojna, Jeraj Jakob, Bevke, Grom Tomaž, Stara Vrhnika, Žitko Jakob, Verd, Hren Ignac, Verd, Fortuna Matevž, Podlipa, Šetinc Davorin, Vrhnika, Verbič Josip, Vrhnika 7 ter Opeka Andrej, Vrhnika. G. Verbič Anton je želel in pokladal na srce novoizvoljenemu odboru hranilnice, da naj gleda na to, da bo imela občina res kaj dobička od zavoda, katerega je ona ustanovila in za katerega garantira vlagateljem, nakar se je vnela debata o poslovanju občinske hranilnice, posebno pa o stanovanjski hiši na Novi cesti. Med debato je odbornik Modrijan Jože priporočal, naj se da 200 ali še več tisoč Din za popravo stanov. hiše, medtem ko že stradajo kruha delavski otroci vrhniških tržanov. Član bivšega odbora Brenčič Jože konstatira na ta klic, da je hranilnični upravni odbor dovolil 60 tisoč Din za popravo imenovane hiše. Da stvar ni razčiščena, je vzrok to, da se ni vršila že od decembra l. 1930 do danes nobena seja upravnega odbora, pa še tista ni bila pravilno sklicana in je on sam na seji izjavil, da, ker ni bil vladni zastopnik vabljen na sejo, zato ne smatra, da je to seja, ampak le sestanek nekaterih povabljenih članov upravnega odbora, ki nimajo pravice o ničemer sklepati, posebno pa še odobriti že prekoračene kredite, še manj pa nove dovoljevati za dokončno ureditev stanovanjske hiše. — Upamo, da bo novi odbor vendar končno rešil to zadevo. Razna snubljenja in namigavanja ter lažna agitacija tudi v tem slučaju niso zalegla.

Kmetijsko nadaljevalna šola na Vrhniki je priredila poučni izlet v banovinsko kmetijsko šolo v Št. Jurij ob juž. žel. Ravnatelj šole ing. Petkovšek, naš rojak s Stare Vrhnike, jim je razkazal vse zanimivosti.

Zelo smo zadovoljni s številnimi izleti, ki jih prirejajo razne šole in korporacije na Vrhniko, da si ogledajo njene prirodne zanimivosti in lepote, odkrite svetu po našem Ivanu Cankarju. Vabimo še vse, ki niso bili na Vrhniki.

Sv. Lenart je dobil nov zvon in so ga dne 22. junija potegnili v zvonik, da bo vabil vernike pod božjo streho.

Kočevje

Matura v Marijinem domu. Završni izpit na meščanski šoli se je vršil pod predsedstvom g. Janka Trošta, ravnatelja meščanske šole v Ribnici kot min. odposlanca od 16.—20. junija. Izpit so dovršile vse priglašenke, osem z odličnim, ostale s prav dobrim in ena z dobrim uspehom.

Razstava ženskih ročnih del in risarskih izdelkov v Marijinem domu se bo odprla takoj po vidovdanski proslavi. Odprta bo dva dni. Opozarjamo občinstvo, da se te zanimive razstave udeleži.

Dobova

Samomor. V nedeljo popoldne ob 16.30 je brzotovorni vlak, ki vozi proti Zagrebu, do smrti povozil nekega mladeniča v bližini nove hiše župana občine Sela. Med čuvajnico 34 in Dobrovo se je dogodilo že več takih slučajev. Na licu mesta je bila na poziv postaje Dobovo takoj orožniška patrulja, ki je ugotovila dejanski stan. Povoženi mladenič je neki 20-letni Potočnik iz Zakota pri Brežicah. Bil je mizarski pomočnik v Zagrebu, dokaj čeden dečko. Sprehajal se je z večjo družbo ob progi, ko pa je zagledal vlak, se je iztrgal družbi iz rok in se vrgel pod stroj vlaka, ki ga je prerezal ravno na polovico. Takoj po pregledu je bilo truplo preneseno v mrtvašnico v Dobrovo. Pred par dnevi je pohajkoval po Dobovi tudi mladenič, ki ni imel nikakega pravega cilja. V trgovini pri Verstovšku je kupil ½ litra octove kisline in šel v gostilno Kramer. Trgovcu se je čudno zdelo, da tak človek kupuje octovo kislino in je naglo stopil za njim v gostilno, kjer so ga opazili, kako urno piše poslovilna pisma. Na licu mesta došli orožniški komandir mu je preprečil, da ni izvršil nameravanega samomora, ampak je moral samomorilni kandidat lepo plačati izvoščka, ki ga je v spremstvu orožnika zapeljal proti Bizeljskemu in še dalje domov.

Šolska razstava je v nedeljo pokazala, kaj se mladež nauči v naši šoli. Le vsako leto bi bilo na mestu, da se vrši taka razstava, in da tudi vsako leto lepša, potem bo imela mladina veselje do večjih uspehov.

Kzp 1117/30 — 12

V imenu Njegovega Veličanstva kralja!

Okrožno sodišče v Novem mestu je vsled naredbe z dne 18. marca 1931, s katero je bila določena glavna razprava, razpravljalo dne 23. aprila 1931 v navzočnosti sodnika okrožnega sodišča Romiha Božidarja kot sodnika poedinca, zapisnikarice Primožič Marije, v prisotnosti zas. tožilca dr. Pavešiča Ivo, njegovega zastopnika dr. Sturma Karola, odvetnika v Metliki, prostega obtoženca Gajskija Jankota, njegovega branilca Pretnarja Slavkota iz Metlike, o obtožbi, katero je dvignil zasebni tožilec dr. Pavešič Ivo zoper Gajskija Jankota, radi prestopka po § 301 k. z. in po predlogu, stavljenem po zas. tožilcu, naj se obtoženec krivim spozna prestopka po § 301/4 k. z. in naj se mu v smislu § 295 k. p. prizna odškodnina v znesku 100.000 Din — dne 23. aprila 1931 razsodilo tako:

Gajski Janko

rojen 14. oktobra 1876 v Sekuliču, pristojen v Radatoviče, grško-kat. vere, oženjen, posestnik v Sekuličih št. 23, sin pok. Jožeta in Ane roj. Predovič, še nekaznovan,

je kriv,

da je dne 2. septembra 1930 v Metliki v ordinacijski sobi zas. tožilca s tem, da je naprem njemu izrekel, da je z malomarnostjo kot zdravnik povzročil smrt njegove 6 letne varovanke Marte Badovinac, ki je bila dne 13. avgusta 1930 z vozom preko trebuha povožena in sicer, da je zakrivil smrt s tem, ker je opustil takojšnjo operacijo in črevа kratkomalo strpal v trebuh in pri tem pretrgal črevа, torej izrekel o zas. tožilcu nekaj neresničnega, kar utegne škodovati njegovi časti, dobremu imenu ali njegovemu gospodarskemu kreditu in to s posebnim namenom za to, da bi uničil dobro ime in gospodarski kredit oklevetane osebe in s tem zakrivil dejanje prestopka po § 301/4 k. z. in se

kaznuje

po § 301/4 k. z. oziraje se na določilo § 305 k. z. z uporabo § 72 k .z. na

Din 1800 (tisočosemsto) denarne kazni, katera se mora plačati v smislu § 43 k. z. v enem mesecu po pravomočnosti sodbe in katera se bo terjala v slučaju potrebe po § 44 k. z. in katera se zamenja, ako ne bo na ta način izterljiva v smislu § 7 naredbe z dne 13. dec. 1929 št. 107.300 Službene Novine z dne 5. jan. 1930 na 30 dni zapora.

Po § 309 k. p. ima plačati stroške kazenskega postopanja in izvršitve kazni, ki se izreko za izterljive, po tar. post. 53 taksnega zakona pa 50 Din takse za razsodnino.

V smislu § 305 k. z. se ima obsodba objaviti ob stroških klevetnikovih in sicer v dnevniku »Jutru« in »Slovencu«.

V smislu § 295 odst. 2 in § 297 k. p. ima plačati obtoženec zas. tožilcu dr. Pavešiču Ivotu znesek 5000 Din za razžaljeno osebnost ali čast, dočim se zasebni tožilec s presežkom svojih zahtevkov v smislu § 300 k. p. zavrne na pot civilne pravde.

V smislu § 65 k. z. se pa izvršitev izrečene kazni odloži pod pogojem:

1. da plača v roku treh mesecev po pravomočnosti razsodbe škodo zasebnemu tožilcu, ugotovljeno s to sodbo;

2. da v enem letu ne stori nikakega kaznjivega dejanja, radi katerega bi bil obsojen na strogi zapor ali težjo kazen.

To sodbo je višje deželno sodišče v Ljubljani vsled priziva obtoženca in zasebnega tožilca tako spremenilo:

Kppa 317/31 - 2

V imenu Njegovega Veličanstva kralja

Višje deželno kot apelacijsko sodišče v Ljubljani je pod predsedstvom s. a. s. dr. Eberla Erika, v navzočnosti s. a. s. Levičnika Alberta in dr. Mastnaka Lava kot sodnikov, zapisnikarja sodn. pripr. Poljanca Franceta, namestnika višjega drž. tožilca dr. Munde Avgusta v kazenski stvari zoper Gajskega Janka radi prestopka po § 301 k. z. vsled priziva obtoženca in zasebnega tožilca dr. Pavešiča Ivа radi prekršitve zakona ter odločbe o krivdi, kazni in zasebnopravnem zahtevku zoper sodbo sodnika poedinca okrožnega sodišča v Novem mestu z dne 23. apr. 1931 opr. št. Kzp 1017/31 — 12, s katero je bil obtoženec Gajski Janko spoznan krivim prestopka zoper čast po § 301/4 k. z. ter bil obsojen po § 301/4 k. z. z uporabo §§ 72 (305) na 1800 Din denarne kazni eventuelno na 30 dni zapora in se je izvršitev sodbe v smislu § 65 k. z. odložila za dobo enega leta po § 309 k. p. v povračilo stroškov kazenskega postopanja, pri čemur so se stroški izrekli za izterljive, po §§ 295/2 in 297 k. p. v plačilo odškodnine zasebnemu tožilcu dr. Pavešiču Ivu v znesku 5000 Din, dočim se je imenovani s presežkom zavrnil na pot civilne pravde, oproščen pa v smislu § 280 k. p. obtožbe radi enakega prestopka ter so se stroški kazenskega postopanja, kolikor jih odpade na oprostilni del sodbe in ki so se izrekli za izterljive, v smislu § 311 toč, 2 k. p. naložili v plačilo zasebnemu tožilcu, ko je zaslišalo viš. drž. tožilca, v seji odločilo:

1. Obtoženčevemu prizivu se delno ugodi, prva sodba se glede izreka o krivdi in kazni razveljavi ter razsodi, da je obtoženi Gajski Janko storil dejanje pod 1. izpodbijane sodbe, ne da bi meril s posebnim namenom na to, da bi uničil dobro ime ali gospodarski kredit zasebnega tožilca, s čemur je zakrivil prestopek zoper čast po § 301/1 k. z., ter se obsodi po § 301 odst. 1 in 2 k. z. z uporabo § 72 in 305 k. z. na 1000 (tisoč) Din denarne kazni, plačljive v teku enega meseca po vročitvi te sodbe, v slučaju neizterljivosti pa na 17 dni zapora, glede odločbe o zasebnopravnih zahtevkih pa predrugači tako, da se zasebni tožilec v smislu § 297 k. p. s celotnim odškodninskim zahtevkom za razžaljeno osebnost ali čast zavrne na pot civilne pravde.

Stroške kazenskega postopanja II. stopnje, povzročene s progonom radi dejanja, katerega je krivim spoznan, trpi toženec.

2. Priziv zasebnega tožilca, v kolikor ni vsled gornje odločbe brezpredmeten, se zavrne, zasebni tožilec plača stroške, ki jih je povzročil s svojim prizivom.

3. V ostalem (t. j. odlog izvršitve kazni, objava obsodbe in izrek o stroških prve sodbe) ostane prvostopna sodba nedotaknjena.

Okrožno sodišče v Novem mestu,
odd. III., dne 20. jun. 1931.

Ali ste že poravnali naročnino?

Ljubljana

Ameriški Slovenci pridejo

Kakor smo že poročali, prispe letos v domovino velika skupina ameriških Slovencev, članov K. S. K. Jednote. Sedaj je znano, da jih pride vseh skupaj približno 200.

Iz dosedanjih poročil, ki smo jih prejeli, je razvidno, da so se potniki vkrcali na Cunardovo ladjo »Berengarijo« v Newyorku 20. t. m. točno ob polnoči. Danes se nahajajo na polovici pota, torej na sredi Atlantskega oceana. Pričakujejo jih v Cherbourgu dne 27. t. m. ob 8 zjutraj. Na ladji so naši rojaki dobro postreženi in se je družba potrudila ter dala potnikom našo domačo kuhinjo.

Iz Ljubljane je odpotovala našim rojakom naproti delegacija sestoječa iz gg. kateheta Tomca, dr. Stanka Vurnika kot zastopnikov Rafaelove družbe za varstvo izseljencev, nadalje g. Franca Milavca, vodje tukajšnje podružnice Cunard Linije, ki bo tudi potovalni maršal, in »Slovenčevega« urednika g. Potočnika. Delegacija se bo peljala našim rojakom nasproti iz Cherbourga, tako da jih bo pozdravila že na odprtem morju. Delegati so že odpotovali iz Ljubljane.

Rojaki!

V petek, dne 26. t. m. ob 8.40 pride preko Jesenic v Ljubljano 150 naših rojakov iz Amerike, da ta dan otvorijo v Ljubljani svoj I. izseljenški kongres, kateri se bo nadaljeval v Zagrebu in zaključil v Belgradu.

Prihajajo v imenu vseh naših izseljencev v severni Ameriki. Prihajajo med nas, kri naše krvi, del našega narodnega telesa in naše narodne kulture. Naši so po jeziku, po duši in po srcu. Pred mnogimi leti so morali v tujino, da sebe in družino rešijo pogina. V tujino so nesli dober glas o naši marljivosti, skromnosti in poštenosti; dober glas o vseh naših moralnih in etičnih vrlinah. Sredi mrzle tujine so vztrajno branili naš dober sloves in jačali naš ugled na zunaj. Ti naši rojaki so bili oni, kateri so v času Wilsona vztrajno podčrtavali pravico Jugoslovanov po lastni državi. Njih prizadevanja za naše narodne pravice so našla odmev v Wilsonovi politiki in v politiki antante, da smo postali uvaževani. Mnogi so žrtvovali vse; na bojnih frontah, zlasti na solunski, so krvaveli za našo svobodo. Izseljenci so ostali dobri Jugoslovani. Njih narodna in državljanska zavest krepko odbija vse poskuse narodnih izdajic, kateri poskušajo v uglednem svetu Amerike izpodkopavati naš narodni in državni ugled. — Prihajajo k nam, da od blizu spoznajo napredek države in njeno krepko življenjsko silo. Kaj jim moremo dati v znak ljubezni in hvaležnosti? Dajmo jim svoja srca in duše! S cvetjem jih okrasimo, zastave naj jim vihrajo v pozdrav, domača pesem naj jih oduševlja ob prihodu. Korakajo naj skozi množice ljudstva, veselo pozdravljeni od vseh strani.

Pridite k sprejemu, da pokažemo, kako ljubi so nam bratje in sestre, ki se vračajo pod rodni krov, da z nami vred jačajo našo narodno celoto.

Narodni izseljenški odbor:
Dr. Joža Bohinjec, predsednik.

Razstava črne umetnosti

Ljubljana, 24. jun. 1931.

Danes se je v poslopju Tehniške srednje šole na svečan način otvorila razstava izdelkov učencev grafičnih vajencev naše banovine. Otvoritvi so prisostvovali med drugimi: zastopnik banske uprave inspektor Mihajlo **Presl**, zastopnik mestne občine nadsvetnik **Govekar**, ravnatelj trg. akademije dr. **Pirjevec**, ravnatelj Tehnične srednje šole g. **Reisner**, zastopnik Delavske zbornice g. **Kopač**, zastopnik Faktorske zveze g. **Strukelj**, zastopnika Zveze grafičnih delavcev g. **Kraševec** za centralo in g. **Dražil** za ljublj. podružnico, dalje zastopniki ljubljanskih grafičnih podjetij in mnogo grafičnih delavcev. Svečanost je otvoril s primernim nagovorom g. **Albin Prepeluh**, ki je svoj govor pričel z geslom grafičnega delavstva: »Bog blagoslovi črno umetnost!« V svojem govoru je dalje govornik zelo pohvalno omenjal požrtvovalnost učiteljstva in gremija tiskarnarjev. V imenu banske uprave je pozdravil to razstavo ing. **Mihajlo Presl**, v imenu Zveze obrtnih zadrug g. **Rebek**, v imenu grafičnega delavstva g. **Kraševec** in **Dražil** in v imenu tiskarnarjev g. **Hrovatin**, ki se je zahvalil vsem, ki so pripomogli k tej razstavi. Nato so bili odlikovani najbolj marljivi in najsposobnejši vajenci: Osnutki za plakat: 1. nagrado 150 Din Anton Tomšič, litograf (Jugoslov. tiskarna), 2. nagrado 100 Din Rado Krošelj, stavec (Jugosl. tiskarna), 3. nagrado 50 Din Bruno Čeč, stavec (Jugoslovanska tiskarna). Pohvalno priznanje so dobili: Stanko Abe, litograf (Saturnus), Henrik Beranek, litograf (Blasnik), Maks Sterle, litograf (Čemažar), Janko Krajšek, stavec (Mariborska), Sl. Dvoržak (Cirilova), Marjan Herman, stavec (Mohorjeva), Ivan Jeločnik, strojnik (Hrovatin). Nagrajeni grafični izdelki: Častno nagrado Mirko Pukl, bakrotiskar (Delniška), dve prvi nagradi po 300 Din: Ivan Lajevec, stavec (Učiteljska), Anton Pečan ,stavec (Blaznikova); druge nagrade: Evgen Kolarič, kemigraf (Jugoslovanska), Josip Jurač, strojnik (Mohorjeva), Anton Tomšič, litograf (Jugoslovanska), Slavko Dvoržak, stavec (Cirilova), Miroslav Turk, litografski strojnik (Jugoslovanska), Henrik Beranek, litograf (Blaznik); tretjo nagrado po 100 Din so dobili Leopold Maitinger, kemigraf (Jugoslovanska), Jakob Polutnik, stavec (Merkur), Stanko Miklavec, strojnik (Jugoslov.), Stanko Blokar, stavec (Slovenija), Franjo Mever, stavec (Rode in Martinčič), Franc Zupančič, stavec (Grafika), Rado Krošelj, stavec (Jugoslovanska), Maks Dolžan, strojnik (Delniška), Boris Jurkovič, litograf (Čemažar), Silvester Vavpotič, stavec (Narodna), Bruno Čeč, stavec (Jugoslov.), Niko Kržišnik, tiskar (Čemažar). Nagrajeni risarski izdelki: 1. letnik pohvalno priznanje: Rado Krošelj, stavec (Jugosl.), Boris Jurkovič, litograf (Čemažar). Priznanje: Josip Dolhar, bakrotiskar (Delniška), Vlado Trobevšek, lit. strojnik (Saturnus), Jeločnik, strojnik (Hrovatin). Drugi letnik pohvalno priznanje: Ivan Lajevec, stavec (Učiteljska), Franc Boštjančič, stavec (Zadružna), St. Gale, stavec (Gale), Stanko Abe, litograf (Saturnus). Priznanje: Bruno Čeč, Anton Pečan, stavec (Blaznik), Miha Kmetič, stavec (Delniška), A. Tomšič, litograf (Jugosl.), Henrik Beranek, litograf (Blaznik), Mirko Pukl, bakrotiskar (Delniška), Miroslav Turk, litografski strojnik (Jugoslovanska). Vsakemu odlikovancu je bila izročena častna diploma.

*

⊙ **France Grafenauer v Ljubljani.** Danes prispe iz Koroške preko Jesenic z vlakom ob 12.27 sivolasi voditelj koroških Slovencev, bivši narodni poslanec Grafenauer. Grafenauer, čigar 70 letnico rojstva smo pred kratkim obhajali tudi v Ljubljani, živi zdaj na svojem domu v Ziljski dolini na Koroškem. Ker se radi težke bolezni ni mogel osebno udeležiti njemu na čast prirejenega Grafenauerjevega večera, prihaja zdaj v Ljubljano, da se porazgovori s svojimi prijatelji in se jim zahvali za izkazano ljubezen in pozornost. Klub koroških Slovencev v Ljubljani vabi rojake in vse prijatelje naše Koroške in čestilce Grafenauerjeve na prijateljski pomenek danes zvečer ob 20 v restavraciji hotela »Union« v Ljubljani.

⊙ **Mestna občina** razobesi ob prihodu ameriških rojakov v petek 26. t. m. na svojih poslopjih državne zastave. Vabim vse someščane, da okrase hiše in okna z zastavami v pozdrav našim rojakom. Istočasno vabim vse someščane, da razobesijo zastave na Vidov dan dne 28. t. m. — Župan dr. Dinko Puc.

⊙ **Poziv gg. delodajalcem!** Narodni izseljenški odbor prosi gg. delodajalce, da dajo svojim nameščencem-pevcem v petek dopoldne od 8 do 11 prosto radi sodelovanja pri sprejemu ameriških izletnikov. Banska uprava in mestna občina so za to priliko tudi dali svojim nameščencem-pevcem prosto in pričakujemo isto tudi od drugih gg. delodajalcev.

⊙ **Obsipajte Amerikance s cvetjem!** Stanovalce v hišah na Dunajski cesti, Tavčarjevi ulici in Miklošičevi cesti prosimo, da pripravijo nekaj cvetk, s katerimi naj obsipavajo v petek zjutraj ameriške izletnike, ki bodo šli po teh ulicah v sprevodu na kongres.

⊙ **Promenadni koncert nar. žel. glasb. društva »Sloge«** se bo vršil v Zvezdi v četrtek, dne 25. junija 1931 ob 20. Spored: 1. Koračnica. 2. Fr. Schubert: Simfonija H mol. 3. Ziehrer: Valček op. 398. 4. Gounod: Faust, Margarethe potpouri. 5. F. Rotter: Otto, Otto, Fox. 6. V. Parma: Intermezzo iz opere »Ksenija«. 7. E. Gillet: Kolovrat stare mamice. 8. Zaključna koračnica. Dirigent g. Heri Svetel. Koncert se bo vršil le ob lepem vremenu.

⊙ **Obletnica tragične smrti pokojnega** akademika g. Uroša Turka se obhaja s sv. mašo zadušnico danes v četrtek ob 10 v frančiškanski cerkvi, o čemer se obveščajo vsi njegovi sorodniki, prijatelji in znanci.

⊙ **Vpisovanje** v tukajšnje javne in zasebne osnovne šole se bo vršilo v dneh 30. junija, 1. in 2. julija 1931. Podrobnosti so razvidne na šolski deski v posameznih šolskih poslopjih.

⊙ **Vpisovanje v prvi razred deške vadnice v Ljubljani** bo v torek dne 30. junija 1931 od 8—9. — Ravnateljstvo.

⊙ **Društvo sodnikov kraljevine Jugoslavije** — sekcija Ljubljana ima svoj redni letni občni zbor v ponedeljek, dne 29. junija 1931 ob 11 v prostorih okrožnega sodišča v Mariboru. K obilni udeležbi vabi — odbor.

⊙ **Obvestilo.** V počitniško kolonijo na Homcu se sprejme še par deklic in par dečkov. Podrobnejše informacije se dobe pri Slov. krščanski ženski zvezi, Ljubljana, Miklošičeva c. 5.

⊙ **Cesta proti hotelu Bellevue.** Ne samo že davna želja Šiškarjev, ampak tudi vsakega meščana je, da bi se že enkrat izpeljala udobna in varna cesta med tivolskim parkom za zidom Koslerjevega gradu pod hotelom Bellevue do stare šišenske cerkve. Ta cesta bi bila velikega pomena tudi iz tujsko-prometnih ozirov. Olajšale bi dovoz tujcev iz Tivolija v Šiško odn. narobe. Na drugi strani pa bi imeli Šiškarji kratko in lepo brezprašno zvezo z jugozapadnim delom Ljubljane. Proti posestvu »Cekinov grad« bi se že obstoječa pot razširila na 6.50 m ter bi se na ta način odstranil obstoječi ograjni zid ob posestvu, za katerim se je zgodilo v prejšnjih časih toliko grdobij. Mesto zidu bi se postavila lepa štaketna ograja, ki bi ne mogla več služiti kot skrivalnica. Pod Bellevuem se pot stisne v ozko stezo, kjer se dva komaj srečata. Izpeljava nove ceste zadene tu na precejšnje tehnične težkoče, ki pa so še bolj finančnega značaja. Ker je svet tu zelo strm in deloma plazovit, bi se morala cesta izpeljati z galerijami in zavarovati s škarpami. Ta del ceste bi bil precej dražji. Tudi zaključek ceste s zvezo na Vodnikovo oz. Celovško cesto bi stal nekoliko več, ker bi bilo potrebno, da se tam odstranita dve hiši. Čujemo, da ima mestna občina že pripravljene načrte in kredit, da se kot prva etapa še letos napravi cesta do zasebne poti hotela Bellewue.

⊙ **Nov čevljarski most.** Oddaja del za ta most bo razpisana v najkrajšem času. Oporno zidovje za most je že dovršeno iz sredstev, določenih za regulacijo Ljubljanice, kar je stalo 374.000 Din. Zgornja mostna konstrukcija bo lahkega značaja, železobetonska ter se bo opirala v sredi struge na ozek opornik. Balustrada mostne ograje bo okrašena z visokimi ličnimi okroglimi stebri, na vrhu kronanimi s primernimi električnimi svetilkami, da bo mostišče lepo razsvetljeno. Most bo še letos dovršen. — Sedanji litoželezni most je še prav dobro ohranjen. Mestna občina ga bo dala prenesti na mesto, kjer stoji sedaj lesena brv med splošno bolnico in prisilno delavnico. Kredit za premestitev mostu je odobren. Ureditev obeh mostov bo stalo mestno občino okoli 450.000 Din. V tem znesku pa niso vračunani stroški za ureditev obrežja ob obeh koncih mostu. — Novi most bo 12 m širok.

⊙ **Domovinski urad** ljubljanskega mestnega načelstva bo v petek in soboto, dne 26. in 27. t. m. zaradi snaženja zaprt.

⊙ **Trgovine** bodo v ponedeljek dne 29. t. m. na praznik sv. Petra in Pavla vsled sklepa širše seje gremija trgovcev v Ljubljani cel dan zaprte. Z ozirom na prihod ameriških izletnikov v Ljubljano in poziva narodnega izseljenškega odbora priporoča gremij vsem gg. šefom, da dajo po možnosti svojim nastavljencem v petek, dne 26. t. m. dve uri prosto, da se morejo udeležiti sprejema ameriških rojakov. Načelstvo.

⊙ **Smučarski klub Ljubljana** pozivlja članstvo, da se polnoštevilno udeleži pogreba našega zvestega člana, odbornika in tehničnega referenta g. Dorče Rovana. Zbirališče ob 17 pred mrtvašnico splošne bolnišnice v Ljubljani.

⊙ **Poseben krajevni odbor Jadranske Straže za mesto Ljubljano** se bo ustanovil na občnem zboru, ki se bo vršil v prostorih restavracije »Zvezda« v ponedeljek, dne 6. jul. t. l. ob pol 21. uri. Vsi člani in prijatelji Jadranske Straže se vljudno vabijo, da se tega ustanovnega občnega zbora udeleže.

⊙ **Zadruga krojačev, krojačic in sorodnih obrtov v Ljubljani** vabi vse člane in članice, da se v obilnem številu udeleže pogreba umrlega tovariša g. Ludovika Wohinca, ki se vrši v petek, dne 26. t. m. ob 5 popoldne iz mrtvašnice splošne bolnišnice.

⊙ **Kdor hoče zabave in razvedrila,** naj poseti žegnanjsko veselico, katero priredi v nedeljo, dne 28. t. m. ob 16 popoldne Pevsko društvo »Krakovo-Trnovo« v gostilni Kolezija poleg Hribarjevega gaja.

⊙ **Mestno knjigovodstvo in blagajna** za stranke ne uraduje v dneh 26. in 27. junija zaradi čiščenja uradnih prostorov.

⊙ **Nesreča na dolenjskem kolodvoru.** Včeraj zjutraj se je na dolenjskem kolodvoru težko ponesrečil 55 letni delavec progovne sekcije Štefan Žbogar, doma iz Gorice. Padel je z vlaka tako nesrečno, da se je težko poškodoval na glavi in si pretresel možgane. Žbogarja je nezavestnega prepeljal v bolnišnico reševalni avto. V bolnišnici se je Žbogar nekoliko zavedel šele pozno popoldne. Njegovo stanje je zelo nevarno. Žbogar ima ženo in dva otroka.

⊙ **Pijanski izgredi.** Včeraj smo poročali, kako neverjetno se množe v Ljubljani izgredi pijancev in nočnih razgrajačev. Včeraj je bilo zopet prijavljenih na policiji 15 pijancev. Nekdo je bil tako pijan, da je obležal opoldne na Bregu, pri tem pa strahovito zmerjal in kvantal. Šele policijski pendrek ga je spravil nekoliko k pameti. Še večji izgred pa je bil pozno popoldne v Zvezdi. Neki I. N. se je tako nabral sladke kapljice, da je hotel uprizoriti v Zvezdi kar majhen protestni shod. Njegove govorniške produkcije mu je hotel preprečiti stražnik. Ali poslušalci so »govornika« tako nahujskali, da se je mož spoprijel s stražnikom in ga vrgel ob tla. Na pomoč sta prišla prvemu stražniku še dva druga stražnika. Ljudje pa niso razumeli policije in so pričeli žvižgati in protestirati proti policiji. Policija je legitimirala pri tej priliki več oseb, med temi sta bila tudi dva železničarja. Ta dva bosta žal čutila posledice svoje nerazsodnosti.

⊙ **Polni vozovi potepuhov.** Pod novim upravnikom policije g. Kerševanom je policija uvedla nekaj novosti v svojem postopanju. Pri svojih racijah na razne potepuhe in brezdomce se policija sedaj ne omejujejo samo na noč, ko so racije prav malo uspešne, temveč je pričela uprizarjati racije tudi podnevi, ko ima policija možnost, da ujame mnogo več potepuhov. Včeraj je policija dopoldne polovila vse polno potepuhov, katere so štirikrat pripeljali z nabito polnim »zelenim Henrikom« na policijo. 45 teh potepuhov je policija pridržala in jih je včeraj ves dan zaslševala. Večino teh bo izgnala ali pa oddala sodišču.

⊙ **Dotično gospo,** ki je dne 24. t. m. dopoldne na Sv. Petra cesti potegnila mojo hčerko izpod avtomobila, prosim, da bi se oglasila pri meni. — Ivanka Goričar.

⊙ **Nočno službo imajo danes lekarne:** mr. Bahovec, Kongresni trg 12; mr. Ustar, Sv. Petra cesta 78; mr. Hočevar, Celovška c. 34 (Sv. Krištof).

OGLEJTE SI RAZSTAVO

v dneh 24.-30. junija

odprta od 9.—12. in od 15.—19.

IZDELKOV GRAFIČNIH VAJENCEV DRAVSKE BANOVINE V POSLOPJU TEHNIČNE SREDNJE ŠOLE (pritličje) V LJUBLJANI

VSTOP PROST

Maribor

☐ **Pontifikalna sveta maša** je bila včeraj zjutraj ob osmih v tukajšnji stolnici ob priliki svečane proslave stolnožupnijskega patrona sv. Janeza Krstnika. Sveto mašo je daroval stolni dekan dr. Maks Vraber.

☐ **Poljski gostje**, člani pevskega zbora »Echo Krakowskiec«, so nastopili v ponedeljek zvečer v gledališču z bogatim koncertnim programom, ki je obsegal skladbe Moniuszka, Nowowiejskega, Galla, Lachmana, Lipskega, Soltysa Raszke, Rizzija, Kopyscinskega, Walowskega, Kamienskega, Wiechowicza in Garbusinskega. Posamezne skladbe, ki jih mestoma preveva močan folklorni element, so izvajali gostje pod odličnim vodstvom zborovega dirigenta Boleslava Waleka-Walowskega z živahno izvežbanostjo in toplo zborovsko dinamiko. Navzoče občinstvo je drage goste navdušeno pozdravilo ter jim aplavdiralo. Žal se je v zasedbi poznal neugoden čas za prirejanje koncertov; pa bi bilo ob takšnih prilikah vendarle pričakovati več žrtvovanja od strani našega mariborskega kulturnega občinstva. Gostje so s ponočnim brzovlakom nadaljevali pot v domovino.

☐ **Diplomski učiteljski izpit** na drž. ženski učiteljski šoli v Mariboru se je vršil pod predsedstvom ministrskega odposlanca, upokojenega ravnatelja Jovana Jovanoviča od 1. do 23. t. m. Izpit so napravile: Marija Adamič, Leonida Amernik, Ivanka Bajec, Marija Bibič, Verena Bobič, Marjana Brglez, Nada Cejan, Marija Celcer, Amalija Čede, Marija Čepe, Marija Čremoznik, Margareta Eichkitz, Jelislava Famiger, Zofija Germek, Karolina Grobin, Franja Grundner, Marija Gustinčič, Tea Heric, Antonija Horvat, Jožica Hvalet, Erika Inkret, Zora Janežič, Valerija Jenčič, Vida Jenčič, Marija Jug, Pavla Kobal, Ema Kramer, Antonija Lah, Danica Lah, Terezija Matoh, Friderika Mazera, Alice Merkuš, Ljudmila Mest, Tatjana Novak, Zora Obleščak, Anica Obran, Franja Ornik, Pavla Pavlin, Danica Pinterič, Mira Pipan, Jožica Potisk, Emilija Purkelje, Alojzija Rep, Bronislava Rudež, Avgusta Schwarz, Vikhilda Skaza, Franja Stebi, Jožica Stegu, Jožica Štanzer, Justina Šušteršič, Veronika Terčak, Marija Zajec, Danica Zidarič, Marija Zorčič, Gabrijela Žitnik in Avgusta Žober. Štiri kandidatinje so bile odklonjene za tri mesece.

☐ **Na Petrovo in Pavlovo** bodo mariborske trgovine ves dan zaprte.

☐ **Zaključna predstava letošnje sezone** bo drevi v gledališču. Nastopijo člani zagrebške drame s Klabundovo komedijo »XYZ«.

☐ **Smrtna kosa.** V starosti 67 let je umrla Marija Lorber, vdova po davč. oficijalu, Aleksandrova 59; pogreb blage pokojnice bo danes ob pol 17 iz mestne mrtvašnice na pobreškem pokopališču. Blag ji spomin; žalujočim naše globoko sožalje!

☐ **18. večer...** rokoborbenih spoprijemov v torek zvečer ni prinesel nič posebnega; veliko zanimanje, ki je vladalo za srečanje Bolgara Beliča in Saksonca Franka, je precej shlapelo, ko je Belič pred spoprijemom v odločilni borbi vprašal Franka, če pristane na to, da se po 45. minuti borba prekine za slučaj, da se dotlej ne odloči; Frank je z ozirom na Beličevo blesuro na to pristal, nakar se je razvila 45 minutna neodločena borba. Prvič je nastopil v torek zvečer Gojko Manojlović iz Belgrada, ki se je neodločeno spoprijel v Madjarom Bognerjem; v 43. minuti je nadvladal Tom Sayer Sedmogradčana Čontoša. Tudi je Tom Sayer sprejel revanžno borbo z Madjarom Bognerjem — toPot pa je odstopil od svoje zahteve po 500 Din.

☐ **Matura na klasični gimnaziji.** K našemu včerajšnjemu poročilu o maturi na omenjenem zavodu pojasnjujemo, da sta pri telefonskem prenosu izostali imeni abiturijentov Bogumila Voglarja in Josipa Jazbinška; razen tega se je izmaličilo ime abiturijenta Rudolfa Urbiča v Uršiča, s čimer popravljamo navedeno napako.

☐ **Živilski delavci zborujejo.** Na zborovanju živilskih delavcev je glavni govornik Petejan opozarjal na težke posledice nočnega dela v pekarnah, ki povzroča razna obolenja med pekovskimi delavci. V posebni resoluciji, ki se je odposlala ministrstvu za socijalno politiko, banski upravi in mariborski mestni občini, se zahteva odprava nočnega dela.

☐ **Mariborski sport.** S spoprijemom Mariborcev in Železničarjev, ki bi se imel vršiti danes popoldne na Mariborovem igrišču, radi tehničnih zaprek ne bo nič. — V nedeljo se preizkusijo v tenisu Mariborci in Celjani v Celju.

☐ **Brezobzirni kolesar** je zavozil včeraj na Koroški cesti v 77 letnega upokojenega strojevodjo Ludovika Vogeserja; pri padcu je ubogi starček zadobil občutno rano na glavi. Mariborski reševalci so ranjenca prepeljali v splošno bolnišnico.

☐ **Češnje...** Vozov vse polno; v torek popoldan so celo prodajali po dinar liter! Ubogi kmetje. Večje stroške imajo kakor pa izkazuje izkupiček. Na včerajšnjem malem trgu je bilo razen tega tudi drugega blaga v precejšnjih količinah. Borovnic, jagod in druge slične robe v izobilju. Cene nekaterim pridelkom padajo; tako na primer novemu krompirju, ki se je prodajal po 5—6 Din za kilogram in pa fižolu v stročju, ki so ga prodajali takisto po 5—6 Din za kilogram.

☐ **Otvoritev vodovoda** pri Sv. Križu nad Mariborom se je morala radi tehničnih zaprek preložiti na pozneje.

☐ **Kol — fantovska pesem.** Staro sovraštvo so gojili med seboj fantje iz vasi Lakoš in Gaberja v Medjimurju. Kakor eni, tako so drugi iskali prilike, da obračunajo med seboj. 5. april t. l. pa jim bo ostal brezdvomno v žalostnem spominu. Omenjenega dne so šli pozno zvečer iz gorice, kjer so kopali, nekateri fantje iz Lakoša, med njimi tudi obtoženi. V bližini neke gostilne so srečali fante iz Gaberja, ki so bili namenjeni v gostilno, ter se z njimi malo sporekli. Kmalu nato pa je prišla še druga skupina fantov iz Lakoša in se ustavila pred gostilno. Ko so za to zvedeli fantje iz Gaberja, so šli takoj ven in pričeli izzivati. V fantih iz Lakoša je zavrela kri. S pripravljenimi plankami in koli so navalil na nje in vnela se je prava bitka. Prvi je obležal na bojišču eden od fantov iz Lakoša, kateremu je prihitel na pomoč Nedeljko Josip, katerega je obtoženi udaril tako silno po glavi s kolom, da mu je počila lobanja in je naslednjega dne umrl. Lažje poškodbe so odnesli tudi drugi fantje. Obtoženec se zagovarja, da je udaril Nedeljka zato, ker je preganjal njegovega brata. Obtoženec je bil obsojen na tri leta robije.

☐ **Kralj zraka v Mariboru.** V petek nastopi prvokrat. In je menda še večji kavelj od Strohschneiderja. Na razpeti žici na Glavnem trgu bo predvajal prave vratolomščine. Držeč se z zobmi za žico prehodi na njej od ene hiše na drugo. Z zobmi prenaša človeka ali pa celo 100 kg težak tovor preko žice. Razen tega bo nastopila tudi njegova sestra, s katero bo izvajal po žici dvojni trapec. Je ta »kralj zraka« J. Alekšič. Nastopal bo vsakokrat od 5—7 in od 8—10.

☐ **Maribor na razstavi mest Dravske banovine.** Priprave, ki jih je pokrenil tozadevni pripravljalni odbor, so v polnem teku. Izbor ter ureditev gradiva je poverjena med drugim Zgodovinskemu in Muzejskemu društvu, mestnemu gradbenemu uradu, Olepševalnemu društvu, mestnemu fizikatu, Prostovoljnemu gasilnemu in reševalnemu društvu, nadalje inž. Tomšiču, inž. Uršiču, direktorju Köhlerju, ravnatelju Jugu, ravnatelju dr. Rojku, ravnatelju Kocmutu, Brandnerju, obč. svetnikoma Pušenjaku in Grčarju ter ravnatelju Barletu, dr. Senjorju, tajniku Petelnu, ravnatelju Študijske knjižnice J. Glaserju, inž. Dračarju, obč. svetniku Burešu, trgovcu Soštariču, ter ravnateljema Pogačniku in Krejčiju.

☐ **Zaradi neprevidnega ravnanja s flobertovko** se je ponesrečil 18 letni sedlarski pomočnik Franc Ilešič. Projektil mu je predrl desno roko. Prepeljali so ga takoj v splošno bolnišnico.

☐ **S češnje je padel** 55 letni hlapec Franc Potočnik od Sv. Barbare. Dobil je težke notranje poškodbe. Njegovo stanje je precej resno.

Mednar. urad dela in delovni čas v premogovnikih

Na svoji 15. konferenci, ki se je pričela dne 28. maja t. l. v Ženevi, je sprejel mednarodni urad dela med drugim tudi *»Načrt konvencije za določitev delovnega časa v premogovnikih.«*

Ta konvencija je veljavna za vse premogovnike in rudokope, v katerih kopljejo poleg rujavega in kamenit. premoga tudi druge rude (čl. 1).

Za delodajalce se smatrajo vse osebe, ki so zaposlene v jamah razen tistih, ki imajo nadzorstvo nad obratovanjem in ne opravljajo roč. dela.

Na dnevnem kopu so tiste osebe, ki so neposredno zaposlene pri pridobivanju premoga (čl. 2).

Delovni se določuje na sledeči način:

1. V kopih pod zemljo velja za delovni čas razdobje med časom, ko stopi delavec v pripravo, ki ga spravi pod zemljo in ko izstopi iz te priprave po končanem delu.

2. V rudokopih in premogovnikih, v katere gredo delavci po rovih, pa razdobje med časom, ko stopi delavec v odprtino rova in ko to odprtino po končanem delu zapusti.

Delovni čas ne sme biti daljši kot 7 ur 45 minut dnevno.

Nedeljski počitek: Delo počiva ob nedeljah in zakonito priznanih praznikih.

Zakonodaja v posameznih državah pa sme kljub temu dovoljevati za delavce, stare nad 18 let, izjeme v sledečih slučajih:

a) za dela, ki zahtevajo po svojem značaju nepretrgano delo;

b) za dela, ki so potrebna, da se prepreči škoda, da se izvrše varnostne naprave, pri nesrečah in obolenjih, za oskrbovanje živali v jamah;

c) za neodložljiva popravila na strojih in drugih napravah, katerih ni mogoče izvršiti med normalnim obratovanjem.

Vsa ta opravila mora podjetje plačevati najmanj 25% višje. Pristojna oblastva morajo pa ukreniti vse potrebno, da se bo ob nedeljah in praznikih opravljalo samo ta dela. Ta oblastva morajo odrediti za delavce, ki so izpostavljeni bodisi zaradi vročine bodisi zaradi mokrote posebnim nevarnostim v pogledu zdravja, še krajši delovni čas.

V izjemnih slučajih smejo oblastva v posameznih državah podaljšati delovni čas, in sicer:

1. V slučaju obratnih nesreč ali če take nesreče groze; v slučaju višje sile ali zaradi nujnega popravila strojev in obratnih naprav. V vseh teh slučajih pa le v toliko, v kolikor je potrebno za vršitev rednega obrata.

2. Za delavce, ki so zaposleni z neprekinjenim delom ali pa s tehničnimi opravili, v kolikor se potrebna, da se redno obratovanje prične ali pa konča. Ta delovni čas pa sme biti dnevno podaljšan le za dve uri in ne sme biti nikoli več za poslenih kakor 5% delavstva.

Poleg tega sme pristojna oblast dovoliti podjetniku brez navedbe vzroka podaljšanje delovnega časa 60 ur letno.

Vsa taka dela mora podjetnik plačati za najmanj 25% višje (čl. 5—11).

Ta konvencija ne velja sicer za dnevne kope kjer kopljejo rjavi ali kameniti premog, vendar se zavežejo članice države, da ne bodo prekoračili 8 urnega delovnega časa. Podaljšanje delovnega časa sme znašati letno največ 100 ur. V izjemnih slučajih smejo dovoliti pristojna oblastva še nadaljnih 100 ur.

Važen je čl. 15, ki določa, da ne sme nobeno določilo te konvencije vplivati na zakonodajo v posameznih državah v tem smislu, da bi bila določila obstoječe socialne zakonodaje poslabšana.

Ratificirana konvencija zavezuje dotično državo za dobo petih let. Po preteku te dobe jo sme odpovedati. Če pa ne stori tega tekom enega leta, je obveznost podaljšana za nadaljnih 5 let.

Celje

Razstava ženskih ročnih del osnovne šole pri šolskih sestrah v Celju bo v nedeljo 28. in v ponedeljek 29. t. m. Starše in tudi druge vljudno vabimo, da si ogledajo izdelke.

Promet na celjskih ulicah je od dne do dne večji. Kolesarstvo je postalo že naravnost nevarno za pasante ter je prehod preko ulice že skoraj nemogoč. Zlasti je treba grajati navado nekaterih žensk, ki se vozijo celo še na moških kolesih. Razumljivo je, da jih njihova ohlapna obleka precej ovira pri vozarenju. Tako se je že večkrat dogodilo, da so ti »kolesarji« marsikoga prevrnili in ga celo več ali manj poškodovali. V interesu večje varnosti je, da se tudi temu posveti čim več pažnje. In končno — ali je to v skladu z estetiko?

Kres na Starem gradu. Mrkonjičev skavtski steg v Celju in treznostna mladina sta v torek zvečer ob 21 zažgala v čast sv. Janezu Krstniku velik kres na Starem gradu.

Smrtna kosa. V sredo je umrla zadeta od srčne kapi 45letna šivilja Meyerhermann Josipina v Ozki ulici št. 8. Naj v miru počiva!

Obe mestni osnovni šoli bosta imeli vpisovanje novink in novincev v prve razrede v torek 30. t. m. od 9 do 12 in od 15 do 18 v obeh pisarnah v I. nadstropju mestne osnovne šole. Sprejemali se bodo v obe šoli predvsem otroci, ki bodo pred 1. septembrom dopolnili 7. leto starosti, mlajši se bodo vpisovali le, če bodo telesno dobro razviti in če bo še prostora. Zaradi zakonitih predpisov se bodo sprejemali v obe mestni osnovni šoli le tisti otroci, katerih starši stanujejo v mestu. Okoliška mladina bi se vpisala v mestno šolo samo pod pogojem, če je oče državni ali mestni uslužbenec, če si starši izposlujejo prej dovoljenja odpustitve od krajevnega šolskega odbora Celje-okolica in če z izrecnim dovoljenjem nato sprejme otroka tudi mestni krajevni šolski odbor.

Konjice

Nedeljska pobožnost v čast sv. Alojziju, zavetniku kršč. mladine, ki se je vršila na Brinjevi gori, je bila krasna manifestacija naše mladine za večne, vzvišene vzore. G. župnik Bezjak je v vznešenih besedah prelepo orisal dobo, v kateri je živel angelski mladenič sveti Alojzij. Bila je ta doba zelo podobna sedanjemu času, ko prevladuje povsod golj materializem in nasilje. Toda duh je še vedno, kakor kaže zgodovina, zmagal nad brutalno silo; kajti »duh veje, kjer hoče« in ga ni mogoče uklenititi. Alojzijev duh bo tudi našo mladino utrdil, da bo vztrajala v borbi za nesmrtne vzore. Besede g. župnika so navdušile mlada srca, ki so radostno prepevala v čst božjo. Razpoloženje med stoglavo množico je bilo izvrstno. Med potjo je vso velik množico sprejela in pogostila gostoljubna Petelinekova hiša v Gabrovljah.

Trbovlje

Vidov dan. Cerkvena proslava drž. praznika »Vidov dan« bo v soboto ob osmih v župni cerkvi. Črna sv. maša in molitve za vero in domovino padle vojake naše države.

Petrova procesija pri podružnici sv. Nikolaja v Lokah se začne letos ob pol devetih. Šolarska sv. maša ob devetih letos odpade. Šolarji se naj udeleže procesije ali naj gredo k sv. maši, ki bo ob pol enajstih v župni cerkvi.

Slovenjgradec

Zakrament sv. birme za starotrško dekanijo se je začel deliti v nedeljo v Starem trgu. Sprejem presv. pomožnega škofa dr. Tomažiča, se je vršil vršil okrog pol 4 popoldne pod slavolokom pred občinsko hišo. Najprej je došlega škofa pozdravil in oficijelno sprejel dekan g. Jurko, nato ga je pozdravila v imenu šolarjev in birmancev res lepo in jedrnato učenka Micika Sekavčnik, potem župan g. J. Apačnik. Prevzv. škof se je vsakemu posebej za pozdrav lepo zahvalil. K sprejemu je prišla vsa naša šolska mladina v spremstvu vseh učiteljev. — Zvečer mu je moški cerkveni zbor in tamburaški zbor Kmet. bralnega društva priredil lepo podoknico. V nedeljo je g. škof podelil zakrament svete birme 245 otrokom.

Požar. V ponedeljek, 22. t. m. ob četrt na 12 ponoči je izbruhnil požar pri posestniku Matevžu Ferdindu v Legnu št. 18. Ogenj je izbruhnil na strehi hiše ter je uničil vso hišo, vso obleko razen delavne, ki so jo imeli na sebi, vso hišno opravo in okrog 600 kg raznega zrnja in mast. Skratka vse, kar je bilo v hiši. S težavo so rešili štiri speče otroke. Na pomoč je prihitelo gasilno društvo iz Starega trga, Slovenjgradca in Šmartna, katerim se je posrečilo lokalizirati ogenj, tako, da ni pogorelo šele lansko leto zgrajeno gospodarsko poslopje, ki je kakih šest korakov oddaljeno od hiše. Vsa družina se radi tega nahaja sedaj v velikem pomanjkanju in bedi. Škod se ceni na 30.000 Din.

Novo mesto

Izid mature. Koncem leta 1930/31 je bilo v osmem razredu kr. drž. realne gimnazije v Novem mestu 18 dijakov. K maturi jih je bilo pripuščenih 14. Aprobiranih je bilo sedem dijakov in dve dijakinji. Iz enega ali dveh predmetov so padli trije, ki bodo polagali izpite v jeseni, za celo leto pa sta padla dva dijaka. Za zrele so proglašeni: Golob Mirko, Knafelc Anton, Krall Jože, Polenšek Ivo, Strojin Franc, Trenz Ferdinand, Verbič Miroslav, Ipavec Kornelija in Strašek Vera.

Mesto cvetja na grob pok. g. Jan. Božiča, posestnika v Zaboršiu pri št. Vidu, je daroval g. Ign. Medved, novomeški Vincencijevi konferenci znesek 150 Din.

Konkurz je razglašen o imovini Kumra Karola, neprotokoliranega trgovca v Kamniku; prvi zbor upnikov 25. junija, oglasiti se je do 30. julija, ugotovitveni narok 6. avgusta.

Poravnalno postopanje je uvedeno o imovini dolžnika Bernik Franca, trgovca s klobuki v Ljubljani VII, Celovška cesta 43. Narok 25. julija, oglasitveni rok do 20. julija. — Nadalje je uvedeno poravnalno postopanje o imovini tvrdke Fröhlich-Navratil v Celju, narok 14. julija, oglasitveni rok do 5. julija.

Vpisi v trgovinski register: Gospodarska zadruga mizarskih mojstrov v Ljubljani, r. z. z o. z., Živinorejska selekcijska zadruga v Skaručni, r. z. z o. z., Konzumno društvo za Slovenijo, r. z. z o. z., podružnica Prevalje.

Borza

Ljubljana, 24. junija 1931.

Denar

Ljubljana. (V oklepajih zaključni tečaj.) Amsterdam 2276 bl., Berlin 1341.50—1344.50 (1343.—), Bruselj 787.50 bl., Budimpešta 987.67, Curih 1095.30 do 1098.30 (1096.80), Dunaj 793.03—796.03 (794.53), London 275.16 bl., Newyork 56.425 bl., Pariz 221.45 bl., Praga 167.03—167.83 (167.43), Trst 295.88—296.03.

Zagreb. Amsterdam 22.73—22.79, Dunaj 793.03 do 796.03, Berlin 13.415—13.445, Bruselj 787½ bl., Budimpešta 987.67 bl., London 274.76—276.76, Milan 294.92—296.92, Newyork kabel 56.435—56.635, Newyork ček 56.325—56.525, Pariz 220.45—222.45, Praga 167.03—167.83, Curih 1095.30—1098.30.

Skupni promet brez kompenzacij 12,129.000 D.

Belgrad. Berlin 1341.50—1344.50, Bruselj 788.60 do 791.60, Budimpešta 286.17—289.17, Curih 1095.30 do 1098.30, Dunaj 793.01—796.01, London 274.76—275.56, Newyork 56.3250—56.5250, Pariz 220.45—222.45, Praga 167.03—167.83, Trst-Milan 294.78—296.78.

Curih. Belgrad 9.1225, Pariz 20.195, London 25.09, Newyork 515.60, Bruselj 71.875, Milan 26.995, Madrid 50.20, Amsterdam 207.60, Berlin 122.46, Dunaj 72.47, Stockholm 138.25, Oslo 138.10, Kopenhagen 138.10, Sofija 3.735, Praga 15.2575, Varšava 57.75, Budimpešta 90.05, Atene 6.675, Carigrad 2.445, Bukarešta 3.07, Helsingfors 12.975.

Vrednostni papirji

Ljubljana. 8% Bler. pos. 91 bl., 7% Bler. pos. 81 bl., Celjska pos. 150 d., Ljublj. kred. 120 den., Prašteđiona 950 d., Kred. zavod 195 d., Vevče 120 den., Stavbna 40 den. Ruše 135 den.

Zagreb. Drž. pap.: 7% inv. pos. 85—87, agrarji 47.50—49.50, voj. škoda ar. 403.75—405 (405, 402), kasa 403—404 (402, 404), 7. 403.50 den., 12. 406—407, 8% Bler. pos. 91—92, 7% Bler. pos. 80.50—80.875 (81, 90, 80.875), 7% pos. Drž. hip. banke 81—81.50 (81.50), 6% begl. obv. 62.50—63.50, Tobačne srečke 25 bl., Srečke Rdeč. križa 42 bl. — Bančne delnice: Hrvatska 50—54 (50), Katolička 33—35, Poljo 53—55, Kreditna 121—126, Union 165—166 (165), Jugo 67—67.50 (67), Lj. kred. 120 den., Medjunarodna 68 d., Obrtna 36 d., Prašteđiona 950—960 (950, 955), Srbska 191—193, Zemaljska 118—121. — Industrijske delnice: Nar šum. 25 d., Guttmann 115—120, Slavonija 200 d., Danica 65—70 (65), Pivara Sar. 210 bl., Drava 235 do 236, Sečerana Osjek 250—265, Osj. ljev. 210 d., Brod. vag. 50—60, Union 55—70 (55), Vevče 120 den., Isis 63 bl., Ragusea 300 d., Oceania 190 d., Jadr. plov. 500—540, Trbov. 263—265 (265, 263)

Belgrad. 7% inv. pos. 86—87, agrari 48—49.50, vojna škoda 403.75—404 (1716 kom.), okt. 406.50 den. (408, 500 kom.), begl. obv. 64.50—65, 8% Bler. pos. 91 (3000 dol.), 7% pos. Drž. hip. banke 81 (5000 dol.), 7% Bler. pos. 81.50 bl.

Notacije drž. papirjev v inozemstvu: London: 7% Bler. pos. 79.50—80, Newyork: 8% Bler. pos 90—92, 7% Bler. pos. 79.75—80.25, 7% pos. DHB 79—79.375.

Dunaj. Dov. sav. jadr. 93.35, Wiener Bankverein 15, Escompteges. 151.95, Aussiger Chemische 127.50, Ruše 18.25, Mundus 92, Alpine 16.35, Trboveljska 32.10, Kranj ind. 40.15, Leykam 2.40, Rima Murany 44.75.

Žitni trg

Novi Sad. Vse neizpremenjeno. Promet: pšenica 8 vagonov, koruza 16 vagonov, moka 3 vagone, otrobi 3 vagone. Tendenca: mirna.

Budimpešta. Tendenca slabša. Promet srednji. Pšenica: juni 14.50—14.55, zaklj. 14.25—14.30. Koruza: julij 13.20—13.32, zaklj. 13.22—13.23, avg. 13.30—13.45, zaklj. 13.32—13.33, maj 11.27—11.35 zaklj. 11.27—11.28, trans. julij 10.60, zaklj. 10.55 do 10.60.

Živina

Mariborski živinski sejem, 23. junija. Prignanih je bilo 18 konj, 15 bikov, 180 volov, 361 krav in 36 telet, skupaj 610 komadov. Povprečne cene za različne živalske vrste so bile sledeče (za 1 kg žive teže): debeli voli (v dinarjih) 6—7.50, poldebeli voli 4.50—5.50, plemenski voli 4.—5.50, biki za klanje 4.50—5, klavne krave, debele 3.50—6.50, plemenske krave 3.—, krave za klobasarje 1.75—2.50, molzne krave 5—5.50, breje krave 3.50—4, mlada živina 4.25—8. Prodanih je bilo 310 kom. od teh za izvoz v Avstrijo 26 kom., v Italijo 12. — Mesne cene: volovsko meso I. vrste 16—18, II. vrste 12—14, meso od bikov, krav in telic 8—10, telečje meso I. vrste 25—35, II. vrste 12—18, svinjsko meso sveže 14—25 za 1 kg.

Iz raznih krajev

Rogaška Slatina. 29. jun. t. l. na dan Sv. Petra in Pavla pride v Rogaško Slatino mladinski pevski zbor šole Trbovlje-Vode. Popoldne ob 4 bo izvajal v letni dvorani Zdraviliškega doma koncert z novejšim zelo pestrim sporedom. Zastopan je poleg E. Adamiča, Kogoja i. dr. tudi naš mojster St. Premrl s svojo čustveno »Rože za Marijo«. Zbor šteje okoli 100 pevcev-otrok delavskih slojev in je muzikalno precej na visoki stopnji. Vsi obiskovalci te prireditve bodo deležni lepega glasbenega užitka. — Ako bo dana prilika, bo isti pevski zbor pel že tudi dopoldne pri posebni šolarski sv. maši v Slatini.

Ponikva ob j. žel. V nedeljo zvečer je treščilo v Srženici pri Zlateških v gospodarsko poslopje. Razun živine je pogorelo vse. Gasilci so obvarovali hišo požara. Tekom 14 dni že drug požar v istem kraju. — Istega dne smo obhajali v cerkvi ljubko cerkveno slavnost, ko je zjutraj prejelo 34 otrok evharističnega Zveličarja. Po sv. maši so dobili malčki zajtrk, ki so ga pripravile gospe Ošlak in Leskovar in gospodični Kregarjeva in Šturmova, za kar jim naj bo izrečen iskren: Bog plačaj! — Občinska hiša je z vsemi stanovanji in hodniki lepo prenovljena. Še celo občinski zapor je amerikaniziran, to je, higijenično popravljen.

Vojnik pri Celju. Na dan sv. Alojzija je prejelo 75 otrok prvo sv. obhajilo. — Pred kratkim je bilo sprejetih v Marijin vrtec 340 otrok. Marijin vrtec je ena najmočnejših organizacij v Vojniku.

Zdihovo ob Kolpi. Zdihovska nedelja se letos ni obnesla. Le malo tujcev je bilo. Običajni romarji so malodane izostali. Mnogo je k temu pripomogla tudi slavnost v Novih lazih, kjer so blagoslavljali novo kapelico. Navadno postavijo to nedeljo kramarji ob cerkvi stojnice. Tudi kramar Curl je hitel s svojo robo na Zdihovo. Kmalu za njim je šla njegova žena. Pri jelovičkem studencu pa jo je zadela kap. Nesli so jo domov, a jim je na potu umrla.

Rimske toplice. Pasji kontumac je razglašen za laški okraj. — Sadna letina bo tukaj bolj srednja, precej dobro kažejo hruške, katere so večinoma v višjih legah. Jabolka pa kažejo bolj srednjo letino in sicer so žlahtne vrste bolj nastavile kot pa moštna jabolka. — V nekaterih vaseh v smeri ob Jurkloštru so se pojavile divje svinje. Posestniku Volavšeku v vasi Vodiško so uničile že precej krompirja.

Brežice. Vpisovanje učencev (učenk) v vse razrede meščanske šole v Brežicah se vrši v torek dne 30. t. m. od 8. do 12. ure dopoldne v ravnateljevi pisarni. V prvi razred se sprejemajo učenci in učenke ki so dovršili 4 razrede osnovne šole brez reda »slabo« o kateremkoli predmetu. Učenci, ki žele, da se jih sprejme, naj se zglase v spremstvu staršev ali njih namestnikov, ter prineso s seboj krstni list, domovinski list in zadnje šolsko izpričevalo. Vsak učenec plača pri vpisovanju 20.—Din za zdravstveni fond.

Št. Rupert. Truplo Zidarja Alojza, ki je utonil v Lovi pri Radečah, so našli in pripeljali domov na Bistrico pri Št. Rupertu. Pogreb rajnika je bil 21. junija dopoldne ob 9. uri. Blag in dobro znani rajnik nam bo ostal dolgo v spominu. Bog mu daj lahno zemljo. — Hudo neurje je divjalo nad Šentrupersko dolino in jo zelo poškodovalo. Farani skoro ne pomnijo tako debele toče. Kmetov up je šel po vodi, kajti pokončani so vinogradi in lepa polja. — V noči od 21. do 22. je uničil požar poslopje Franceta Gregorčiča iz Okroga. Šumi se da je bilo zažgano.

Braslovče. Lep dan je imelo prošlo nedeljo 60 naših malčkov. Šli so zjutraj ob slovesnem zvonenju iz šole v sprevodu v cerkev in tam so med sv. mašo po nagovoru g. kateheta prejeli prvo sv. obhajilo. Po zahvali v cerkvi so se podali v spremstvu kateheta, učiteljstva in staršev v društveno dvorano, kjer jim je bilo postreženo s kavo in raznim pecivom. Da ostane otrokom ta lepi dan še bolj v spominu, so napravili popoldne izlet k Materi božji v Petrovče. G. katehetu in učiteljstvu se starši najlepše zahvaljujejo za veliko ljubezen do njihovih otrok. — Razstava ročnih del braslovške šole je zelo zanimiva in priča o marljivem delu učiteljstva in učencev. Oboji zaslužijo nastopajoče počitnice. Želimo, da bi bile prav prijetne!

Boj za resnico

Prof. E. Šmurlo je natisnil v III. sv. »Zapiskov ruskega naučnega instituta«, Belgrad, 1931, zanimivo razpravo o prvih moskovskih konvertitih koncem XVII. stoletja, in sicer na temelju poprej nepoznanih virov iz rimskih arhivov Propagande ozir. grškega uniranega kolegija sv. Atanazija. Seznanja nas z delovanjem katoliških misijonarjev v Moskvi, ki so morali tajiti, da so člani Jezusovega reda in niso smeli zahajati v pravoslavne cerkve, a so

Srečen detinski smeh!

kljub temu pridobili med rusko duhovščino veliko prozelitov in še več somišljenikov (de rebus nostris optime sentientes).

Med konvertiti je bil tudi patriarhov ierodiakon Paladij Rogovski, v cerkveni zgodovini znan pisatelj, ki je kot prvi Rus v Rimu približno leta 1694. pridobil filozofski in bogoslovski doktorat. Pri kraju XVII. stoletja srečamo dosti ruskih cerkvenih dostojanstvenikov (duhovn. carja Alekseja Simeona Polockega, pod Petro m Vel. znanega pridigarja Reofana Prokopoviča in varuha patriarhovega prestola Štefana Javorskega), ki so v mladih letih na študijskem potovanju po Evropi začasno prestopili v unijo, ker sicer ne bi mogli pri oo. jezuitih »kakor čebele obirati cvetlic učenosti, da bi v domovino ponesli bogoslovni med«. V isti luči so do zdaj slikali tudi

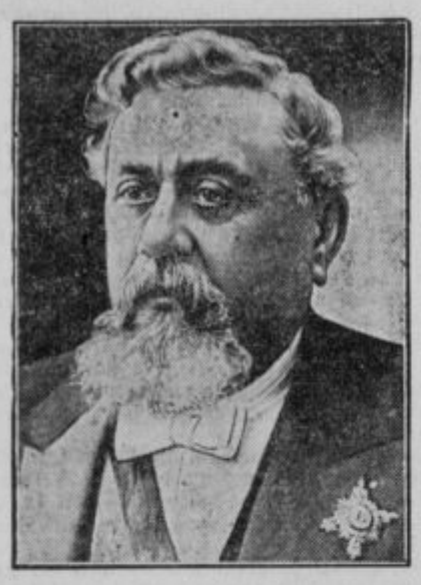

Armand Fallières, bivši predsednik francoske republike, ki je te dni umrl v starosti 90 let.

življenje Rogovskega na temelju njegove, po povratku v domovino spisane prošnje na patriarha. A zdaj odkriti viri temeljito izpreminjajo sliko.

V resnici je prestopil Rogovski v katolicizem (seveda tajno, ker je tvegal življenje) v Moskvi sami. Ta važni dogodek potrjuje v Rimu ohranjeno pismo patra Tobije Tichawskega S. J., ki ga je sprejel med redovnike sv. Bazilija in je bil pozneje, leta 1669., izgnan iz Rusije. Rogovski je leta 1667. pobegnil iz domovine, se učil tri leta pri oo. jezuitih v Vilni, Šleziji in na Moravskem, nato pa je bil sedem let vpisan na rimskem kolegiju sv. Atanazija, kjer je napravil doktorat in prejel coram Sanctissimo posvetitev za duhovnika vzhodnega obreda. Ti so bili takrat jako maloštevilni, in se je mnnda pripravljal Rogovski na delovanje v ukrajinskih (takrat pod poljsko oblastjo) samostanih. Povrnil se je namesto tega leta 1694. v domovino šele tedaj, ko so mu zagotovili po poslaniku knezu Golicinu, da ga pod novim carjem Petrom ne bodo sežgali na grmadi. V Moskvi se je moral povrniti v pravoslavje in šele po dolgem zaporu je bil potrjen za duhovnika ter imenovan za rektorja takratne edine visoke šole, Slovano-grko-latinske akademije. V tej službi je užival velik ugled in postal igumen Zaikonospaškega učiliščnega samostana v Moskvi, kjer je umrl leta 1703. A pisma p. Fr. Emilianija S. J. iz Moskve, kjer je bival leta 1699. kot duhovnik katoliške kolonije (in zopet moral zatajiti svoje redovništvo) dokazujejo, da je ostal Rogovski tudi po formalnem prestopu v pravoslavje v srcu zvest katolicizmu. V Moskvi so ga nujno potrebovali, ker niso imeli izobraženih bogoslovcev, a mu niso posebno zaupali.

Še bolj tragična usoda je doletela njegovega prijatelja diakona Petra Artemjeva, ki mu je po pregnanem p. Tichawskem poslal v Rim poprej neznano pismo s priporočilom, naj ne misli na vrnitev na Rusko, ker bi to pomenilo mučeniško smrt. Artemjev je leta 1688. spremljal v Italijo vodjo Zaikonospiskega učilišča Grka Lihudo (v tej šoli je bil Rogovskijev tovariš). V Benetkah ali v Rimu je prestopil v katolištvo in odklonil gmotno podporo, ki mu jo je ponudil njegov duhovnik jezuit, ker se je bal, da bi vrglo to senco na njegov idealizem. »Naj ne govorijo, da sem se z

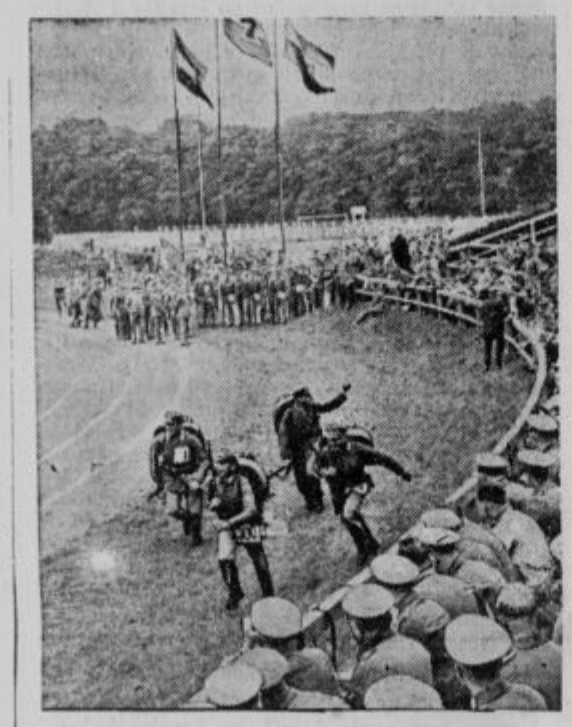

Lahkoatletične tekme nemške državne brambe na Hindenburgovem stadionu v Hannoveru.

njimi zedinil radi daril,« je zapisal v dnevniku. Ob kraju istega leta je bil že zopet v domovini. Po mučnem desetletnem bivanju v Moskvi je tajno prišel k p. Emilianiju in kleče prosil v katoliški cerkvici pokroviteljstva sv. Device in sv. Janeza Nepomuka. Drugi dan je odkrito izpovedal, da kot katolik ni v stanju ostati pravoslaven duhovnik. Pred sodniki je poveličeval papeževo prvenstvo in filioque. Tudi v zaporu je ostal zvest svojemu prepričanju, čeprav so ga trpinčili, uklenili in mu vzeli vse imetje. Nato so ga izobčili iz pravoslavja in poslali v podzemeljsko ječo ob Belem morju. Dobival je samo suh kruh pa vodo, ni smel ničesar pisati in je veliko trpel, dokler ni umrl. »Njegova junaška vztrajnost zasluži, da jo bodo omenili zgodovinarji,« je iz Moskve poročal p. Emiliani.

Novi podatki o Artemjevu in Rogovskem so značilni za hrepenenje po katolištvu, ki ga je kazala ruska javnost ob kraju KVII. stoletja. Pravoslavni so visoko cenili katoliško bogoslovno učenost, ki so jo jim prinašali gojenci kijevskih latinskih šol, in v težkih letih po patriarhu Nikonu povzročenega razkola, posebno razumeli pomen papeževe oblasti kot očitnega izraza cerkvenega edinstva. Pod carjevno Zofijo je sklenila Rusija mir s Poljsko in se približala protiturški ligi. Navezala je živahne stike z Vatikanom in nemškim cesarjem ter se je zaradi te mednarodne politike ctresla nekdanje nestrpnosti. Vprašanje o zedinjenju cerkva je bilo na dnevnem redu in je zanimalo pred vsem Zofijo samo odnosno njenega prvega ministra kneza V. Golicina. Pomen novih podatkov je v tem, da nam prvič predočuje razsežnost in gorečnost početkov ruskega katoličanstva. Nenadni padec Zofije, ki jo je leta 1689. trmoglavil Peter, je preprečil ta razvoj. Nova vlada je kmalu zopet izgnala jezuite, ki so bili malo preje dobili dovoljenje za bivanje na Ruskem. V dobi prvega potovanja v Evropo leta 1697. se je mladi car zanimal za protiturško ligo in poskušal približati se Vatikanu. Na Dunaju je pobožno molil v katoliških cerkvah in govoril o uniji. A streliška vstaja je prekinila potovanje, London in Dunaj nista kazala zanimanja za križarsko vojno. Pozneje pa se je zapletel car v dolgo švedsko vojno, in je napočila za pravoslavje dolga doba protestantovskih vplivov.

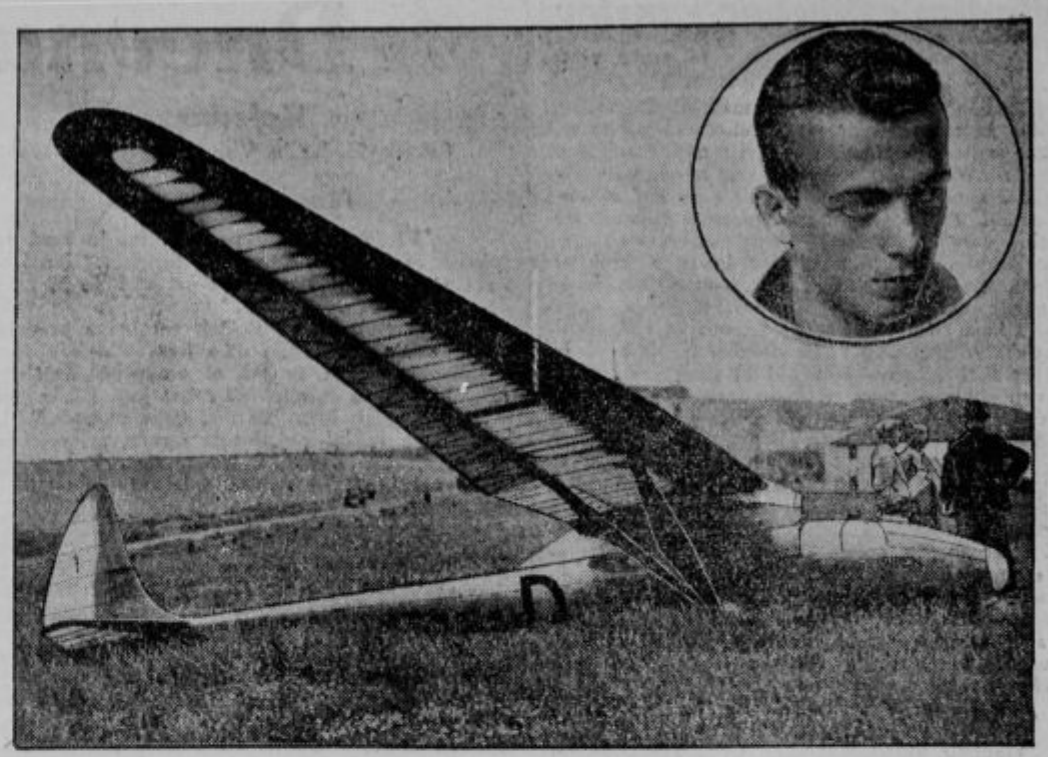

Kronfeld in njegovo letalo na jadra, s katerim je dvakrat preletel Rokavski preliv ter dobil nagrado 20.000 mark, ki jo je bil razpisal londonski dnevnik »Daily Mail«

Vzgojitelji zločinci

V Nemčiji so odkrili nov vzgojiteljski škandal. Topot je na vrsti vzgojevališče mesta Berlina, ki je nameščeno v bivšem gradu grofa Roona v Gütergotzu pri Stahnsdorfu. Vzgojitelja Stein in Mein sta zlorabljala dečke v zločinske nenravne namene. Da stvar ne bi prišla na dan, nista šla nikoli na dopust. Neka učiteljica je bila enkrat ravnatelja Bukofskega opozorila na oba vzgojitelja, a brez ubspeha. Šele ko so Steina premestili v drugo vzgojevališče, so dečki povedali, kaj se je godilo. Oblasti so glavne krivce zaprle, ravnatelja pa odpustile in uvedle obsežno preiskavo. — V zavodu je 200 gojencev do 15 let, od tega 30 deklic. Ravnateljico, baronico pl. Hopfgarten so premestili.

Južna Afrika postaja bela

Po prvih podatkih zadnjega ljudskega štetja v Južni Afriki se je belopoltno prebivalstvo od leta 1926. pomnožilo za 168.204 osebe, to je za 8.84 odstotka.

Pometajte, da boste lepe

»Če hočete shujšati, pometajte po zvokih godbe!« To je najnovejši sistem za ohranitev in obnovo ženske lepote, ki ga proglaša neki znameniti zavod za negovanje lepote v Newyorku. S tem sistemom so predvsem zadovoljni možje in očetje, pa tudi ženske. Šola ima vedno polno gojenk, ki ob zvokih tamburice ali godal pomivajo posodo, čistijo namizni pribor, pometajo, likajo, brišejo prah itd. Svedoki izpovedujejo, da je res nad vse mičen prizor videti mlade in starejše dame izvrševati razna domača opravila, pa se pri tem gibati po taktu diska, ki se vrti na gramofonu. Kadar si učenka popolnoma osvoji novi delovni sistem, si sme kupiti ploščo in jo vzeti s seboj domov; dobe se posebne plošče za vsa domača dela. Od časa do časa se gojenka vrne v zavod, da se prepriča, če še vedno pravilno obvladuje svoje gibe in kretnje in da se nauči še kaj novega. Iznajditelj tega lepotnega sistema trdi, da se ženski, ki po njegovem sistemu izvršuje domača dela, ni treba bati posledice srednje starosti — dvojne brade in splošne okornosti. Vnete učenke izgube v njegovi šoli že v teku 14 dni po več kil teže, pa tudi znamenja začenjajočih se gub. Na vsak način to lepotno sredstvo nič ne škoduje, če že ne koristi, in je obenem izredno ceno.

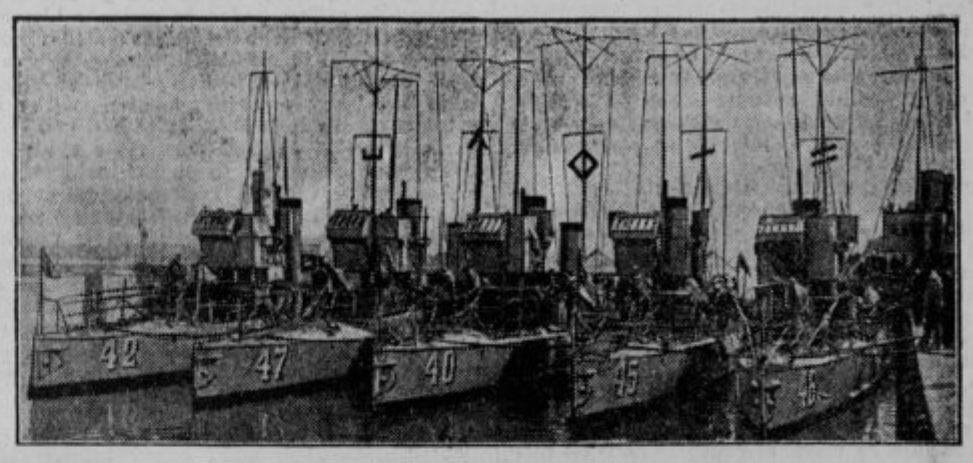

Skupina švedskih torpedovk na obisku v Stralsundu.

Združitev dveh največjih holandskih dnevnikov

Kakor je že pred kratkim poročal »Slovenec«, imajo holandski katoliki zelo dobro razvito in urejeno časopisje, tako revialno kot tudi dnevno. Največji dnevnik je »De Tijd«, ki izhaja sedaj 86. leto. Kakor poročajo listi, pa bo sedaj »De Tijd« prenehal in se združil z drugim največjim dnevnikom »De Maasbode«. Pri združitvi listov je vplivalo predvsem finančno vprašanje, ker bo z združenimi finančnimi silami mogoče doseči še lepše uspehe kot so dosedanji. Proti tej združitvi se upirajo zlasti zastopniki inteligence, ki se boje, da bo list preveč povprečen.

Čegav konkurent bo progovni Zeppelin?

Strokovnjaki pretresajo praktični pomen novega vozila: Zeppelina na tračnicah, ki je na progi Hamburg—Berlin dokazal hitrost 230 km na uro. Ker vozi novi Zeppelin le sam in mu ni mogoče naprtiti, da bi vlekel več voz, kakor n. pr. železnica, za večji potniški in posebno tovorni promet ne prihaja v poštev. Verjetno pa je, da bi se ga poslužila državna železniška oblast za vsakourni brzi promet na glavnih progah, kakor n. pr. na progi Berlin—Leipzig. Nedoglednega pomena pa bi utegnil postati progovni Zeppelin za promet na dolgih ruskih progah v Sibirijo, to je za evropsko zvezo z Daljnim Vzhodom. Tu bi mogel teči Zeppelin po normalnih progah, ne da bi motil neznatni krajevni promet. Če bi novo vozilo skrajšalo vožnjo v Vladivostok za celo tretjino, potem bi to ne pomenjalo konkurence železnicam, marveč zračnemu prometu. Pred tem bi imel dve veliki prednosti: prvič je vožnja po zemlji itak znatno varnejša in rednejša, že zato, ker odpadejo vremenske ovire, drugič pa je promet po zemlji mnogo cenejši, ker porabi znatno manj kuriva. Promet se utegne v bodoče razvijati tako, da bo brzi promet na dolgih progah prevzel progovni Zeppelin, promet čez mor. ožine in vodne površine do 1000 km širine pa letalo. Za brzi promet na oceanih pa tekmujejo za enkrat brzoparniki, letala in zrakoplovi.

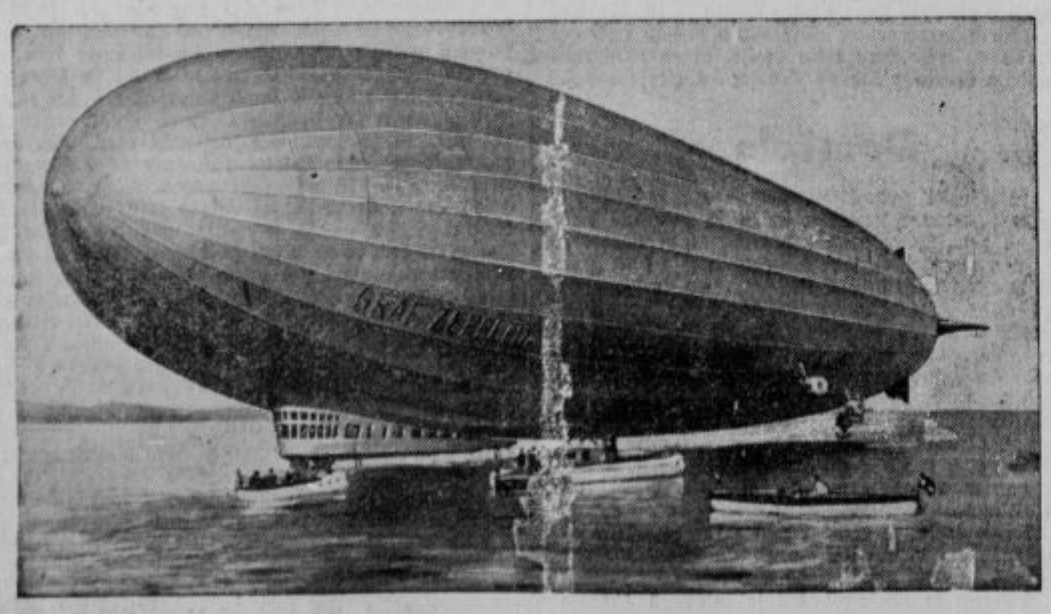

Zrakopiov »Grof Zeppelin«, ki so ga za poizkušnjo opremili s pripravami za pristajanje na vodi. Poizkus se je na Bodenskem jezeru popolnoma posrečil. »Zeppelin« pojde po zadnjih vesteh le na sever, in sicer z rusko ekspedicijo na Malyginu.

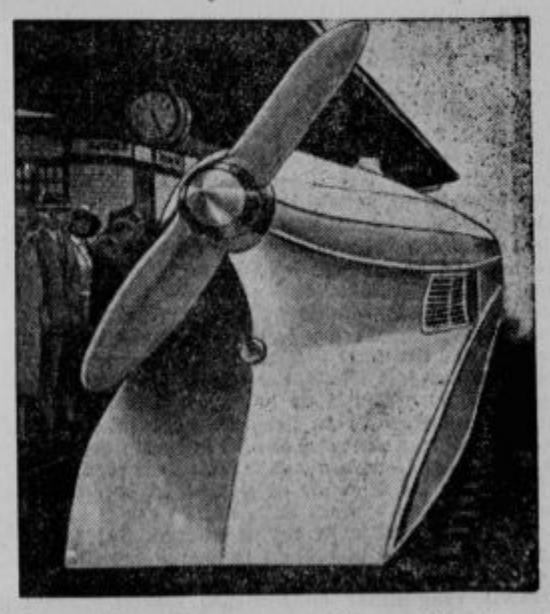

Progovni Zeppelin, voz s propelerjem, ki ga je zamislil in izvršil inž. Kruckenberg. Voz teče po tračnicah. Na poizkusni vožnji je zmagal progo Hamburg—Berlin, ki je 257 km dolga, v 1 uri in 38 minutah mestoma je doseglo vozilo brzino 230 km na uro.

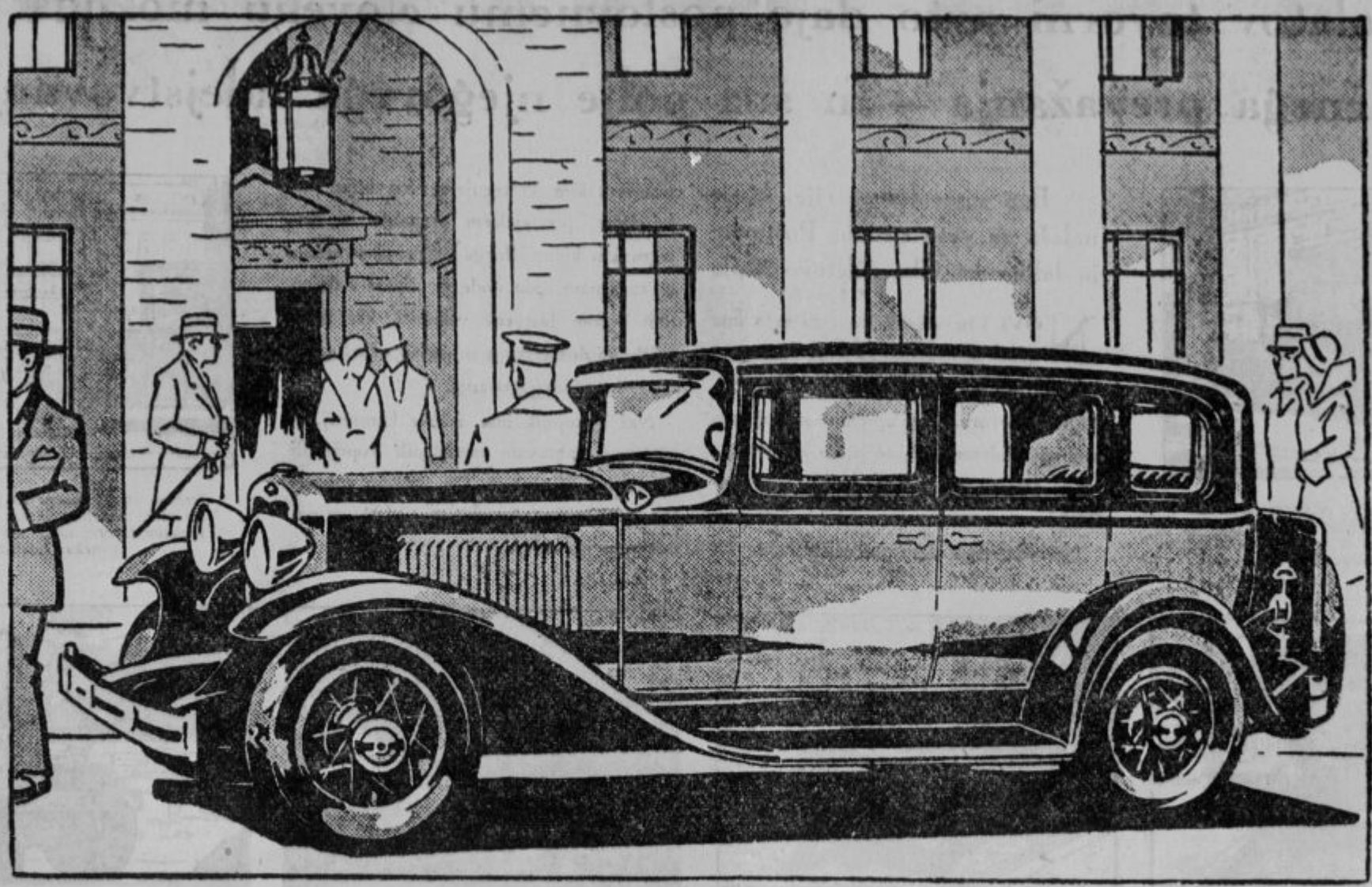

Chevrolet Sedan je povsod „bon ton"

Fisherjeve karoserije
odličen šestcilindrski motor

....oboje vam daje Chevrolet po presenetljivo nizki ceni....

VELIKI uspeh Chevroleta je lahko pojasniti. Ze leta je namreč dajal mnogo več za ta denar kakor katerikoli drugi voz njegove cene.

In zdaj evo vam nove serije 1931: devet krasnih modelov, sami prostorni, razkošni vozovi.

V tej seriji se dobe avtomobili za vsak okus in za vse zahteve. Fisher je ustvaril mojstrske karoserije, z moderno in prostorno notranjostjo, v barvah, ki se čudovito skladajo z značajem vsakega modela.

Razen svoje mikavne zunarosti imajo vsi ti vozovi priznano Chevroletovo odliko: šestcilindrski motor, ki ga je družba General Motors neprestano izboljsevala – od tistega trenutka, ko so njeni tehnični sotrudniki dognali, da je za sodobne avtomobilske razmere šestcilindrski motor imperativna zahteva.

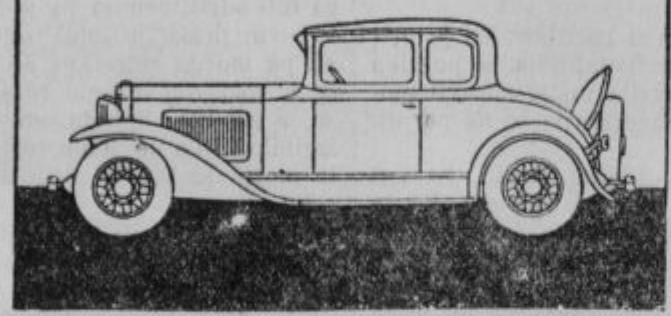

SPORTNI VOZ. *Ta gracijozni model je najlepšt primer elegantnosti Chevroleta 1931. Prostorni zasilni sedež vam daje možnost, da povabite s seboj š katerega prijatelja. Voz je opremljen z varovalom pred kamenjem in z enim rezervnim kolesom in je velepraktičen.*

Novi CHEVROLET Six

General Motors Continental S. A.

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1·50 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas [illegible] 5 Din. Oglasi nad deset vrstic se računajo više. Za odgovor znamko! Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo!

Službe iščejo

19 letno dekle

išče službo kot hišna in pomoč gospodinji. Je poštena in pridna. Naslov v upravi pod št. 7214.

Agronom

z bogato, vsestransko inozemsko prakso v živinoreji in sadjarstvu, želi nameščenja. Ponudbe pod »Agraria« št. 7216 na upr.

Starejša ženska

išče službo k starejši mali družini ali eventuelno v župnišče. Je resna-, zanesljiva in poštena. Naslov pove uprava »Slov.« pod št. 7208.

Službe dobe

Vajenca

za mesarsko in prekajevalsko obrt sprejme Fran Golob, Ljubljana VII, Jernejeva 47.

Mizarskega delovodjo

zmožnega samostojno voditi stavbna mizarska dela sprejme v stavbna dela: mizarstvo Tomšič Franc, Zg. Kašelj p. D. M.Polje.

Vajenca

za čevljarsko obrt, poštenih staršev in pridnega, z vso oskrbo v hiši sprejme Aug. Jeglič, Radeče.

Učenca

v trgovino delikates in špecerije sprejme takoj - A. Terčon, Kranj, — »Pri Puščavniku«

MESTO TAJNIKA (2)

razpisuje Kmečka hranilnica in posojilnica v Konjicah. Pogoj: Muzik in pevovodja. Prošnje s spričevali je predložiti imenovanemu zavodu do 15. julija 1931. Nastop službe takoj ali po dogovoru. — Plača po dogovoru.

Pekovski poslovodja

mlad, zdrav, pošten, vesten, vseh pekovskih del zmožen se sprejme. Biti mora neoporečne življenjske preteklosti. Nastop službe 1. avgusta. Istotam se sprejme takoj zdrav, močen in pošten pekovski vajenec. Stanovanje in hrana v hiši. — Jos. Brus, parna pekarna v Dolenjem Logatcu.

Mizarske, krojaške

čevljarske obrti se nauče dečki najbolje in se poleg tega še vsestransko vzgoje v salezijanskem zavodu na Rakovniku v Ljubljani. Velik popust pri mesečnini za čevljarje in krojače, dosegljive cene tudi pri mizarjih. Pišite na: — Vodstvo strokovne šole na Rakovniku v Ljubljani.

Zaslužek

Sto oseb

in še več lahko dobi zaslužek z obiskom privatnih strank. Za vzorec in pojasnilo pošljite Din 4. znamkah na M. Vrabič, Ptuj 33.

Pouk

Čamernikova šoferska šola

Ljubljana, Dunajska c. 36 (Jugo-avto). Prva oblast. koncesijonirana. Prospekt št. 16 zastoni. Pišite ponj!

Dijaki

Dijaki

z duhovniškim ali misijonskim poklicem se sprejemajo po zelo ugodnih pogojih v salezijanski dom v Verženju pri Ljutomeru, p. Križevci pri Ljutomeru. — Pišite!

Dijaki v Ljubljani

od prvega gimnazijskega razreda dalje se dobro počutijo in lepo vzgajajo v krasnem salezijanskem zavodu in sicer ceneje kot kje drugje. Zavod je na svežem zraku - okolica zdrava in lepa. Pišite na naslov: Vodstvo salezijanskega konvikta na Rakovniku v Ljubljani.

Stanovanja

Stanovanje

3 sob s pritiklinami, išče prof. rodbina (4 odrasli člani) v bližini Srednje tehniške šole. Ponudbe z navedbo cene na upravo pod »Takoj« št. 7215.

Objave

Javna dražba

28. junija ob 3 popoldne se bo na javni prostovoljni dražbi prodala — hiša z vrtom. Rodica št. 36 p. Domžale

Izjava.

Podpisani obžalujem, da sem obdolžil g. Ivana Češnovarja komunizma in mu očital, da je bil radi istega kaznovan ter se mu tem potom zahvaljujem, da je odstopil od tožbe. Trbovlje, 24. junija 1931.

Kačič Karel, pek. mojster, Trbovlje.

Razno

Penzionisti!

Izdal sem knjigo »Naputak za državne penzionere« — praktična priročna knjiga o vseh pripadnostih in pravicah upokojencev po zakonih od ujedinjenja do danes. Knjigo pošljem franko proti plačilu 10 Din in označbo točne adrese na moj čekovni račun pri poštni hranilnici Zagreb 30.070. - Mate Petikič, uradnik finančne direkcije, Zagreb.

Glasba

Pianino

skoraj nov, lep glas, črn, ugodno prodam. Naslov v upravi pod št. 7055.

Evropsko delo in ameriško izkustvo sta ustvarili Opelov avto in tovorni voz Blitz

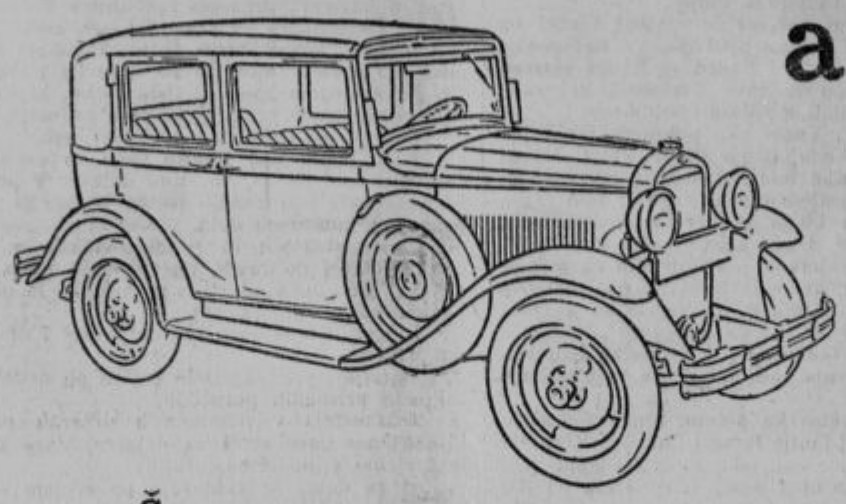

Šestcilindrski voz z verno zunanjostjo razkošnih velikih avtov, izdelan z združenimi močmi velike evropske tvornice in največje ameriške avtomobilske organizacije. Voz, ki se v njem združuje ameriška tehnična popolnost z evropskimi pojmi udobstva in varčnosti. Obenem pa voz, ki stane manj od marsikaterega 4-cilindrskega avtomobila.

Evo, tak je novi Opel — delo velike nemške Opelove tovarne, ki ji je stala ob strani z vsemi svojimi sredstvi družba General Motors.

Isto vzajemno sodelovanje je ustvarilo novi močni in ekonomični tovorni avto Blitz. Oglejte si in preizkusite te nove avtomobile in tovorne vozove še danes. Naš zastopnik jih ima polna skladišča.

NEKAJ OPELOVIH VRLIN

1. — Avto najnižje cene, pri tem pa dovolj velik in prostoren za 4 osebe. Zunanjost velikega razkošnega avtomobila. Dobre vzmeti, velika udobnost, odpornost na vožnji.

2. — Jakost šestcilindrskega voza. Hitrost šestcilindrskega voza. Neslišen tek šestcilindrskega voza.

3. — Majhna poraba bencina, kar jamči ekonomično vožnjo. Dolgo življenje voza zaradi šestcilindrskega motorja.

4. — Ameriška tehnična popolnost in evropska ekonomičnost in odpornost na vožnji.

5. — V vseh ozirih preizkušen voz, za kar prevzame popolno odgovornost General Motors.

Opelov Standardni Sedan. Dovolj prostora za 4 osebe. Izredno udobna in smotrena oprema. Izjemno velika elastičnost vzmeti. Nenavadno preprosto obvladanje voza. Vse hitrosti, ki si jih želite. Avto, ki je v vsem kakor velik voz in se po vnanjosti ne razlikuje od razkošnih avtomobilov. Drugi modeli: Cabriolet, Sport-coupe in luksusni Sedan.

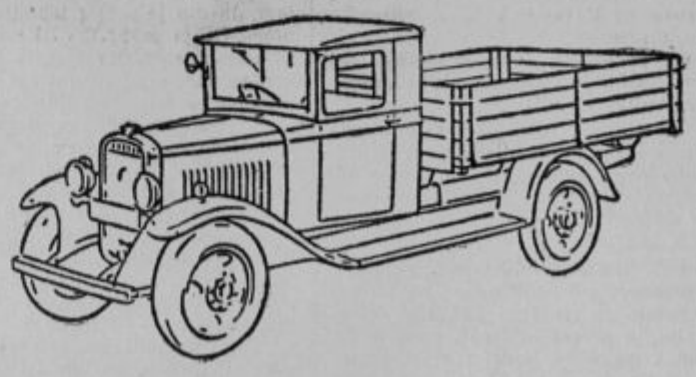

In tu, evo vam tovorni avto Blitz za srednje in težke tovore

Poceni tovorni voz z visoko rentabilnostjo in ekonomičnostjo. Zgrajen je tako, da obvaruje tovor pred nenadnimi sunki in da prenese tudi dolge napore. Ta močni tovorni avto vam bo služil s prevažanjem tovorov več tisoč kilometrov. Ker ima nizko in prostorno šasijo, si lahko uredite na njej natanko tisto karoserijo, ki najbolje ustreza vašim poslovnim zahtevam.

OPELOVI AVTOMOBILI IN TOVORNI VOZOVI BLITZ

Zastopnik v Ljubljani: OSKAR SCHMITT, TAVČARJEVA 7

Zastopnik v Mariboru: Ing. FERD. FRIEDAU, ALEKSANDROVA CESTA 19

Deset zapovedi pri jedi.

1. Ne jej, dokler si utrujen ali vznemirjen!
2. Ne jej prevročih jedi, temveč počakaj, da se ohlade!
3. Ne jej hlastno, ampak počasi!
4. Jedi dobro zgrizi, da se dobro pomešajo s slino!
5. Med eno in drugo jedjo napravi malo pavzo!
6. Na pij med jedjo!
7. Ne jej preveč, ampak prenehaj takrat, ko ti še diši, potem boš dolgo živel!
8. Ne muči se s skrbmi med jedjo, ampak odloži jih na poznejši čas!
9. Navadi se biti med jedjo dobre volje, potem boš vedno dobro prebavljal!
10. Vživaj večkrat izborne testenine »PEKATETE« ali »JAJNINE«, bodisi na juhi, kot prikuho ali kot samostojno jed. Z njimi dovajaš svojemu telesu potrebne redilne snovi!

Posestva

Stavbne nasvete

daje tehnični biro »Tehna« Ljubljana, Mestni trg 25/I

Dve parceli

po 700 m² prodam po ugodni ceni. Vrt popolnoma urejen. Izve se Černetova ulica 32, I. nadstr., Ljubljana 7.

Kupimo

Modele

za betonske cevi kupim. Naslov pove uprava lista pod št. 7217.

Srečke, delnice, obligacije

kupuje Uprava »Merkur«, Ljubljana - Šelenburgova ulica 6. II. nadstr.

Vsakovrstno

zlato kupuje

po najvišjih cenah

ČERNE, juvelir, Ljubljana, Wolfova ulica št. 3.

Prodamo

Drva, premog, trame

in deske dobite pri Josip Prelesnik, nasl. Drobnič, Ljubljana, Janševa ulica, tel. 3389. Državni in samoupravni uradniki dobijo tudi na obroke.

Nova oprava

z mehkega lesa, na hrastovo pleskana, se proda za Din 3200. Naslov pove uprava lista pod št. 7218.

Naprodaj:

Lepa in velika presobna stena, starinska garnitura (divan, fotelji), pisalna miza, omara s 4 predali in drugo. Sp. Šiška Aleševčeva ul. 29.

Obrt

Kopalne čepice

od 8 Din naprej dobite pri »Luna«, Maribor, Aleksandrova cesta štev. 19. Poštna naročila točna.

»Javor«

lesna industrija v Logatcu ima svoj lokal za pohištvo tudi v Ljubljani, v novi palači Vzajemne zavarovalnice.

Koruzo za krmo

oddaja najceneje veletrgovina žita in moke

A. VOLK, LJUBLJANA

Resljeva cesta 24.

Samo kdor v miru izbira - dobro kupi!

Ako morate iz trgovine trgovino, da si ogledate blago, se boste v tiski in naglici odločili morda za nekaj, radi česar se boste pozneje kesali;

ZATO IZBIRAJTE BLAGO DOMA!

Tu imate čas, da pregledate in precenite vzorce kos za kosom, nikdo Vas ne bo prigovarjal za nekaj, kar ne odgovarja Vašemu okusu. ZAHTEVAJTE NAŠO KOLEKCIJO

ŠIFONA IN DRUGEGA BLAGA ZA ŽENSKO PERILO

in dobili jo boste v par dneh, seveda brezplačno in brezobvezno.

Potem sedite in izberite ono kar najbolj odgovarja Vašemu okusu.

Ker nabavljamo blago direktno iz tovarne in ga prodajamo naravnost Vam odpadejo razne provizije; Vi kupite torej boljše blago za manj denarja.

Že pol stoletja strežemo zadovoljnim odjemalcem.

Največja trg. in odpremna tvrdka

Kastner & Öhler
Zagreb.

Ako še nimate našega glavnega kataloga zahtevajte ga. Čez nekaj dni ga boste imeli v rokah brezplačno.

FOTOAPARATE svetovnih tvrdk Zeiss-Ikon Rodenstock, Voigtländer, Welta, Certo itd. ima vedno v zalogi **Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.** — Zahtevajte cenik! —

Radio

Programi Radio-Ljubljana:

Četrtek, 25. junija: 12.15 Plošče (Donski kozaki, plesna glasba). — 12.45 Dnevne vesti. — 13.00 Čas, plošče, borza. — 18.00 Salonski kvintet. — 19.00 Dr. Mirko Rupel: Srbohrvaščina. — 19.30 Drago Ulaga: Gimnastične vaje. — 20.00 Dr. Lojze Čampa: Časnik in časnikarstvo. — 20.30 Komorni kvintet (gg. Pfeifer, Stanič, Šušteršič, Bajde, Lipovšek). — 21.30 Narodne pesmi pojeta gg. Janko in Gostič, solista ljubljanske opere. — 22.00 Prenos z Bleda (Erich Hersejev jazz orkester). — 22.30 Čas, dnevne vesti.

Petek, 26. junija: 10.00 Prenos otvoritve kongresa izseljencev iz Delavske zbornice. — 12.15 Plošče (odlomki iz oper, uverture). — 12.45 Dnevne vesti. — 13.00 Čas, plošče, borza. — 18.00 Salonski kvintet. — 19.00 Prof. Niko Kuret: Smernice sodobnega ljudskega teatra (Oživljeni igralski načini). — 19.30 Dr. Lovro Sušnik: Francoščina. — 20.00 dr. Milan Vidmar: Šahovska olimpijada v Pragi in mednarodni šahovski turnir na Bledu. — 20.30 Plošče. — 20.45 Veseloigra: »Gospod senator« (Št. Jakobski gled. oder. — 22.00 Čas, poročila.

Drugi programi:

Petek, 26. junija.

Belgrad: 12.45 Opoldanski koncert. 15.00 Šolski radio. 17.00 Narodne s kitaro. 17.30 Narodne s harmoniko. 18.00 Popoldanski koncert. 20.30 Vokalni koncert. 21.00 »Ave Maria«, drama, Peter Taletov. 22.50 Radio orkester. — **Zagreb:** 12.30 Plošče. 20.30 Belgrad. 22.40 Plesna glasba. — **Budapest:** 12.05 Ciganski orkester. 20.00 Ciganski orkester. 20.45 »Sevilski brivec«, opera (plošče); nato ciganska glasba. — **Dunaj:** 19.30 Opera. 22.15 Večerni koncert. — **Milan:** 12.00 Pestra glasba. 19.15 Pestra glasba. 21.15 Koncert. — **Praga:** 20.00 Koncert gojencev konservatorija. 22.15 Moravska Ostrava. — **Langenberg:** 20.00 Vokalni koncert. 22.30 Nočna glasba. — **Rim:** 21.00 Pester koncert, komedija. — **Berlin:** 20.30 »Najlepša žena v mestu«, opera, A. Conradi. — **Toulouse:** 12.45 Simfonični orkester. 19.45 Plesna glasba. 20.00 Orkestralni koncert. — **Stuttgart:** 19.45 Zabavni koncert. 20.25 Italijanske pesmi. 21.25 Koncert. — **Mor. Ostrava:** 20.00 Praga. 22.15 Radio orkester.

KAMELIČNI ČAJ

Flor. Chamomill. vulg., letošnje cvetje Ia, z roko nabrano, nudim v zavatkih brutto 5 kg franko franko po povzetju po 73 dinarjev, dokler traja zaloga.

Mr. Mihalj Roth, lekarnar, Žabalj, Vojvodina.